

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Analýza finanční situace města Teplice

Bc. Tereza Zuzánková

© 2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tereza Zuzánková

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Analýza finanční situace města Teplice

Název anglicky

Analysis of the financial situation of the city of Teplice

Cíle práce

Cílem diplomové práce je provést finanční analýzu města Teplice ve sledovaném období a na jejím základě vyhodnotit finanční situaci města. Dílčím cílem je navrhnout možná opatření vedoucí ke zlepšení stávajícího stavu hospodaření města.

Metodika

K napsání rešeršní části diplomové práce bude potřeba nastudovat odbornou literaturu, popřípadě odborné internetové zdroje. Součástí analytické části práce je obecná charakteristika města Teplice a analýza hospodaření města ve vybraném sledovaném období. Primární data budou získána z výkazů města Teplice. Další potřebné informace budou získány z řízeného rozhovoru s expertem.

Harmonogram:

Literární rešerše – 1. část: 1/2020 – 3/2020

Detailní metodika práce dokončení druhé části literární rešerše: 4/2020 – 5/2020

Vlastní práce – analytická část: 6/2020 – 9/2020

Vlastní práce – syntéza poznatků, návrhy a doporučení: 10/2020 – 11/2020

Odevzdání poslední verze práce vedoucímu práce ke konečnému posouzení: 12/2020

Doporučený rozsah práce

50 – 80 stran

Klíčová slova

Finanční analýza, hospodaření města, příjmy, výdaje, rozpočet města.

Doporučené zdroje informací

HAMERNÍKOVÁ, B. *Veřejné finance : učebnice*. Praha: Eurolex, 2004. ISBN 80-86432-88-2.

PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy : územní aspekty veřejných financí*. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-7187-024-2.

RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5534-2.

TOTH, P. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Michal Steininger, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 30. 10. 2020

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 11. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza finanční situace města Teplice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 3. 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé diplomové práce panu Ing. Michalu Steiningerovi, Ph.D. za čas, který mi věnoval i v této nelehké době a za jeho cenné rady a odborné vedení. Dále bych ráda poděkovala panu primátorovi a senátorovi Bc. Hynku Hanzovi a vedoucímu finančního odboru panu Ing. Romanu Jodasovi za jejich ochotu, čas a poskytnuté informace.

Analýza finanční situace města Teplice

Abstrakt

Cílem diplomové práce je provést finanční analýzu města Teplice pomocí vybraných ukazatelů ve sledovaném období 2015 až 2019 a na jejím základě vyhodnotit finanční situaci města. Dílčím cílem je navrhnout možná opatření vedoucí ke zlepšení stávajícího stavu hospodaření města. Teoretická část práce vycházela z odborné literatury a z několika vybraných internetových zdrojů. Bylo zde popsáno fungování veřejné správy, fungování obcí a jejich rozpočtů, a především fungování finanční analýzy a jejích ukazatelů a metod, které slouží ke zhodnocení finanční situace města. V praktické části je uvedena základní charakteristika města Teplice a jejích orgánů. Následně je provedena analýza schválených a skutečných rozpočtů města. Schválené rozpočty v celém sledovaném období vyšly jako schodkové, ale skutečné rozpočty vyšly v prvních třech letech jako přebytkové. V posledních dvou letech vyšly sice taky jako schodkové, ale výrazně lépe než u navrhovaných rozpočtů. Roku 2018 totiž vycházel o 496 609 tis. Kč nižší schodek, než se předpokládalo a roku 2019 vyšel o 339 514 tis. Kč nižší. Dále se praktická část zabývá finanční a majetkovou analýzou, kde se vybrané položky přepočítaly na jednoho obyvatele a vypočítaly se také ukazatele likvidity, rentability, zadluženosti, financování, dluhové schopnosti, aktivity a autarkie. Město na základě těchto ukazatelů vyšlo jako velmi soběstačné a stabilní, a to především díky míře finanční nezávislosti, kde hodnoty dosahovaly téměř 100 % (nejnižší hodnota byla 95,53 %) a také díky ukazateli autarkie z hlavní činnosti, kde byly všechny výsledné hodnoty nad požadovanou hodnotou 100 %. Nejnižší hodnota byla roku 2017 (123 %). Jediným menším problémem je, že město uchovává mnoho finančních prostředků na běžných účtech, které by mohly být využity lépe. Autorka tedy navrhla na základě dotazníkového šetření mezi občany několik možných doporučení, kam peníze investovat: vertikální zahrady, půjčovna kol v blízkosti cyklostezky, vybudování azylového domu pro bezdomovce a podzemního či patrového parkoviště.

Klíčová slova: Finanční analýza, hospodaření města, příjmy, výdaje, rozpočet města, náklady, výnosy, veřejná správa, ukazatele, město Teplice

Analysis of the financial situation of the city of Teplice

Abstract

The goal of the diploma thesis is to perform a financial analysis of the city of Teplice using selected indicators in the period 2015 to 2019 and on its basis to evaluate the financial situation of the city. The partial goal is to suggest possible measures leading to the improvement of the current state of the city's economy. The theoretical part of the work was based on professional literature and several selected Internet sources. It described the functioning of public administration, the functioning of municipalities and their budgets, and especially the functioning of financial analysis and its indicators and methods, which are used to assess the financial situation of the city. The practical part presents the basic characteristics of the city of Teplice and their bodies. Subsequently, an analysis of the approved and actual city budgets is performed. Approved budgets were in deficit throughout the period under review, but actual budgets were in surplus in the first three years. In the last two years, they have also turned out to be in deficit, but significantly better than the proposed budgets. In 2018, it was based on 496 609 thousand. CZK lower deficit than expected and in 2019 it amounted to 339 514 thousand. CZK lower. Furthermore, the practical part deals with financial and property analysis, where selected items were recalculated per capita and indicators of liquidity, profitability, indebtedness, financing, debt, activities and autarky were also calculated. Based on these indicators, the city turned out to be very self-sufficient and stable, mainly due to the degree of financial independence, where the values reached almost 100% (the lowest value was 95.53%) and also due to the indicator of autarky from the main activity, required value of 100%. The lowest value was in 2017 (123%). The only problem is that the city keeps a lot of funds in current accounts that could be better used. Based on a questionnaire survey among citizens, the author proposed several possible recommendations on where to invest money: vertical gardens, bicycle rental near the bike path, construction of an asylum for the homeless and an underground or multi-storey car park.

Keywords: Financial analysis, city management, revenues, expenditures, city budget, costs, public administration, indicators, city of Teplice

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Veřejná správa.....	15
3.1.1 Státní správa.....	15
3.1.2 Samospráva	16
3.2 Obec	17
3.2.1 Postavení obcí v České republice	17
3.2.2 Působnost obcí	18
3.3 Orgány obcí.....	20
3.3.1 Zastupitelstvo.....	21
3.3.2 Rada	22
3.3.3 Starosta.....	23
3.3.4 Obecní úřad a tajemník	24
3.3.5 Další orgány	25
3.4 Kraje.....	26
3.4.1 Spolupráce krajů	26
3.4.2 Orgány kraje	27
3.5 Úkoly veřejné správy při správě majetku.....	29
3.6 Finanční hospodaření municipalit	30
3.6.1 Principy municipálního finančního systému.....	31
3.7 Rozpočtová soustava v ČR.....	33
3.7.1 Rozpočtová skladba	34
3.8 Rozpočet obce	35
3.8.1 Rozpočtový proces.....	35
3.8.2 Struktura rozpočtu obce	37
3.8.3 Rozpočtové příjmy.....	37
3.8.4 Rozpočtové výdaje.....	38
3.9 Účetní reforma – nově používané účetní metody	39
3.10 Teorie finanční analýzy	43
3.10.1 Rozvaha	43
3.10.2 Výkaz zisku a ztráty.....	44
3.11 Ukazatele finanční analýzy obce.....	45
3.11.1 Ukazatele likvidity	45
3.11.2 Ukazatele rentability	46

3.11.3	Ukazatele zadluženosti a financování	48
3.11.4	Ukazatele dluhové schopnosti	49
3.11.5	Ukazatele aktivity	50
3.11.6	Ukazatele autarkie.....	51
3.11.7	Ukazatele produktivity.....	52
3.11.8	Ukazatele investičního rozvoje.....	53
3.11.9	Metoda FAMA.....	54
4	Vlastní práce	55
4.1	Charakteristika města Teplice	55
4.2	Orgány města Teplice	57
4.3	Analýza rozpočtů města Teplice v letech 2015 – 2019.....	59
4.3.1	Analýza rozpočtů 2015	59
4.3.2	Analýza rozpočtů 2016	61
4.3.3	Analýza rozpočtů 2017	63
4.3.4	Analýza rozpočtů 2018	64
4.3.5	Analýza rozpočtů 2019	66
4.3.6	Hospodaření města v letech 2015 – 2019	69
4.4	Finanční a majetková analýza města Teplice.....	72
4.4.1	Celkové příjmy na jednoho obyvatele	72
4.4.2	Daňové příjmy na jednoho obyvatele	73
4.4.3	Celkové výdaje na jednoho obyvatele	74
4.4.4	Výpočet likvidity	75
4.4.5	Výpočet rentability	79
4.4.6	Ukazatele zadluženosti a financování.....	81
4.4.7	Ukazatele dluhové schopnosti	85
4.4.8	Ukazatele aktivity	86
4.4.9	Ukazatele autarkie.....	89
4.5	Doporučení	92
5	Závěr.....	100
6	Seznam použitých zdrojů	104
6.1	Knižní zdroje.....	104
6.2	Internetové zdroje.....	106
6.3	Legislativa.....	106
6.4	Účetní výkazy města Teplice	106
7	Přílohy	107

Seznam obrázků

Obrázek 1: Dělení orgánů územní samosprávy	20
Obrázek 2: Schéma rozpočtového procesu	36
Obrázek 3: Schéma vztahu mezi běžným a kapitálovým rozpočtem	37
Obrázek 4: Vlajka Teplíc	55
Obrázek 5: Znak Teplíc	55
Obrázek 6: Organizační struktura Magistrátu města Teplice	58

Seznam tabulek

Tabulka 1: Porovnání vybraných orgánů obce	23
Tabulka 2: Počet obyvatel města Teplice v letech 2010 - 2020	55
Tabulka 3: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2015)	59
Tabulka 4: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2016)	61
Tabulka 5: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2017)	63
Tabulka 6: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2018)	65
Tabulka 7: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2019)	67
Tabulka 8: Podíl daňových příjmů na celkových příjmech (2015 – 2019)	71
Tabulka 9: Celkové příjmy na 1 obyvatele (2015 – 2019)	72
Tabulka 10: Daňové příjmy na 1 obyvatele (2015 – 2019)	73
Tabulka 11: Celkové výdaje na jednoho obyvatele (2015 – 2019)	74
Tabulka 12: Výpočet okamžité likvidity (2015 – 2019)	75
Tabulka 13: Výpočet pohotové likvidity (2015 – 2019)	77
Tabulka 14: Výpočet běžné likvidity (2015 – 2019)	78
Tabulka 15: Výpočet ROA (2015 - 2019)	80
Tabulka 16: Výpočet ROE (2015 – 2019)	81
Tabulka 17: Výpočet celkové zadluženosti (2015 – 2016)	82
Tabulka 18: Výpočet míry zadluženosti VK (2015 – 2016)	83
Tabulka 19: Výpočet míry finanční nezávislosti (2015 – 2019)	84
Tabulka 20: Výpočet stavu kapitalizace (2015 – 2019)	85
Tabulka 21: Výpočet doby obratu pohledávek (2015 – 2019)	86
Tabulka 22: Výpočet obratu aktiv (2015 – 2019)	87
Tabulka 23: Výpočet rychlosti obrati zásob (2015 – 2016)	88
Tabulka 24: Výpočet autarkie z hlavní činnosti (2015 – 2019)	90
Tabulka 25: Výpočet celkové autarkie (2015 – 2019)	91

Seznam grafů

Graf 1: Příjmy a výdaje z rozpočtů (2015 – 2019)	69
Graf 2: Financování města (2015 – 2019)	70
Graf 3: Celkové a daňové příjmy na 1 obyvatele (2015 – 2019)	74
Graf 4: Okamžitá likvidita	76
Graf 5: Pohotová likvidita	77
Graf 6: Běžná likvidita	78
Graf 7: Vývojová křivka ROA (2015 – 2019)	80
Graf 8: Vývojová křivka celkové zadluženosti (2015 – 2019)	82

Graf 9: Vývojová křivka míry finanční nezávislosti (2015 – 2019).....	84
Graf 10: Vývojová křivka doby obratu pohledávek (2015 – 2019).....	87
Graf 11: Vývojová křivka obratu aktiv (2015 – 2019).....	88
Graf 12: Vývojová křivka rychlosti obratu zásob (2015 – 2019).....	89
Graf 13: Vývojová křivka autarkie z hlavní činnosti (2015 – 2019).....	90
Graf 14: Vývojová křivka celkové autarkie (2015 – 2019).....	91
Graf 15: Pohlaví respondentů	92
Graf 16: Věk respondentů.....	93
Graf 17: Líbí se Vám toto město?.....	94

Seznam příloh

Příloha 1: Aktiva města Teplice (v tis. Kč)	107
Příloha 2: Pasiva města Teplice (v tis. Kč).....	108
Příloha 3: Náklady města Teplice (v tis. Kč).....	108
Příloha 4: Výnosy města Teplice (v tis. Kč).....	109
Příloha 5: Dotazníkové šetření.....	110
Příloha 6: Schůzka s primátorem a senátorem Bc. Hynkem Hanzou 1	111
Příloha 7: Schůzka s primátorem a senátorem Bc. Hynkem Hanzou 2	112

1 Úvod

Město Teplice, jakožto statutární orgán, se zabývá nejen svou samosprávou, ale i vykonává státní správu, a to i pro okolní obce, které jsou základním samosprávním celkem státu. V této přenesené působnosti město například vede evidenci řidičů, vydává řidičské a občanské průkazy či cestovní pasy. Dále také i příslušné správní orgány projednávají přestupky občanů. Každá obec je spravována svými orgány. Podle klasifikace dané obce se pak mění názvy orgánů obce a jejich složení. Statutární města jsou tedy řízena zastupitelstvem města, radou města, primátorem, magistrátem města a zvláštními orgány města.

Podstatou této diplomové práce je zjištění skutečného stavu věci o tom, jak statutární město Teplice hospodaří se svými prostředky. Rozpočty obcí jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů. Aby město fungovalo, je zapotřebí, aby správně hospodařilo. Jestli se městu daří, a má tedy přebytkový či pak naopak schodkový rozpočet, se zjistí pomocí analýzy závěrečných účtů.

Finanční analýza je většinou spojována spíše s podnikatelským prostředím, jelikož se zde předpokládá dosahování zisku. V nepodnikatelském prostředí, jako je právě například město, se pak využívají speciální metody a ukazatele, které berou na vědomí, že cílem není vytvářet zisk, ale poskytovat veřejné statky a služby. Úkolem finanční analýzy je poskytovat informace o celkové situaci zkoumané jednotky. Kromě minulého a současného stavu města pak výsledky této analýzy udávají také informace, které jsou nápomocné u rozhodování o budoucím fungování města.

Autorka se v této práci také zaměří na přání, požadavky či naopak stížnosti občanů. Tyto informace poslouží k nalezení možných doporučení pro případné zlepšení tohoto statutárního města.

2 Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je provést finanční analýzu města Teplice ve sledovaném období 2015 až 2019 a na jejím základě vyhodnotit finanční situaci města. Dílčím cílem je navrhnout možná opatření vedoucí ke zlepšení stávajícího stavu hospodaření města.

Tato diplomová práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou část. K napsání teoretické části bylo nejprve potřeba nastudovat odbornou literaturu, která je uvedena v použitých zdrojích. Dále byly využity i některé internetové zdroje, které jsou taktéž uvedeny ve zdrojích. Nejprve se autorka věnovala tématu veřejné správy a její rozdělení na státní správu a samosprávu. Dále pak popisuje obec a následně postavení obcí v České republice a jejich působnost. V další kapitole 3.3 se věnovala jednotlivým orgánům obcí jako zastupitelstvu, radě, starostovi, tajemníkovi, obecnímu úřadu a dalším orgánům. Po obcích se autorka zmiňuje i o krajích a jejich vzájemné spolupráci a orgánech. Dalším teoretickým tématem jsou úkoly veřejné správy při správě majetku v kapitole 3.5. Po této kapitole se autorka již dostala k finančnímu hospodaření municipalit, kde řešila i principy tohoto finančního systému. Po finančním hospodaření se autorka věnuje tématu rozpočtů. Nejdříve řeší obecně celkovou rozpočtovou soustavu v ČR a rozpočtovou skladbu a pak přešla již k rozpočtům obce, kde řešila například rozpočtový proces, strukturu těchto obecních rozpočtů a rozpočtové příjmy a výdaje. Po této kapitole zmiňuje také účetní reformu, která proběhla, a s ní spojené nově používané účetní metody. V předposlední kapitole 3.10 již autorka řeší finanční analýzu a výkazy, které jsou pro ni podstatné. V poslední kapitole 3.11 se zabývá ukazateli finanční analýzy jako je likvidita, rentabilita, zadluženost, financování, dluhová schopnost, aktivita, autarkie, produktivita, investiční rozvoj a metodou FAMA, tedy finanční a majetkovou analýzou.

Primární data pro napsání praktické části byla získána z výkazů města Teplice. Další potřebné informace byly získány z řízeného rozhovoru s primátorem města Teplice a senátorem Bc. Hynkem Hanzou, viz přílohy č. 6 a č. 7. V této části práce se autorka nejprve zaměřila na obecnou charakteristiku města. Následně se věnovala analýze rozpočtů města v daném sledovaném období, tedy od roku 2015 do roku 2019. Zde se zabývala například rozdíly mezi navrhovaným rozpočtem a rozpočtem skutečným. K tomu byly zapotřebí informace ze závěrečných účtů města. Po analýze rozpočtů se autorka věnovala celkovému hospodaření města v tomto sledovaném období, kde řeší otázku celkových příjmů a výdajů

města, jeho financováním a následně podílem daňových příjmů na příjmech celkových. V následující kapitole 4.4 se již autorka dostává k finanční a majetkové analýze města, kde přepočítává na jednoho obyvatele celkové příjmy, daňové příjmy a celkové výdaje. Dále počítá ukazatele likvidity, rentability, zadluženosti, financování, dluhové schopnosti, aktivity a pro město nejdůležitější ukazatel autarkie, a to jak z hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů, tak i celkovou autarkii na bázi příjmů a výdajů. Poslední kapitolou (4.5) je doporučení, jehož východiskem je dotazníkové šetření s názvem Jak zlepšit Teplice, které je přiloženo v příloze č. 5. Toto dotazníkové šetření bylo určeno pro občany města Teplice a na základě jejich odpovědí autorka navrhla možná doporučení, jak město vylepšit.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa

Veřejná správa je zahrnuta v pojmu veřejná moc, která má schopnost rozhodovat o povinnostech a právech subjektů. Veřejná moc je spojena se státem. Je vykonávána subjekty, které své oprávnění odvozují právě od státu. Veřejná moc je uskutečňována mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní, přičemž ta část, která zahrnuje veřejnou správu, je vykonávána mocí výkonnou. Veřejná správa může být definována jako podnik, který stát a jeho společníci využívají k dosažení veřejného cíle. Jedná se tedy o správu veřejných věcí ve veřejném zájmu. Uskutečňuje se pak ve třech podobách. Jako státní správa, samospráva (která se dále dělí na územní a profesní), a jiné veřejnoprávní korporace, které se člení dle kritéria územního a zájmového. Mezi územní veřejnoprávní korporace patří například obce a kraje a mezi zájmové pak především profesní komory. (Koudelka, 2007; Johnson, 2014; Průcha, Schelle, 1995)

Veřejná správa má menší prostor pro změnu základních úkolů, protože musí vykonávat úkoly, které jsou stanovené v zákonech či jiných právních předpisech. Dále ale také vykonává úkoly i na základě usnesení zastupitelských sborů nebo nadřízených orgánů. (Hendrych a kol., 2014)

V poslední době se často objevuje pojem „new public management“. Začala se více zkoumat problematika veřejné správy jako služby a správa jako součást veřejných služeb. Díky tomu bylo narušeno klasické chápání správy jako činnosti veřejné moci a taktéž byla narušena hlavní vazba zkoumání veřejné správy na právo. Ovšem toto pojetí veřejné správy jako služby má omezující přínos, a proto je tedy nezbytné propojit toto pojetí s klasickým konceptem, tedy se správou jako činnosti veřejné moci. Došlo tedy k propojení obou pojetí a vnikla teorie good administration (pojem administrativa se překládá do češtiny nejčastěji jako správa), v širším pojetí good governance. (Matula, 2017; Pomahač, Vidláková, 2002)

3.1.1 Státní správa

Veřejná správa se skládá ze dvou složek, státní správa a samospráva, kdy podle současného moderního pojetí tyto složky působí vedle sebe a navzájem se ovlivňují. Ovšem zdůrazňuje se základní právo na samosprávu, které je zaručeno Ústavou České republiky a dalšími zákony. Státní správu lze vysvětlit jako realizaci výkonné moci státu, kdy veřejná

správa je pouze část moci výkonné. Jedná se o organizační činnost, která je vymezena právními předpisy. Jako podmět státní správy se považuje stát, který je představovaný organizačními složkami státu. Státní správu tedy vykonávají správní úřady. Ty tuto činnost vykonávají ve jménu a v zájmu státu přímo. Vykonavateli státní správy mohou být i veřejnoprávní korporace či jejich orgány, na které byl výkon státní správy přenesen zákonem nebo na základě zákona. Jedná se pak o subjekty, které vykonávají státní správu nepřímo. (Horzinková, Novotný, 2010)

3.1.2 Samospráva

Druhým odvětvím veřejné správy je samospráva. Ta podporuje dělbu moci ve státě, jelikož zabraňuje tomu, aby se moc soustředila na jednom místě, v jednom mocenském centru, a tím se také předchází možnému zneužití této moci. Už podle názvu je patrné, že samospráva je uskutečňována vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a také vlastními prostředky. Státní moc zde předává pravomoci normativní a výkonné i s tvorbou mocenských aktů, které jsou uskutečňovány veřejnoprávními korporacemi odlišnými od státu. Samospráva disponuje subjektivním právem, které je současně převtěleno v pravomoc jejich orgánů. Má ale také povinnost vykonávat právem svěřenou působnost.

Dle působnosti lze samosprávu rozdělit na územní a zájmovou. Územní neboli místní samospráva je spojena s určitým místem. Na jednom místě může být více územních samospráv různých stupňů, kdy základním stupněm je obec. Narozdíl od územní samosprávy je zájmová samospráva spojena s určitou lidskou činností, a to konkrétně hlavně s činností výdělečnou. Zájmovou samosprávu lze dále dělit ještě na profesní samosprávu, kde je podmínkou příslušnost osob k určité profesi, na samosprávu bez nucené příslušnosti a na samosprávu akademickou. (Koudelka, 2007; Pomahač, 2011)

Mezi základní prvky samosprávy patří území či lidská činnost, vůči kterým působí (například obec či exekutorství). Dále osoby, které jsou podřazené samosprávě, existence samosprávy jako právnické osoby veřejného práva se soustavou samosprávných orgánů, a nakonec vlastní hospodaření a rozpočet.

V samosprávě se využívají spíše prvky kolegiálního řízení než individuálního, dále zde dominuje laické složení hlavních orgánů a jejich volba nad byrokratickým složením a jmenováním hlavních orgánů. (Koudelka, 2007)

3.2 Obec

Obec je základním článkem územní samosprávy a je chápána jako právnická osoba s vlastním majetkem, se kterým hospodaří. Jedná se tedy o veřejnoprávní územní korporaci, která má vlastní rozpočet a finanční prostředky. (Černohorský, 2014; Provazníková, 2015)

Tento základní územní samosprávný celek lze definovat třemi základními znaky. Prvním znakem je území, které je vymezeno hranicemi. Druhým znakem jsou občané, kteří na tomto území žijí s trvalým pobytem a posledním znakem je samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce (působnost). (Provazníková, 2015; Peková, Pilný et al., 2008)

Obec plní dvě funkce, které jsou vymezené zákonem o obcích. První funkcí je vlastní samosprávná funkce neboli samostatná působnost obce v různých záležitostech. Nesmí to ale být v rozporu se zákonem. Jedná se tedy o zákonem upravené pravomoci. Veřejnou správu zde vykonávají výkonné orgány, které zastupují občany. Rozhodují za ně v jejich prospěch. Druhou funkcí je pak přenesená působnost v rámci vykonávání státní správy. Tuto funkci vykonávají výkonné orgány obcí, které jsou podřízeny a též kontrolovány orgány státní správy i krajským úřadem. (Peková, Pilný et al., 2008)

3.2.1 Postavení obcí v České republice

Veškeré funkce, úkoly a postavení obcí v ČR je vymezeno v Ústavě ČR a v zákoně o obcích. Tento zákon o obcích upravuje i orgány obcí a též účast občanů na řízení tohoto základního územně samosprávného celku. Obec se rozkládá na jednom či několika katastrálních územích. Na základě těchto území se obce člení na části, které se podle zákona o obcích mohou slučovat či rozdělovat. To záleží na výsledku místního referenda. (Peková, Pilný et al., 2008)

Podle zákona o obcích se rozlišuje pět základních druhů obcí. Prvním druhem jsou obce, které nejsou městy. Dalším druhem jsou města, která za ně byla prohlášena před 17. 5. 1954, požádala o to předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, mají nad 3000 obyvatel nebo byla městem již při nabytí účinnosti zákona o obcích v roce 2001. Třetím základním druhem obcí je městys. Je to historický typ obcí stojících mezi městem a vsí. Těmto městysům či také městečkům bylo uděleno právo pořádat výroční a dobytčí trhy, díky čemu se lišily od vsí. Jedná se o obce, které toto označení mohly používat před 17. 5. 1954 nebo o to požádají předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Předposledním druhem jsou statutární města. Zde může zastupitelstvo rozdělit území města na městské obvody a části.

Aby k tomuto rozčlenění došlo, musí se nejprve schválit obecně závazná vyhláška. Statutární města jsou většinou i sídlem krajských úřadů. Posledním druhem obcí je pak hlavní město Praha, které je rozčleněno na městské části. Pro hlavní město Prahu platí zvláštní zákon, protože je současně městem i krajem, tak jeho městské části mají částečnou právní subjektivitu. (Černohorský, 2014; Horzinková, Novotný, 2010; Peková, Pilný et al., 2008)

3.2.2 Působnost obcí

Působnost obcí se rozděluje na dvě části, na samostatnou působnost a na přenesenou působnost. V samostatné působnosti se obce zabývají záležitostmi, které jsou v zájmu občanů i obce. Vykonává tedy tyto záležitosti samostatně, pokud nejsou omezeny zákonem či Ústavou. Obec se řídí právním řádem, není vázána interními akty státu ani kraje (například usnesení, směrnice či instrukce). Tyto akty mají pro obce spíše doporučující charakter. Podle zákona o obcích patří do samostatné působnosti obcí především hospodaření obce, nabývání, zcizení a zatěžování majetku obce a poskytování či přijímání půjček. Dále do této části patří i vydávání komunálních dluhopisů, program rozvoje územního obvodu obce, rozpočet obce, závěrečný účet, přezkoumání hospodaření, trvalé či dočasné peněžní fondy obce. Také právnické osoby obce a organizační složky obce, účast obce v právnických osobách, vydávání obecně závazných vyhlášek, místní referendum, návrh změn katastrálního území uvnitř obce či změny hranic obce a slučování obcí. Důležité je i ustanovování starosty, místostarosty, rady, výborů zastupitelstva, komisí rady obce a stanovení odměn neuvolněným členům zastupitelstva. Dále osobní a věcné výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce, organizace, řízení, personální a materiální zabezpečení obecního úřadu. Pak i obecní policie, spolupráce s jinými obcemi, zřizování části obce, stanovení názvů částí obce či ulic a dalších veřejných prostranství, čestné občanství a ceny obce, řešení návrhů, podnětů a připomínek zastupitelů obce a jejich orgánů, ukládání pokut za správní delikty v samostatné působnosti, důstojné umístění pro orgány státu a kraje a péče v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o vytvoření podmínek pro rozvoj sociální péče a také pro uspokojování potřeb občanů dané obce. Na základě zvláštních zákonů patří do samostatné působnosti také územně plánovací dokumentace, zřizování a následná správa všech školních zařízení, zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany obce, ochrana před alkoholismem či jinými toxikomaniemi, místní

poplatky, ochrana veřejného zdraví (například dezinfekce, deratizace či noční klid). A v neposlední řadě také zajišťování připravenosti obce na mimořádné události, provozování veřejného pohřebiště, pracovněprávní působnost zaměstnavatele a obecní kronika. (Koudelka, 2007; Zákon č.128/ 2000 Sb. – Zákon o obcích)

Obce se samostatnou působností se rozdělují na tři skupiny. Za první na všechny obce mající obecnou samostatnou působnost. Za druhé na města, která mají počet obyvatel vyšší jak 20 000 a které mají navíc právo stanovit podmínky k výkonu práce řidiče TAXI. A za třetí se rozlišuje Praha mající navíc i samostatnou působnost kraje.

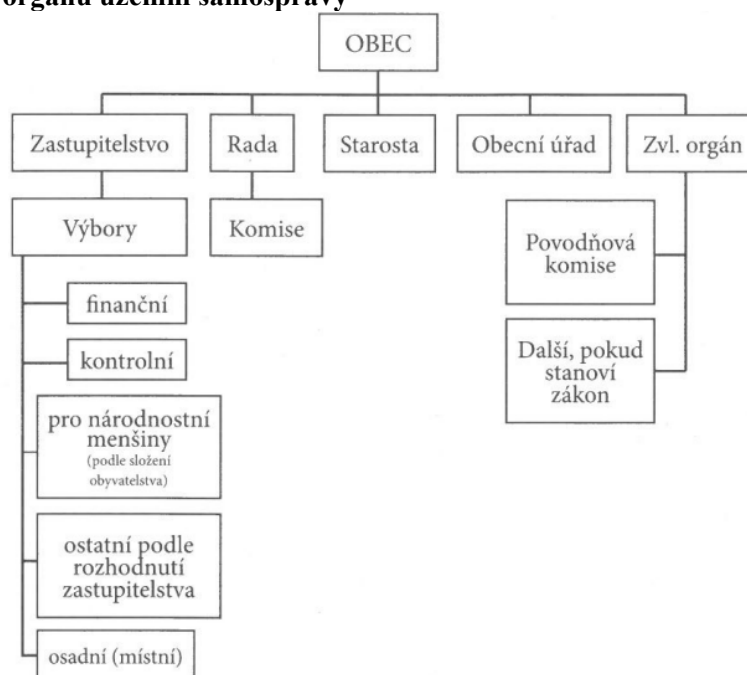
Přenesená působnost znamená, že obec vykonává delegované úkoly státní správy. Rozsah této delegované působnosti je určen ve speciálních zákonech, kdy na obce je i rozdělena rozdílná míra státní správy. Obec se v tomto případě řídí právním řádem, usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Pro obce je vykonávání přenesené působnosti právem, ale i povinností, za kterou obec odpovídá státu. (Koudelka, 2007)

Podle této delegované působnosti lze rozlišovat různé druhy obcí. Rozeznávají se tak obce, obce s matričním úřadem, obce se stavebním úřadem, obce s pověřeným obecním úřadem, a nakonec obce s rozšířenou působností. Úřady obcí a měst se skoro neliší. Jejich vnitřní organizace je podobná, jen u větších měst je členitější. Je zde rozhodující samostatná působnost, kdy rozdíl mezi obcemi je právě v rozsahu přenesené působnosti. (Peková, Pilný et al., 2008)

3.3 Orgány obcí

V zákoně o obcích jsou za orgány obce označovány stanovené orgány, kdy každá obec je spravována svými orgány. Jedná se o zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Podle klasifikace dané obce se pak mění i názvy orgánů obce a jejich složení. Například města jsou samostatně spravována zastupitelstvem města, radou města, starostou, městským úřadem a zvláštními orgány města. Podle klasifikace obcí se rozlišují i statutární města, která jsou řízena zastupitelstvem města, radou města, primátorem, magistrátem města a zvláštními orgány města. Jelikož se statutární města rozdělují na městské obvody a části, tak i tyto části mají své orgány. Jedná se o zastupitelstvo městského obvodu, radu městského obvodu, starostu, úřad městského obvodu, a nakonec zvláštní orgány městského obvodu. Dělení orgánů územní samosprávy je přehledně zobrazeno v následujícím obrázku č. 1. (Čmejrek, Bubeníček et al., 2010; Horzinková, Novotný, 2010)

Obrázek 1: Dělení orgánů územní samosprávy

Zdroj: Horzinková, Novotný, 2010

3.3.1 Zastupitelstvo

Do zastupitelstva se volí členové v obecních volbách přímo občany dané obce. Na každé volební období se stanoví počet členů zastupitelstva. U statutárních měst stanoví počet členů pro městskou část či městský obvod magistrát. Počet členů zastupitelstva se určuje podle počtu obyvatel. Do 500 obyvatel je 5 až 15 členů, do 3000 obyvatel pak 7 až 15 členů, do 10 000 obyvatel je už 11 až 25 členů, do 50 000 je 15 až 35 členů, do 150 000 pak 25 až 45 členů a nad 150 000 obyvatel je 35 až 55 členů zastupitelstva. Po ukončení hlasování nabývá zvolený člen mandátu, který vykonává osobně v souladu se svým slibem a není vázán žádnými příkazy. Není možné, aby člena zastupitelstva ve výkonu svého mandátu někdo zastoupil. Při rozhodování by se člen měl řídit zájmy dané obce a jejích občanů, ale také Ústavou a zákony ČR. Členové zastupitelstva by se měli scházet jednou za 3 měsíce, ale také se scházejí dle potřeby, pokud o schůzi požádá více než třetina členů nebo hejtmán kraje. Každý člen se musí účastnit těchto zasedání. (Čmejrek, Bubeníček et al., 2010; Horzinková, Novotný, 2010)

V rámci samostatné působnosti zastupitelstvo schvaluje například program rozvoje obce, rozpočet a závěrečný účet obce. Také rozpočtová opatření, výši osobních a věcných nákladů obecního úřadu, výši odměn starosty a členů zastupitelstva, poskytnutí půjčky, smlouvy o poskytnutí dotace, emisi komunálních obligací, založení, zřízení či zánik svých organizačních složek, založení obchodních společností, vstup obce do zájmových sdružení právnických osob, vstup či výstup obce ze svazku obcí, udělení čestného občanství a cen obce, zřízení policie a také obecně závazné vyhlášky. (Peková, Pilný et al., 2008)

Orgány zastupitelstva

Orgánem obecního zastupitelstva jsou výbory, které se zřizují podle potřeby. Každé zastupitelstvo ale musí zřídit dva výbory, a to finanční a kontrolní. Zastupitelstvo výbor pověří daným úkolem a ten pak zastupitelstvu za své jednání odpovídá. Ve výboru musí být vždy lichý počet členů a předsedou je člen zastupitelstva. Není zde stanoven minimální počet členů, ale jelikož musí být vždy lichý, minimum jsou tři členové. Schůze výboru zastupitelstva probíhají nepravidelně, podle potřeby. Své návrhy a stanoviska předkládají zastupitelstvu dané obce. Všechna usnesení musejí být písemně a podepsána předsedou výboru. Aby daná usnesení nabyla platnosti, musí souhlasit nadpoloviční většina všech členů.

Finanční výbor má za povinnost kontrolovat hospodaření s majetkem a se všemi finančními prostředky dané obce. Zastupitelstvo pak ale finanční výbor může pověřit i dalšími úkoly. (Horzinková, Novotný, 2010)

Hlavním úkolem kontrolního výboru je kontrolování plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce. Také kontroluje, zda ostatní výbory a obecní úřad dodržují právní předpisy. Členem tohoto výboru nemůže být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu a ani osoby, které na daném obecním úřadu zabezpečují všechny rozpočtové a účetní práce. Po provedené kontrole výbor vždy napíše zápis, který obsahuje údaje o tom, co bylo kontrolováno a výsledek dané kontroly. Zápis by měl kromě místa, data a času také obsahovat orgán a skupinu, která kontrolu provedla. Podepsaný zápis se pak předkládá zastupitelstvu obce. (Horzinková, Novotný, 2010)

3.3.2 Rada

Jedná se o výkonný orgán obce v samostatné působnosti, který za své řízení odpovídá zastupitelstvu obce. Rada smí rozhodovat pouze pokud tak stanoví zákon. Členové rady jsou starosta, místostarosta či místostarostové a další členové rady, kdy počet členů musí být vždy lichý. Konkrétně musí být minimálně pět členů a maximálně jedenáct a celkový počet členů rady nesmí být vyšší než třetina členů zastupitelstva obce. Pokud v dané obci má zastupitelstvo méně než patnáct členů, rada obce se nevolí. Členové rady se schází nepravidelně, vždy podle potřeby a jejich zasedání jsou neveřejná. Aby se rada mohla usnášet, musí být přítomna nadpoloviční většina členů. (Čmejrek, Bubeníček et al., 2010; Horzinková, Novotný, 2010)

Orgány rady

Orgánem rady obce jsou komise, které slouží jako iniciativní a poradní orgány. Tyto komise pak předkládají svá stanoviska a náměty radě obce. Aby se komise usnesla, musí opět souhlasit většina členů. Za své jednání jsou odpovědní radě obce. Jestliže ale vykonávají úkoly přenesené působnosti na svěřené části, odpovídají pak přímo starostovi dané obce. V tomto případě je pak komise výkonným orgánem. Porovnání vybraných orgánů obce je přehledně zobrazeno v tabulce č. 1. (Horzinková, Novotný, 2010)

Tabulka 1: Porovnání vybraných orgánů obce

	Výbor	Komise	Zvláštní orgán
Zřizuje	Zastupitelstvo	Rada	Starosta
Funkce	iniciativní, kontrolní	poradní, iniciativní, výkonná	Stanoveny zvláštním zákonem
Působnost	Samostatná	Samostatná, (přenesená)	Přenesená
Předseda	člen zastupitelstva	určí rada	jmenuje starosta
Počet členů	nejméně 3 (lichý počet)	stanoví rada	stanoví starosta
Schůze	podle potřeby	podle potřeby	podle potřeby

Zdroj: Horzinková, Novotný, 2010; vlastní zpracování 2020

3.3.3 Starosta

Starosta zastupuje danou obec navenek. Je to orgán obce, který je volen zastupitelstvem a zastupitelstvu je pak také za svou činnost odpovědný. Kromě činností, které mají i ostatní členové zastupitelstva, starosta navíc má pravomoc jmenovat a odvolávat tajemníka obecního úřadu a také mu stanovovat plat. Tuto pravomoc ale musí napřed schválit ředitel krajského úřadu. Také odpovídá za to, že se včas objedná přezkoumání hospodaření obce za uplynulý rok. Pokud v dané obci není zřízena rada obce, jmenuje pak starosta vedoucí odboru, kterým následně stanoví plat. Je také odpovědný i za včasné informování občanů o činnostech dané obce. Dále může komisi svěřit určité úkoly přenesené působnosti, ale pouze po předchozí domluvě s ředitelem krajského úřadu atd. Jelikož starosta není statutárním orgánem, tak některé úkony, které vyžadují souhlas, musí činit až po schválení zastupitelstvem či radou. Kdyby nečekal na schválení, dopustil by se přestupku i trestného činu a dané nařízení by nebylo platné.

Starosta tedy zastupuje veřejnoprávní korporaci navenek, jedná se o nejvyššího zvoleného představitele obce, který plní i funkci reprezentativní. Když je starosta nepřítomen, zastupuje ho zvolený místostarosta obce. Starostu i místostarostu volí zastupitelstvo a je zapotřebí absolutní většina hlasů všech zastupitelů. Je zde možné zvolit i více místostarostů. (Balík, 2009; Horzinková, Novotný, 2010; Koudelka, 2007)

3.3.4 Obecní úřad a tajemník

Obecní úřad je orgánem obce, který tvoří starosta, místostarosta či v některých případech místostarostové, dále tajemník a zaměstnanci zařazení do obecního úřadu. Starosta je v čele obecního úřadu, ovšem úkoly zaměstnavatele vykonává tajemník. Obecní úřad může být rozčleněn na odbory a oddělení pro jednotlivé úseky činnosti. Jedná se například o finanční odbor, stavební odbor či silniční odbor.

Zastupitelstvo a rada ukládá obecnímu úřadu úkoly v samostatné působnosti, dále obecní úřad pomáhá v činnosti výborům a komisím a také v přenesené působnosti vykonává státní správu s výjimkou činností, které patří do působnosti už zastupitelstvu, radě, komisi či zvláštních orgánů. (Balík, 2009; Horzinková, Novotný, 2010)

Rozlišuje se pověřený obecní úřad a obecní úřad s rozšířenou působností. Pověřený obecní úřad vykonává kromě klasické přenesené působnosti pro všechny obecní úřady, navíc ještě další přenesenou působnost. Tato působnost je pověřenému obecnímu úřadu svěřena zvláštními zákony. Tento obecní úřad může být i registračním úřadem pro volby do zastupitelstev obcí. Jeho úkolem je pak projednávat a registrovat kandidátní listiny pro obce, které náleží do jeho územního obvodu. Druhým druhem je obecní úřad obce s rozšířenou působností. Tento obecní úřad vykonává svou přenesenou působnost, pak přenesenou působnost pověřeného obecního úřadu a pak navíc ještě další přenesenou působnost, kterou mu stanovují zvláštní zákony. Tyto obecní úřady vykonávají velkou část působnosti již zaniklých okresních úřadů. Pokud by daný úřad neplnil své úkoly, tak Ministerstvo vnitra může přenést přenesenou působnost na jiný obecní úřad obce s rozšířenou působností. (Balík, 2009; Horzinková, Novotný, 2010)

Obce, které mají pověřený obecní úřad nebo obecní úřad s rozšířenou působností, musí zřídit funkci tajemníka obecního úřadu. V ostatních obcích je zřízení této funkce dobrovolné. Nejedná se o samostatný orgán, tajemník je součástí obecního úřadu. Jmenování a odvolání tajemníka je úkol starosty, který se ale nejprve musí domluvit s ředitelem krajského úřadu. Tajemník obce plní úkoly, které mu zadá starosta, rada či zastupitelstvo. Dále zajišťuje výkon přenesené působnosti kromě těch, které již jsou svěřeny radě či zvláštnímu orgánu obce. Také stanovuje platy všem zaměstnancům obce, kteří jsou zařazení do obecního úřadu. Účastní se schůzí zastupitelstva, kde má poradní hlas. Může být členem politických stran či hnutí, ovšem nesmí vykonávat jejich funkce. Pokud tak nečiní rada,

vydává tajemník spisový, skartační a pracovní řád obecního úřadu a další vnitřní směrnice. (Balík, 2009; Horzinková, Novotný, 2010)

3.3.5 Další orgány

Na základě zvláštního zákona se zřizuje také zvláštní orgán, který zřizuje starosta obce pro výkon přenesené působnosti. Zvláštní orgán obce s rozšířenou působností může vykonávat působnost v celém správním obvodu této obce, ale pouze pokud tak stanoví zákon. Jako zvláštní orgán mohou obce zřizovat například komise, které projednávají přestupky. Takové přestupkové komise jsou tříčlenné a předsedou je osoba, která má právnické vzdělání či zvláštní odbornou způsobilost pro projednávání přestupků. Dále obce s rozšířenou působností zřizují například komisi pro sociálně-právní ochranu dětí, jejichž členy jmenuje a odvolává starosta. Rada obce může zřídit i povodňovou komisi, která plní úkoly při ochraně před povodněmi a předsedou této komise je starosta. Tato povodňová komise je pak ale podřízena povodňové komisi obce s rozšířenou působností. Někdy se mezi zvláštní orgány obce zařazuje i bezpečnostní rada obce, která se zřizuje tehdy, určí-li tak Hasičský záchranný sbor kraje. Jedná se tedy o koordinační orgán obce, který slouží pro přípravu na krizové situace. Předsedou této rady je pak starosta dané obce. Nejedná se ale o orgán přenesené působnosti, jelikož nemá výkonné pravomoci.

Dalším orgánem obce je obecní policie. Tento orgán zřizuje či následně ruší zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. Informaci o zřízení či zrušení policie musí obec písemně oznámit ministerstvu do patnácti dnů ode dne přijetí rozhodnutí. Úkolem obecní policie je zabezpečování veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Pokud tak stanoví zákon, plní pak i další úkoly. Při výkonu svých povinností spolupracuje obecní policie s Policií ČR. Pokud některá obec nezřídí vlastní obecní policii, může s jinou obcí, která tak učinila, uzavřít veřejnoprávní smlouvu. Díky této smlouvě pak bude obecní policie dané obce vykonávat úkoly i na území obce, která s ní smlouvu uzavřela. Smlouvu ale musí nejprve schválit krajský úřad. (Čmejrek, Bubeníček et al., 2010; Horzinková, Novotný, 2010)

3.4 Kraje

Kraje byly zřízeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků. Jedná se tedy o vyšší stupeň územní samosprávy. Také je tato regionální úroveň mezistupněm mezi obcí a ústřední vládou. Vytvoření či zrušení kraje lze jen ústavním zákonem. Aby mohl kraj správně fungovat, jsou zde nezbytní občané kraje a správní území. Občanem daného kraje je každá fyzická osoba, která má státní občanství ČR a má trvalý pobyt na území některé obce či na území vojenského újezdu v územním obvodu daného kraje. Území kraje je definováno územím příslušných obcí, je vymezeno zákonem a tvoří správní obvod kraje. Jakákoli změna území kraje je možná pouze zákonem. V tomto je rozdíl mezi obcemi a kraji, neboť kraje své území nemohou změnit dohodou krajů.

Hlavním úkolem kraje je péče o všestranný rozvoj území kraje a také péče a starost o potřeby svých občanů. Podle článku 101 odst. 3 Ústavy České republiky je „kraj samostatně spravován zastupitelstvem a je vázán jen zákony a právními předpisy vydanými k jejich provedení. Zastupitelstvo kraje vykonává zásadně samosprávu, neplatí to však bezvýjimečně, neboť zastupitelstvo může vykonávat i státní správu, stanoví-li tak zákon.“ (Horzinková, Novotný, 2010; Peková, Pilný et al., 2012)

3.4.1 Spolupráce krajů

Kraj může spolupracovat s ostatními kraji, s obcemi, s územními samosprávnými celky jiných států a s ostatními subjekty. Spolupráce krajů je možná na základě písemné smlouvy uzavřené ke splnění úkolu. Také mohou kraje společně zakládat právnické osoby, zpravidla jako neziskové organizace. Smlouvy musí splňovat všechny obecné náležitosti, které jsou vymezeny v zákoně. Aby smlouva byla platná, musí být také schválena zastupitelstvy daných krajů. Tato smlouva musí obsahovat označení účastníků smlouvy, definovaný předmět smlouvy a také práva a povinnosti účastníků smlouvy.

Kraj může v rámci samostatné působnosti spolupracovat i s obcemi, kdy tato spolupráce se řídí stejnými principy jako u spolupráce krajů, včetně podepsání řádné smlouvy. Kraj má ovšem zakázáno zasahovat do samostatné působnosti obcí a nesmí být členem svazku obcí. Kraj také nemůže být členem občanského sdružení. (Horzinková, Novotný, 2010; Peková, Pilný et al., 2012)

Kraj může spolupracovat také se zahraničními partnery či s obdobnými územními samosprávnými celky jiných států. I tato mezinárodní spolupráce musí být podložena řádnou písemnou smlouvou a pokud je součástí této spolupráce založení právnické osoby, musí to být v souladu s existujícími mezinárodními smlouvami České republiky.

Spolupráce může být také mezi kraji a právnickými či fyzickými osobami. Lze u těchto případů využít ustanovení občanského zákoníku o zájmových sdruženích právnických osob a o smlouvě sdružení. (Horzinková, Novotný, 2010; Peková, Pilný et al., 2012)

3.4.2 Orgány kraje

Rozlišuje se pět orgánů kraje, a to zastupitelstvo kraje, radu kraje, hejtmana, krajský úřad a zvláštní orgán kraje.

Zastupitelstvo patří mezi vrcholný orgán kraje a v rámci samostatné působnosti disponuje nejrozsáhlejšími rozhodovacími pravomocemi. Členové zastupitelstva jsou voleni ve volbách do krajských zastupitelstev a jejich počet závisí dle zákona na počtu obyvatel k 1.1. toho roku, ve kterém se tyto volby konají. Při počtu do 600 000 obyvatel činí počet členů zastupitelstva kraje 45, při počtu nad 600 000 do 900 000 obyvatel je 55 členů a nad 900 000 obyvatel je počet členů 65. Zastupitelstvo jedná veřejně a datum těchto schůzek společně s návrhem programu jednání musí být zveřejněno nejméně deset dní předem na úřední desce kraje. Členové se scházejí dle potřeby, ale nejméně jednou za tři měsíce a toto zasedání musí písemně svolat a následně řídit hejtman kraje. Zastupitelstvo disponuje pravomocí rozhodovat ve věcech patřících do samostatné působnosti. Může rozhodovat i ve věcech přenesené působnosti, ale to jen tehdy, stanoví-li tak zákon. Mezi významnou pravomoc zastupitelstva kraje patří předkládání návrhů zákonů Poslanecké sněmovně. Dále také může předkládat návrhy na zrušení právních předpisů Ústavnímu soudu, ale pouze pokud si myslí, že jsou v rozporu se zákonem. Zastupitelstvo kraje také vydává obecně závazné vyhlášky kraje a také schvaluje programy rozvoje územního obvodu kraje, kde následně realizuje a kontroluje jejich plnění. Důležitým úkolem zastupitelstva je také schvalování rozpočtu a závěrečného účtu kraje. Mezi další pravomoci patří také zřizování a rušení příspěvkových organizací, organizačních složek kraje či právnické osoby. Dále navrhování zástupců kraje do orgánů obchodních společností, ve kterých má daný kraj majetkovou účast, volení a odvolávání hejtmana, náměstky hejtmana a dalších členů rady či

rozhodování o vyjmenovaných majetkových úkonech kraje. (Horzinková, Novotný, 2010; Peková, Pilný et al., 2012)

V oblasti samostatné působnosti je výkonným orgánem rada kraje, která za svůj výkon odpovídá zastupitelstvu kraje. Pokud jde o věci přenesené působnosti, může rada rozhodovat pouze dovoluje-li to zákon. Zákon o krajích upravuje počet členů rady kraje, mezi které patří hejtman, náměstci hejtmana a další členové, kteří jsou voleni z řad zastupitelstva kraje. Stejně jako u členů zastupitelstva, i zde je počet členů závislý na počtu obyvatel, kdy do 600 000 obyvatel má rada kraje 9 členů a nad 600 000 obyvatel má pak členů 11. Osoby zvolené do funkcí hejtmana či náměstků jsou pak automaticky i členové rady kraje a s odvoláním z těchto funkcí je pak jejich členství v radě i zrušeno. Schůzky rady jsou také nepravidelné, tedy pouze v případě potřeby, ale není zde stanovena frekvence, jako tomu bylo u zastupitelstva. Nejpozději do deseti dnů od schůze se pak pořizuje zápis z této porady. Rada kraje jedná především o zabezpečení hospodaření dle schváleného rozpočtu.

Dalším orgánem je hejtman, který především zastupuje kraj navenek. Náměstci pak plní zastupující roli. Osoby v těchto funkcích musí být občany ČR a za vykonávání daných úkolů odpovídají zastupitelstvu kraje. Hejtman jmenuje a odvolává ředitele krajského úřadu, ovšem až po předchozím souhlasu ministra vnitra, kterému také stanovuje plat a zadává úkoly. Na základě zmocnění v zákoně zřizuje hejtman zvláštní orgány vykonávající úkoly přenesené působnosti a také vykonává další úkoly, které mu jsou svěřeny buď zastupitelstvem, radou či zákonem.

Krajský úřad je výkonným orgánem, který plní úkoly jak v samostatné působnosti, tak i v přenesené, ale pouze pokud daná přenesená působnost není již svěřena zákonem zastupitelstvu, radě či zvláštnímu orgánu kraje. Hlavou krajského úřadu je ředitel, který je zaměstnancem kraje. Dále tento úřad tvoří zaměstnanci. Ředitel je za úkoly v oblasti samostatné působnosti odpovědný zastupitelstvu kraje a v oblasti přenesené působnosti je pak odpovědný hejtmanovi. Mezi funkce krajského úřadu patří například poskytování odborné a metodické pomoci obcím. Tento orgán dále rozčleňujeme na sekretariát hejtmana, sekretariát ředitele, odbory a oddělení.

Pokud tak stanovuje zákon, tak pro výkon přenesené působnosti zřizuje hejtman zvláštní orgány, v jejímž čele je osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti přenesené působnosti, pro kterou byl daný zvláštní orgán zřízen. (Horzinková, Novotný, 2010; Peková, Pilný et al., 2012)

3.5 Úkoly veřejné správy při správě majetku

Ve státní správě orgány a instituce využívají majetek, který je ve vlastnictví státu. Tento majetek pak spravují. Orgány územní samosprávy pak využívají hlavně majetek ve vlastnictví územní samosprávy, tedy obcí a krajů. Stát i územní samospráva pak tento svůj majetek může svěřit do správy svým organizacím ve veřejném sektoru, u kterých jsou zřizovatelem. Tyto orgány či instituce ve veřejné správě jsou ze zákona povinny tento majetek chránit před případným poškozením a také ho udržovat a opravovat. Často se řeší také modernizace či rekonstrukce budov, ale to je ve veřejné správě dlouhodobým problémem, neboť je na to nedostatek financí. Jelikož výdaje na tyto potřeby nejsou závažné, jsou tyto rekonstrukce často odsouvány do budoucna. (Peková, Pilný et al., 2012)

Předpokladem rozvoje veřejného sektoru je právě majetek, který na úrovni územní samosprávy umožňuje také rozvoj vlastní podnikatelské činnosti. Tyto podnikatelské činnosti mohou významně přispět ke zvýšení vlastních rozpočtových příjmů. Majetek také zvyšuje možnosti získat úvěr, protože územní samospráva může na daný úvěr ručit i svým majetkem, a to především nemovitým. Majetek lze rozdělit podle toho, k čemu daný majetek slouží, na majetek sloužící veřejně prospěšným účelům (zabezpečování veřejných statků jako je například budova a zařízení školy), dále na majetek sloužící výkonu veřejné správy (například budova a zařízení úřadu práce) a nakonec majetek sloužící k podnikání (jako například majetek, který je vložený do podniků). (Peková, Pilný et al., 2012)

Majetek může stát či územní samospráva nakupovat, pronajímat, prodávat či vkládat do podniků a organizací. Tento majetek jde také zvětšovat, a to pomocí investic do hmotného majetku, nákupem movitého i nemovitého majetku do veřejného sektoru nebo například i finančním investováním (nákup a obchodování s cennými papíry).

Provádí se evidence a inventarizace majetku a také se účtuje o opravách a odpisech. Majetek tvoří především hmotný majetek a nehmotná aktiva. Majetek se dle účetního hlediska dělí také na krátkodobý majetek, který se spotřebovává v průběhu jednoho roku a na dlouhodobý majetek, který je používán dlouhodobě. V rámci pasiv se majetek z hlediska vlastnictví také třídí na vlastní zdroje financování, cizí zdroje krytí a na přechodná pasiva. Přehled majetku a jeho financování je pak v rozvaze. (Peková, Pilný et al., 2012)

3.6 Finanční hospodaření municipalit

Finanční řízení a hospodaření neziskových organizací se řídí zásadami založenými na principu 3E (Economy, Efficiency a Effectiveness). Souhrnně jsou často označovány jako výkonnost organizace. Economy se interpretuje jako hospodárnost a jde zde o to, aby se dodržela odpovídající kvalita při minimálním vynaložení prostředků, tedy jak dělat věci levně. Efficiency znamená efektivita, konkrétně efektivnost vyjadřující míru dosahovaných výsledků. Effectiveness pak představuje účelnost, především účelnost dosahování cílů, ale také dosahování potřebných výstupů a vztahů mezi cíli a výstupy.

U neziskových organizací veřejného sektoru se na základě jejich podstaty dá princip 3E rozšířit na 6E a to o Equity, Environment a Ethics. Equity znamená spravedlnost a jde zde o snahu dělat věci správně, aby nedocházelo například k diskriminaci či nepoctivosti. Environment je prostředí, zde by měl být dodržován odpovědný přístup ve vztahu k pracovnímu a také životnímu prostředí. Nakonec je tu Ethics (etika), která je podstatná v řízení všech organizací. Je kladen důraz na právní i morální chování zaměstnanců i managementu. (Otrusinová, Kubíčková, 2011)

Municipality¹ mají na starost několik úkolů, ale nejpodstatnější jsou ekonomické úkoly, protože se podílejí na zajišťování potřeb veřejné ekonomiky. Pro financování těchto potřeb je zapotřebí především soustava veřejných rozpočtů, které odpovídají vládním úrovním České republiky. Skoro každá země má své specifické problémy týkající se především kvality a rozsahu veřejného sektoru či rozdělení kompetencí mezi jednotlivé vládní úrovně. Téměř všechny země mají i specifické vytyčování perspektiv dalšího rozvoje místní územní samosprávy nebo také rozvoje veřejné ekonomiky. Z toho plyne, že neexistuje jeden určitý způsob, jak financovat potřeby veřejné ekonomiky, neboť způsob vyhovující jedné zemi často nemusí vyhovovat zemi druhé. Také s měnící se dobou se mění i okolnosti, a tak způsob, který vyhovoval dané zemi před lety už nemusí vyhovovat v současnosti. (Peková, 1995)

Mezi základní nástroj finančního hospodaření municipalit je jejich roční rozpočet vycházející z rozpočtového výhledu. Tento rozpočtový výhled funguje jako pomocný nástroj municipalit sloužící pro střednědobé finanční plánování. Je sestavován na 2 až 5 let na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků. Rozpočtový výhled zahrnuje

¹ Municipalita = správa města

především souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. (Otrusinová, Kubičková, 2011)

3.6.1 Principy municipálního finančního systému

Jednotlivé principy municipálního finančního systému mají odlišnou intenzitu působení, ale všechny spolu úzce souvisí. Měly by se ale optimálně využívat jednotlivé funkce veřejných financí a tím napomáhat k efektivnímu a hospodárnému využití všech finančních zdrojů, které jsou v soustavě veřejných rozpočtů. Rozeznává se šest základních principů municipálního finančního systému. (Peková, 1995; Otrusinová, Kubičková, 2011)

Prvním principem je konzistence místního finančního systému s veřejnými financemi a s obecně vytyčenými cíli fiskální politiky. To znamená, že municipální finanční systém by měl být v konzistenci neboli v souladu s celkovým systémem veřejných financí. Měl by respektovat tendence fiskálního decentralismu a úměrně využívat jednotlivé funkce veřejných financí. Jejich působení by mělo být v souladu s cíli fiskální politiky. Také by měl tento finanční systém respektovat obecné tendence ve vývoji veřejné ekonomiky.

Druhým principem je určitý stupeň municipální autonomie, odpovědnosti a finanční soběstačnosti. Municipálita by tedy ve svém rozhodování o finanční stránce hospodaření měla mít určitý stupeň autonomie a odpovědnosti za své hospodaření, a to především s ohledem na význam a posilování místní územní samosprávy.

Dalším principem je průhlednost. Finanční systém musí být průhledný, jednoduchý a jasně pochopitelný pro všechny občany, protože daňové poplatníky zajímá, na jaké účely jsou finanční zdroje z daní využívány a také na co jsou využívány i ostatní finanční zdroje jako například transfery.

Čtvrtým principem je stabilita, a to především v delším časovém období. Nemělo by tedy docházet k častým změnám v daňovém určení či k výraznějším změnám daňových sazeb. Municipální rozpočty by měly být stabilní z toho důvodu, aby se mohl lépe plánovat rozsah a úroveň poskytovaných veřejných statků.

Předposledním principem je účinnost municipálního finančního systému, která je spojena s efektivním využitím alokační funkce veřejných financí. Tento finanční systém by měl podporovat výkonnost municipální ekonomiky a také by měl ovlivňovat efektivní rozdělení zdrojů ve veřejné ekonomice i soukromém sektoru.

Posledním principem je administrativní nenáročnost municipálního systému. To znamená, že by měl být nenáročný, a především zmenšit náklady na výběr a správu příjmů. Také by měl být lehce prosazen, ale naopak složitě obcházen (například u místního zdanění). (Peková,1995)

3.7 Rozpočtová soustava v ČR

Rozpočtovou soustavu v České republice tvoří soustava veřejných rozpočtů a mimorozpočtové fondy. Mezi soustavu veřejných rozpočtů patří zejména státní rozpočet, který má velký dopad na národní hospodářství. Dále pak rozpočty obcí a měst, rozpočty krajů, rozpočty dobrovolných svazků obcí, rozpočty příspěvkových organizací a rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti.

Do mimorozpočtových fondů patří státní fondy, které se mohou označovat i jako rozpočty jiné centrální úrovně. Do této skupiny patří i mimorozpočtové fondy ZÚSC (tj. měst a obcí) a mimorozpočtové fondy VÚSC (tj. na úrovni krajů). Tyto fondy jsou především fondy účelovými.

Státní fond je vždy zřízen zvláštním zákonem a jejich hospodaření upravují příslušné předpisy, především zákon o rozpočtových pravidlech republiky. Příslušné ministerstvo je pak správcem daného státního fondu. Mezi státní fondy patří například Státní zemědělský intervenční fond, kdy správcem je tedy Ministerstvo zemědělství ČR. Dále Státní fond životního prostředí (správcem je Ministerstvo životního prostředí ČR), Státní fond kultury (Ministerstvo kultury ČR), Státní fond dopravní infrastruktury (Ministerstvo dopravy ČR) atd. (Hamerníková, 1996; Peková, Pilný et al., 2008; Potůček a kol., 2010)

Mezi státními mimorozpočtovými fondy mají zvláštní postavení i takzvané privatizační (transformační) fondy. Jedná se o Pozemkový fond ČR, který se do konce roku 2005 jmenoval Fond národního majetku ČR. Když se tento fond zrušil, příjmy z privatizace začaly být evidovány odděleně od státního rozpočtu a správcem se stalo Ministerstvo financí ČR.

Na úrovni územní samosprávy je v České republice využívání mimorozpočtových fondů v rozhodovací kompetenci volených orgánů obce či kraje. Do účelových fondů obcí patří rezervní fond, který je tvořen hlavně z přebytků rozpočtového hospodaření a ostatní účelové fondy (například bytový či památkový fond). O těchto fondech rozhodují zastupitelstva dané obce.

Mezi rozpočtovou soustavu České republiky patří také rozpočty zdravotních pojišťoven. Tyto rozpočty jsou součástí rozpočtové soustavy z toho důvodu, že tyto příjmy z povinného veřejného zdravotního pojištění mají daňový charakter a vyplývají ze zákona. Z těchto rozpočtů se pak hradí zdravotní péče i léky. (Hamerníková, 1996; Peková, Pilný et al., 2008; Potůček a kol., 2010)

3.7.1 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba v České republice upravuje způsob třídění všech peněžních operací veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů státu, krajů i obcí. Jedná se tedy o systematické, jednotné a také přehledné třídění příjmů a výdajů, a to z různých hledisek. Tyto příjmy a výdaje jsou tříděny jako peněžní operace s charakterem veřejných operací.

Třídění výdajů a příjmů v České republice respektuje čtyři zásady. První je zásada jednotnosti a závaznosti třídění, a to v celé rozpočtové soustavě. Druhou zásadou je zásada dlouhodobé stability třídění. To je zapotřebí u dlouhodobé rozpočtové analýzy. Předposlední zásadou je zásada srozumitelnosti a poslední pak zásada kompatibility s mezinárodními účetními a také statistickými standardy.

Využívá se zde čtyř druhů třídění, a to třídění odpovědnostní, odvětvové, konsolidační a druhové. Odpovědnostní třídění se dříve nazývalo také jako kapitolní či organizační. Toto třídění je pro obce a kraje dobrovolné. U mimorozpočtových fondů se nevyužívá. Povinně se ale vztahuje ke státnímu rozpočtu. Druhové třídění slouží k propojení příjmů a výdajů s účetnictvím a je důležité především z hlediska rozpočtové politiky. Druhové třídění je totiž základem třídění v celé rozpočtové soustavě. Toto třídění je povinné a třídí operace do tří základních okruhů: příjmy, výdaje, financování. Odvětvovému třídění se dříve říkalo též funkční a třídí veškeré výdajové operace podle toho, na jaký účel jsou dané peněžní prostředky vydávány. (Hamerníková, 1996; Peková, Pilný et al., 2008)

3.8 Rozpočet obce

Rozpočty na úrovni územní samosprávy, též označované jako municipální rozpočty, jsou podstatným článkem v soustavě veřejných rozpočtů v České republice. Jedná se o decentralizovaný peněžní fond, který slouží jako důležitý nástroj k prosazování lokálních zájmů a preferencí dané lokality a obyvatelstva. Také slouží k financování potřeb veřejné ekonomiky a k realizaci koncepce místní územní samosprávy. Rozpočet obce se sestavuje na jeden kalendářní rok a vyjadřuje ekonomickou soběstačnost dané obce.

Kromě rozpočtu obce existuje i účelový mimorozpočtový fond, který společně s rozpočtem tvoří finanční systém obce. Municipální rozpočet souvisí s ostatními veřejnými rozpočty, protože mezi nimi jsou vazby. Jedná se například o různé dotace či příspěvky. Tento municipální rozpočet je upravován zákony, a to konkrétně zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který upravuje především funkci, tvorbu, obsah a postavení municipálního rozpočtu a zákonem o rozpočtových pravidlech, který upravuje vazbu mezi státním rozpočtem a rozpočtem územních samosprávných celků.

Jedna z hlavních funkcí rozpočtu obce je funkce kontrolní, díky které existuje soulad mezi rozpočtem, který schválilo zastupitelstvo a skutečným plněním a čerpáním rozpočtu. Rozpočet dále plní funkci plánovací a řídicí.

Rozpočet obce obsahuje příjmy a výdaje, které jsou spojené s činností samosprávy a také s výkonem státní správy díky přenesené působnosti. Dále obsahuje finanční vztahy k veřejné ekonomice, k podnikatelským subjektům a též ke státnímu rozpočtu ČR. (Černohorský, 2014; Peková, 1995; Peková 2008; Sedmihradská, 2015)

3.8.1 Rozpočtový proces

Jedná se o státem stanovenou činnost orgánů, která je spojena s veřejným rozpočtem. Na municipální úrovni to je činnost municipálních orgánů, která je spojena s municipálním rozpočtem, a to konkrétně s jeho návrhem, realizací během rozpočtového období a s kontrolou jeho plnění. Rozpočtové období v ČR trvá jeden rok a kryje se s kalendářním rokem.

Rozpočtový proces se skládá ze čtyř etap. Nejprve je sestavení návrhu rozpočtu. Ten by měl být sestavován aspoň šest měsíců před začátkem nového rozpočtového období a na

municipální úrovni je vždy sestavován finančním odborem. Poté se tento návrh projedná a následně schválí. Když je rozpočet schválen, následuje jeho plnění a průběžná kontrola, zda je plněn správně. Poslední etapou je pak další kontrola a sestavení přehledu o tom, jak se rozpočet skutečně vyvíjel v uplynulém rozpočtovém období.

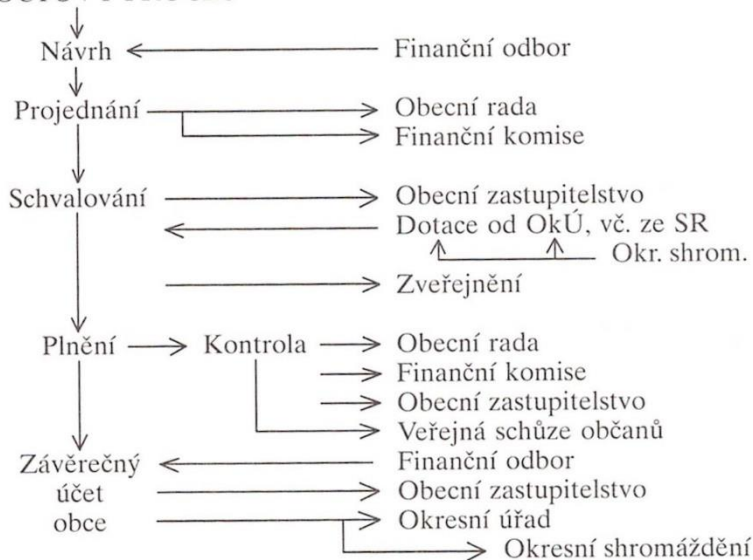
Při rozpočtovém procesu je důležité dodržovat také obecné rozpočtové zásady. První zásadou je zásada každoročního sestavování a následného schvalování rozpočtu. Dále musí být rozpočet reálný a také pravdivý. To slouží k tomu, aby nedocházelo ke zkreslování údajů v rozpočtu. Třetí zásadou je úplnost a jednotnost rozpočtu. Předposlední zásadou je dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu a poslední zásadou je zásada publicity. Tato zásada je důležitá pro zabezpečení zpětné vazby, tedy kontroly ze strany široké veřejnosti.

Kromě sestavování rozpočtu se sestavují i střednědobé finanční rozpočty (plány), které jsou většinou na dobu 3 až 5 let, ale mohou být i na delší dobu. Jedná se o perspektivní odhad výnosů z místních daní, výdajů na municipální úrovni a ekonomického rozvoje dané obce.

Schéma rozpočtového procesu je znázorněno v obrázku č. 2. (Hamerníková, 1996; Peková, 1995)

Obrázek 2: Schéma rozpočtového procesu

ROZPOČTOVÝ PROCES

Zdroj: Peková, 1995

3.8.2 Struktura rozpočtu obce

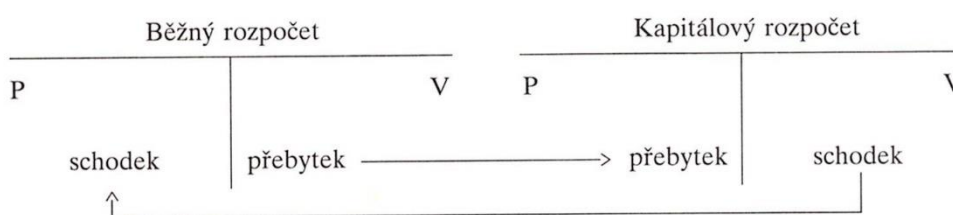
Rozpočet na municipální úrovni se sestavuje ve dvojitým průřezu. Sestavuje se běžný rozpočet, který se sestavuje na jedno rozpočtové období a skládá se s běžných příjmů a výdajů vztahujících se k rozpočtovému roku. To znamená, že se jedná o příjmy a výdaje, které se každý rok opakují. Naopak příjmy a výdaje, týkající se delšího období než jednoho roku, se zapisují do kapitálového rozpočtu. Jedná se hlavně o investiční příjmy a výdaje. Tento dvojitý průřez umožňuje přehledné oddělení běžného hospodaření a investiční hospodaření a díky tomu lépe analyzovat, za jakým účelem jsou vynakládány daňové a nedaňové příjmy.

Běžný rozpočet je sestavován jako vyrovnaný, to znamená, že běžné příjmy se rovnají běžným výdajům. Pokud vznikne saldo, vyrovnává se pak v kapitálovém rozpočtu. Pokud jsou běžné příjmy větší než výdaje, jedná se o přebytkový rozpočet. Naopak se pak hovoří o rozpočtu schodkovém.

Pokud jsou výdaje rovny příjmům, a to i včetně přebytku běžného rozpočtu, je kapitálový rozpočet vyrovnaný. Jestliže jsou výdaje menší než příjmy, jedná se o deficitní kapitálový rozpočet. V opačném případě se pak hovoří o přebytkovém kapitálovém rozpočtu.

Schéma vztahu mezi běžným a kapitálovým rozpočtem je znázorněno v následujícím obrázku č. 3. (Peková, 1995)

Obrázek 2: Schéma vztahu mezi běžným a kapitálovým rozpočtem

Zdroj: Peková, 1995

3.8.3 Rozpočtové příjmy

Rozpočtové příjmy se rozdělují na tři skupiny: vlastní příjmy, svěřené a sdílené daně a dotace. Mezi vlastní příjmy se řadí například příjmy z majetku dané obce, různé uživatelské poplatky (tržby za poskytování veřejných statků), dále různé daně či výnosy ze

sbírek a příjmy z obligací. U svěřených a sdílných daní se jedná především o daň z nemovitostí a daně z příjmů. Dotace jsou pak buď účelové nebo neúčelové přímo ze státního rozpočtu či státních fondů.

Jak už bylo řečeno v kapitole Struktura rozpočtu obce, příjmy se dělí na běžné a kapitálové. Běžné příjmy se pak dále rozdělují na příjmy daňové, které jsou nejvýznamnější a patří sem například daň z příjmů, zisku, mezd a pracovní síly, z prodeje, majetku, nemovitostí atd a na příjmy nedaňové, které tvoří příjmy z majetku a podnikání, z poplatků a různé dary. Kapitálové příjmy se pak dělí podle toho, jakého typu je kapitál.

V České republice tvoří běžné příjmy přibližně 99 % státního rozpočtu. Naopak kapitálové příjmy tvoří jen malou část a to přibližně 0,1 % z celkových příjmů. (Hamerníková, 1996; Peková, 1995; Peková, Pilný et al., 2008)

3.8.4 Rozpočtové výdaje

Rozpočtové výdaje se dělí na dvě skupiny, a to investiční výdaje a neinvestiční výdaje. V České republice se pomocí výdajů státního rozpočtu nenávratně přerozděluje přes 40 % hrubého domácího produktu. Nejvýznamnější jsou běžné výdaje, především transfery. Mezi běžné výdaje patří například vlastní výdaje vládního sektoru na zboží a služby, placení úroků či různé dotace a transfery. Naopak kapitálové výdaje jsou menší než běžné a jsou v posledních letech vynakládány často až na konci roku. To ale například u transferů komplikuje jejich použití u příjemců a tím také snižuje jejich efektivnost. Mezi kapitálové výdaje patří především přímé investice vládního sektoru, investiční transfery či různé poskytnuté půjčky z vládního sektoru a také splátky z dřívějších úvěrů a půjček.

Do rozpočtů územní samosprávy se ze státního rozpočtu poskytují hlavně nenávratné dotace, které jsou buď jako účelové dotace či neúčelové dotace a nenávratné finanční výpomoci, které bývají většinou bezúročné a účelové. Poskytování takových dotací upravuje zákon o rozpočtových pravidlech. Tyto účelové a neúčelové dotace mají povahu běžných (neinvestičních) či kapitálových (investičních, jednorázových) dotací. Dotace slouží i jako nepřímý nástroj státu kontrolovat hospodaření územní samosprávy, jelikož stát dává finanční prostředky, tak také kontroluje jejich použití. (Hamerníková, 1996; Peková, Pilný et al., 2008)

3.9 Účetní reforma – nově používané účetní metody

Ve veřejném sektoru došlo k rozsáhlé účetní reformě. Prvním rokem této reformy byl rok 2010. V tomto roce bylo přijato několik přechodných ustanovení, která měla za úkol pomoci v začátku daným účetním jednotkám při přechodu na nový systém zavádění jednotného účetnictví státu. Tento přechod je realizován do jednotlivých etap na dobu čtyř let. Reforma započala přijetím novely zákona o účetnictví č. 304/2008 Sb. a určila změny, které se týkají nového účetnictví státu s účinností od 1. 1. 2010. Kromě této novely byly přijaty další dvě roku 2009 s účinností od 1. 1. 2010. Jedná se o novelu zákona č.227/2009 Sb. a č.230/2009 Sb. Zákon pak byl novelizován roku 2010 zákonem č.410/2010 Sb., a to s účinností od 1. 1. 2011.

Z této účetní reformy vyplývají i nově používané účetní metody. Celkově se nově používá sedm účetních metod. Jedná se o podrozvahové účetnictví, oceňovací metody, metody oceňování specifických složek majetku, odpisování majetku, rezervy, přechodné položky a časové rozlišení, a nakonec kurzové rozdíly. (Otrusinová, Kubíčková, 2011)

1. Podrozvahové účetnictví

Jedná se o rozšíření předmětu účetnictví. Celá účtová třída 9 je od 1. 1. 2010 určena pro podrozvahové účty. Ty jsou součástí směrné účtové osnovy, jsou zde určena čísla a názvy podrozvahových účtů a je zde povinnost podvojného účetnictví. Pokud jsou u těchto účtů nějaké zůstatky, jsou pak navázány na přílohu k účetní závěrce. Zachycují se zde skutečnosti, které nemohou být uvedeny v rozvaze či výkazu zisku a ztráty. Platí zde ale podmínka, že náklady na získání informace nesmí převýšit přínosy, které plynou z této informace nebo informace není považována za důležitou. Mezi příklady použití těchto podrozvahových účtů patří odepsané pohledávky a závazky, drobný dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek a podmíněné pohledávky a závazky. (Otrusinová, Kubíčková, 2011)

2. Oceňovací metody

Používají se zde reálné hodnoty, jejichž cílem je zrealnit hodnoty majetku, které jsou vykazované v rozvaze. Mezi aktiva a pasiva, která jsou oceňována reálnou hodnotou, patří cenné papíry a podíly, pohledávky nabyté za účelem obchodování s nimi a majetek, který je určený k prodeji.

Reálná hodnota se stanovuje různými způsoby. Může být stanovena například pomocí tržní hodnoty, a to zejména u cenných papírů na burze CP. Pokud tržní hodnota není známa, používá se hodnota stanovená kvalifikovaným odhadem či posudkem znalce. Dalším způsobem určení reálné hodnoty je ocenění stanovené dle zvláštních předpisů. Pokud ale nejde reálná hodnota určit ani jedním z výše uvedených způsobů, považuje se za tuto hodnotu pořizovací cena. (Mařík, 2018; Otrusínová, Kubíčková, 2011)

3. Metody oceňování specifických složek majetku

Používá se zde termín „soubor majetku“, který je tvořen více věcmi a je vystihován samostatným technicko-ekonomickým určením. S ohledem na jiný právní předpis se pak u kulturních památek či různých kulturních předmětů určí společné znaky jeho částí. Ocenění takovýchto kulturních památek či předmětů musely účetní jednotky provést nejpozději do 1. 1. 2012 a tento oceněný majetek pak musely vykazovat v účetnictví. Tento soubor majetku (kulturní památky či předměty s kulturní hodnotou) se oceňoval tak, že pokud nebyla známa pořizovací cena ani jedné z věcí v souboru, ocenil se částkou 1 Kč nebo se provedl součet pořizovacích cen či reprodukčních pořizovacích cen všech věcí tvořící tento soubor majetku. Do souboru nelze zahrnovat nemovité věci, a to ani v případě, že je společně s věcí movitou.

Majetek určený k prodeji oceňují vybrané účetní jednotky reálnou hodnotou, ovšem s výjimkou zásob. U těchto účetních jednotek se za významnou informaci o ocenění nehmotného majetku považuje ve výši nad 60 000 Kč a 40 000 Kč pak u samostatných movitých věcí či jejich souboru. (Mařík, 2018; Otrusínová, Kubíčková, 2011)

4. Odpisování majetku

Do této reformy se dlouhodobý majetek odpisoval pouze v příspěvkových organizacích a dále se u ÚSČ odpisuje majetek využívaný při hospodářské činnosti. Až od roku 2010 se tato povinnost odpisovat DM týkala všech účetních jednotek. Poprvé se tato metoda odpisování DM použila v účetní závěrce sestavované k 31. 12. 2011 a při tomto prvním použití účetní jednotky nezobrazovaly náklady související s odpisováním DM v účetním období roku 2011. Do účetnictví k 31. 12. 2011 promítly hodnotu oprávek k tomuto majetku jako oceňovací rozdíl při změně metody.

Dle § 25 zákona o účetnictví se DM včetně technického zhodnocení odpisuje v průběhu jeho používání. Tento proces odpisování vyjadřuje náklady, které odpovídají postupnému promítnutí ocenění DM v průběhu daného účetního období, a to v souvislosti s jeho používáním dle odpisového plánu a také zůstatkovou cenu dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku při jeho vyřazení.

Existují i výjimky, kdy se dlouhodobý majetek neodepisuje. Mezi tyto výjimky patří například umělecká díla, nemovitě kulturní památky či církevní stavby, dlouhodobý finanční majetek, nedokončený dlouhodobý nehmotný i hmotný majetek a technické zhodnocení, povolenky na emise a preferenční limity, dlouhodobý nehmotný i hmotný majetek, který má účetní jednotka v pronájmu či dlouhodobý majetek oceněný reálnou hodnotou. (Mařík, 2018; Otrusínová, Kubíčková, 2011)

5. Rezervy

Metoda účtování o rezervách je typická pro akruální účetnictví². Tato metoda neodkládá peníze stranou pro zvláštní účely, jedná se o časové rozlišení nákladů ve věcné a časové souvislosti. Pod pojmem rezerva se představuje dlouhodobý závazek, tedy pravděpodobný odtok peněz v budoucnosti. Rezervy se tedy účtují jako o předpisu závazku.

Když se vytvoří rezerva, je zahrnována do nákladů (účet 555) a její zrušení se pak považuje za snížení nákladů, tedy také účet 555. Použití dané rezervy se účtuje v době vzniku závazku, který vyplývá z reálného následku budoucího rizika. Jestliže ale k tomuto riziku nedojde, je rezerva zrušena pro její nepotřebnost. (Otrusínová, Kubíčková, 2011; Cbaonline.cz [online], [cit. 2020-11-29])

6. Přejídné položky a časové rozlišení

Všechny vybrané účetní jednotky používají od 1. 1. 2010 akruální princip, a to v plném rozsahu. To znamená, že náklady a výnosy se účtují zásadně do období, se kterým časově i věcně souvisejí. To se v účetnictví zajišťuje pomocí účtů časového rozlišení, dohadných účtů a rezerv nebo opravných položek k aktivům. Veškeré účetní jednotky musí povinně časově rozlišovat náklady a výnosy za celkovou činnost a tím pádem

² Akruální účetnictví = metoda, která výnosy a náklady vykazuje přímo v době vzniku místo jejich vykazování v době úhrady.

zobrazovat reálný výsledek hospodaření za dané účetní období. O časovém rozlišení nákladů a výnosů se účtuje v tom případě, pokud je známa výše v souvislosti s konkrétním titulem. Pokud ale tato částka není známa a musí se odhadovat, účtuje se jako o dohadných položkách.

Mezi typy přechodných položek patří náklady příštích období (381), výdaje příštích období (383), výnosy příštích období (384), příjmy příštích období (385). Dále také dohadný účet aktivní (388) a dohadný účet pasivní (389). (Otrusinová, Kubičková, 2011)

7. Kurzové rozdíly

U vybraných účtových jednotek od 1. 1. 2010 nejde účtovat o kurzových rozdílech rozvahově. Účty 386 a 387 zanikly a místo nich se jejich zůstatky převedly převodovým můstkem na účet 405 (kurzové rozdíly). Od 1. 1. 2010 se tedy tyto kurzové rozdíly účtují výsledkově, což znamená na vrub nákladů a výnosů. Při postupném splácení pohledávek a závazků v cizích měnách je může účetní jednotka účtovat až ke konci rozvahového dne. (Otrusinová, Kubičková, 2011)

3.10 Teorie finanční analýzy

Úkolem finanční analýzy je celkové zhodnocení finanční situace. Jedná se o rozbor údajů, jejichž hlavním zdrojem je především finanční účetnictví. Finanční analýza je důležitá, díky ní se zjišťuje, zda je podnik dostatečně ziskový, jestli jsou správně využívána aktiva, jestli zvládá splácet všechny závazky a mnoho dalších podstatných skutečností. Díky znalosti finanční situace se pak podniky či obce mohou lépe rozhodovat při získávání dalších finančních zdrojů nebo také při rozdělování volných peněžních prostředků. Finanční analýza obsahuje jak hodnocení finanční situace v minulosti a současnosti, tak i odhad a prognózy do budoucna.

U finanční analýzy je důležité rozlišovat, zda se jedná o klasickou firmu či o firmu municipální, jelikož municipální firma se řídí odlišnými principy fungování. Využívají se zde speciální metody a ukazatele odpovídající tomuto nepodnikatelskému prostředí. U těchto firem se předpokládá absence zisku, jelikož cílem municipálních firem je poskytovat veřejné statky a služby.

Aby byla finanční analýza dobře zpracována a dosáhla dobrých výsledků, je zde zapotřebí získat data. Hlavním zdrojem jsou účetní výkazy jako rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích, přehled o změnách vlastního kapitálu a příloha k účetní závěrce. (Černá a kol., 1997; Knápková, Pavelková et al., 2013; Kraftová, 2002; Otrusinová, Kubíčková 2011)

3.10.1 Rozvaha

Rozvaha je základním účetním výkazem. Zachycuje stav aktiv a pasiv v bilanční formě k určitému datu. Zpravidla se sestavuje ke konci kalendářního roku, konkrétně k poslednímu dni. Vždy tedy musí platit, že ke konci roku se aktiva rovnají pasivům.

Aktiva se rozdělují dle doby jejich upotřebitelnosti či dle likvidnosti, tedy dle obtížnosti konverze v peněžní prostředky. Lze je rozdělit na dvě hlavní skupiny, a to na dlouhodobý majetek a na oběžná aktiva. Mezi dlouhodobý majetek patří dlouhodobý nehmotný, hmotný a finanční majetek a mezi oběžná aktiva pak zásoby, dlouhodobé pohledávky, krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek.

Pasiva pak zachycují finanční strukturu daného podniku, obsahuje zdroje financování majetku podniku. Rozdělujeme je z hlediska vlastnictví zdrojů financování na vlastní zdroje

a cizí zdroje. Do vlastních zdrojů se řadí základní kapitál, pak různé fondy či výsledky hospodaření. Mezi cizí zdroje patří rezervy, dlouhodobé i krátkodobé závazky či různé bankovní úvěry. (Knápková, Pavelková et al., 2013; Růčková, 2015)

3.10.2 Výkaz zisku a ztráty

Jedná se o písemný přehled o veškerých výnosech, nákladech a výsledků hospodaření za dané období. Je důležité upřesnit, že se zde zachycuje pohyb výnosů a nákladů, ne příjmů a výdajů. Výnosy představují peněžní prostředky získané ze všech činností za dané období, a to bez ohledu na to, jestli už v tomto období proběhlo jejich inkaso. Náklady jsou pak peněžní prostředky účelně vynaložené na získání výnosů, a to i když k jejich zaplacení nemuselo ještě dojít. Výkaz zisku a ztráty se sestavuje pravidelně v ročních, ale také kratších intervalech. Je to významný podklad pro hodnocení firemní ziskovosti. Řeší se zde, jak jednotlivé položky tohoto výkazu ovlivňují výsledek hospodaření. Výsledek hospodaření lze rozčlenit na výsledek hospodaření provozní, z finančních operací, za běžnou činnost, mimořádný, za účetní období a před zdaněním. Nejdůležitější je zde provozní výsledek hospodaření. Výsledek hospodaření se tedy počítá tak, že se od výnosů odečtou náklady a pokud je výsledek plusový, jedná se o zisk a v opačném případě pak o ztrátu. (Knápková, Pavelková et al., 2013; Růčková, 2015)

3.11 Ukazatele finanční analýzy obce

U finanční analýzy municipální firmy se využívají ukazatele, které akceptují toto nepodnikatelské prostředí, které nemá za cíl dosahovat zisku. Dle Otrusinové lze tyto ukazatele vyhovující tomuto prostředí rozdělit do sedmi skupin. Jedná se o ukazatele likvidity, rentability, financování, aktivity, autarkie, produktivity, a nakonec investičního rozvoje. (Kraftová, 2002; Otrusinová, Kubíčková 2011)

3.11.1 Ukazatele likvidity

Likvidita je schopnost firmy hradit své krátkodobé závazky. S tímto pojmem je spojován i pojem likvidnost. Likvidnost je vlastnost složky přeměnit se na peněžní prostředky. Z hlediska rovnováhy firmy je to podstatný ukazatel, protože jen dostatečně likvidní firmy jsou schopné platit své závazky. Pokud ale bude firma až moc likvidní, má to negativní dopad, protože finanční prostředky jsou vázané v aktivech. Proto se zde hledá vyvážená míra likvidity. (Růčková, 2015)

Rozlišujeme tři druhy likvidity a to okamžitou, pohotovou a běžnou. Základní definiční vztah všech likvidit je v podstatě stejný, liší se jen uvažovanými hodnotami čitatele a jmenovatele. Obecný tvar podílu je: čím možno platit / co nutno platit. (Černá a spol., 1997; Kalouda, 2017)

1. Okamžitá likvidita

Okamžitá likvidita se někdy označuje též jako peněžní a jedná se o likviditu prvního stupně. Jedná se o nejužší vymezení likvidity, protože do ní z rozvahy vstupují jen ty nejlikvidnější položky, což jsou především položky finančního krátkodobého majetku (například peníze v hotovosti či na bankovních účtech). Po dosazení do vzorce by měla být výsledná hodnota v rozmezí 0,2 – 0,5. Některé zdroje uvádějí i jako horní hranici hodnotu 1,1. Podstatná je ale především dolní hranice, tedy hodnota 0,2. Pokud výsledná hodnota je velmi blízko 0, hrozí tu ztráta platební schopnosti. (Černá a spol., 1997; Kalouda, 2017; Růčková, 2015)

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobá pasiva}}$$

2. Pohotov likvidita

Pohotov likvidita je označována jako likvidita druhého stupně a také se jí říká rychl test. Tato likvidita má za úkol zjistit, jakou má firma schopnost vyrovnávat závazky bez prodeje zásob, protože zásoby jsou nejméně likvidním zdrojem. Platí zde, že po dosazení do vzorce by měl být čitatel a jmenovatel v poměru 1:1, maximln 1:5. Z tohoto vyplývá, že pokud by byl poměr 1:1, firma je schopna vyrovnávat sv závazky bez prodeje zásob. (Kalouda, 2017; Růčková, 2015)

$$\text{Pohotov likvidita} = \frac{\text{obžn aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krtkodob pasiva}}$$

3. Běžná likvidita

Běžná likvidita je označována jako likvidita třetího stupně a jejím úkolem je zjistit, kolikrát pokrvj bžn aktiva krtkodob závazky firmy. Ukazuje nám tedy, kolikrát by měla být obžn aktiva větší než krtkodob závazky, aby se tyto krtkodob závazky nemuseli hradit třeba z prodeje stálých aktiv. Po dosazení do vzorce by hodnota měla být v rozmezí 1,5 až 2,5. Platí zde, že čím je větší hodnota ukazatele, tak tm je větší pravděpodobnost, že si firma zachová svou platební schopnost. (Kalouda, 2017; Růčková, 2015)

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{obžn (krtkodob) aktiva}}{\text{krtkodob pasiva}}$$

3.11.2 Ukazatele rentability

Ukazatel rentability lze označit jako vynosnost vloženého kapitálu. Jedná se o schopnost firmy vytvářet nové zdroje a jak dosahují zisku pomocí investovaného kapitálu. Pro výpočet rentability vycházíme z rozvahy a z výkazu zisku a ztráty. Rentabilita se dá obecn vyjádřit jako poměr zisku a částky vloženého kapitálu. Zisk rozdělujeme na čtyři kategorie, a to na EAT (čistý zisk = výsledek hospodaření za účetní období), EBT (zisk před zdaněním), EBIT (zisk před úroky a zdaněním) a EBITDA (zisk před úroky, zdaněním a odpisy). K výpočtu

rentability se využívá více ukazatelů rentability, nejčastěji pak ukazatel rentability celkového vloženého kapitálu (aktiv) ROA, dále pak ukazatel rentability vlastního kapitálu ROE, rentabilita tržeb ROS a k tomuto ukazateli doplňkový ukazatel rentability nákladů. Všechny ukazatele jsou vyjadřovány v procentech. Důležité je zde rozlišovat klasickou a municipální firmu, protože u municipální firmy není cílem dosahování zisku, ale vyrovnávání nákladů a výnosů z hlavní činnosti. Municipální firmy ale mohou využívat doplňkovou činnost, kde využívá volné kapacity a zisk. (Knápková, Pavelková et al., 2013; Kraftová, 2002; Růčková, 2015)

1. Rentabilita celkového vloženého kapitálu

Tato rentabilita hodnotí výnosnost celkového vloženého kapitálu a využívá se pro měření souhrnné efektivnosti. Porovnávají se zde vložené prostředky a vyprodukovaný zisk, díky čemu se získává informace o tom, jak byl zhodnocen celkový vložený kapitál bez ohledu na to, jak byl tento kapitál financován. Čím je výsledná hodnota vyšší, tím se firmě lépe daří. (Černá a kol., 1997; Knápková, Pavelková et al., 2013; Růčková, 2015; Knápková, Pavelková et al., 2017)

$$ROA = \frac{EBIT}{\text{celková aktiva}}$$

2. Rentabilita vlastního kapitálu

Pomocí rentability vlastního kapitálu se vyjadřuje výnosnost kapitálu, který byl vložený akcionáři nebo vlastníky firmy. Výsledná hodnota by se měla pohybovat alespoň o pár procent nad dlouhodobým průměrem úročení dlouhodobých vkladů. Pokud bude výsledná hodnota trvale nižší než výnosnost cenných papírů, je tato firma v problémech, protože investoři nebudou investovat. Naopak kladná hodnota je pak odměnou vlastníkům, kteří podstupují riziko, a proto se takové hodnotě říká prémie za riziko. (Knápková, Pavelková et al., 2013; Růčková, 2015)

$$ROE = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}}$$

3. Rentabilita tržeb

Rentabilita tržeb představuje poměr zisku a tržeb a zjišťuje, jak je firma zisková ve vztahu k tržbám. V závislosti na účelu výpočtu lze dosadit za zisk po zdanění, zisk před zdaněním nebo zisk před zdaněním a úroky. Tímto ukazatelem lze vyjádřit dílčí stránka efektivnosti firmy, její hospodárnost. (Černá a kol., 1997; Knápková, Pavelková et al., 2013)

$$\text{ROS} = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}}$$

4. Rentabilita nákladů

Ukazatel rentability nákladů je považován za doplňkový ukazatel k rentabilitě tržeb. Počítá se jako poměr zisku a nákladů. Zisk v čitateli je opět podle účelu. Platí zde, že čím je menší výsledná hodnota, tím lepších výsledků firma dosahuje. (Růčková, 2015; Finanční-analyza.webnode.cz, [online]. [cit. 2020-10-16])

$$\text{ROC} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkové náklady}}$$

3.11.3 Ukazatele zadluženosti a financování

Tyto ukazatele zjišťují, jaká je míra rizika věřitelů, že jejich pohledávky nebudou splaceny. U ukazatelů zadluženosti se hovoří o poměru cizích zdrojů a určitém druhu kapitálu. Pokud bude hodnota zadluženosti vysoká, tak je zde riziko, že nebude zajištěna dlouhodobá likvidita. (Kraftová, 2002)

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celková aktiva}}$$

$$\text{Míra zadluženosti VK} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Při financování je důležité rozlišit klasickou firmu a firmu municipální, protože při využívání těchto ukazatelů se musí financování rozdělit na financování investiční a neinvestiční. Využíváme zde například míru finanční nezávislosti. Tento ukazatel udává, jak velká část kapitálu je tvořena vlastním kapitálem. Na základě výsledné hodnoty, která vychází v procentech, se vyhodnotí, jestli je firma stabilní. Pokud výsledná hodnota vyjde nižší než 50 % už je potřeba věnovat kapitálu pozornost a pokud hodnota dosáhne hodnot nižších jak 30 %, je už firma nestabilní. (Kraftová, 2002)

$$\text{Míra finanční nezávislosti} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celkový kapitál}} * 100$$

3.11.4 Ukazatele dluhové schopnosti

V této skupině ukazatelů se nejčastěji uvádí ukazatel úrokového krytí, ukazatel krytí dluhové služby a stav kapitalizace. První ze zmíněných ukazatelů udává, kolikrát EBIT, popřípadě EAT (zisk vytvořený za období) převyšuje objem nákladových úroků. Výsledné hodnoty by měly být vysoké, neboť čím vyšší výsledná hodnota, tím je vyšší schopnost hradit náklady, které jsou spojené s využitím cizího kapitálu. (Otrusinová, Kubíčková 2011)

$$\text{Ukazatel úrokového krytí} = \frac{\text{zisk (EBIT)}}{\text{Nákladové úroky}}$$

Druhý ukazatel z této skupiny je ukazatel krytí dluhové služby. Tento ukazatel také zjišťuje schopnost hradit náklady spojené s cizím kapitálem, ale s tím rozdílem, že do hodnocení zahrnuje nejen úroky, ale také splátky jistin. Výsledná hodnota tohoto ukazatele opět ukazuje, že čím větší daná hodnota je, tím je tato schopnost větší. Tento ukazatel se nejčastěji využívá zejména v bankovníctví, když banky vyhodnocují žádosti o úvěr, ale využívá se často i u managementu podniku. (Otrusinová, Kubíčková 2011)

$$\text{Ukazatel krytí dluhové služby} = \frac{\text{zisk po zdanění} + \text{nákladové úroky} + \text{odpisy}}{\text{nákladové úroky} + \text{splátky jistin}}$$

Posledním ukazatelem je stav kapitalizace. Úkolem tohoto ukazatele je poměrování stálých aktiv a dlouhodobých zdrojů, a to bez ohledu na to, zda se jedná o zdroje vlastní či cizí. Stav kapitalizace vychází z doporučení finanční teorie, že stálá aktiva by měla být kryta zdroji se stejným časovým horizontem. Jestliže výsledná hodnota vyjde menší než 1, jedná se o stav podkapitalizace. To znamená, že část aktiv je kryta krátkodobými cizími zdroji. To pak ale snižuje finanční stabilitu. Pokud je ale výsledná hodnota tohoto ukazatele vyšší nebo rovno než 1, pak to znamená, že je velké množství dlouhodobých zdrojů, jejichž část je použita na krytí krátkodobých aktiv. Jedná se o stav překapitalizace a je považován jako nevhodný při nakládání se zdroji. (Otrusínová, Kubičková 2011)

$$\text{Stav kapitalizace} = \frac{\text{vlastní kapitál} + \text{dlouhodobé závazky včetně úvěrů}}{\text{stálá aktiva}}$$

3.11.5 Ukazatele aktivity

Tyto ukazatele zjišťují schopnost firmy využívat své investované finanční prostředky a také vázanost složek kapitálu v jednotlivých druzích aktiv a pasiv. Jinak řečeno měří velikost jednotlivých druhů aktiv v rozvaze a pak zjišťuje, zda jsou přiměřená v poměru k současným či budoucím hospodářským aktivitám firmy. Ukazatele aktivity se vyjadřují jako obrat jednotlivých položek aktiv a pasiv. Vyjadřují se i jako doba obratu aktiv, popřípadě pasiv, což je pak reciproká hodnota k počtu obrátek. (Knápková, Pavelková et al., 2013; Růčková, 2015)

U municipální firmy také hodnotíme její aktivitu, ovšem v tomto prostředí je to spíše ukazatel doplňkový. Dle Kraftové zde využíváme především dobu obratu pohledávek, obrat kapitálu (obrat celkových aktiv) a rychlost obratu zásob, ale pokud není hodnota zásob podstatná, lze jí vynechat. (Kraftová, 2002)

1. Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek určuje, jak dlouho existuje kapitál ve formě pohledávek. Vyjadřuje, jak dlouho musí firma v průměru čekat, než obdrží platby od svých odběratelů, a to od okamžiku prodeje na obchodní úvěr. Výsledná hodnota se srovnává s dobou splatnosti faktur a odvětvovým průměrem. (Knápková, Pavelková et al., 2013)

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{průměrný stav pohledávek}}{\text{tržby}} * 360$$

2. Obrat aktiv

Tento ukazatel měří efektivnost celkových aktiv. Udává, kolikrát se celková aktiva obrátí za rok. Výsledná doporučená hodnota by měla být minimálně 1. Nízká hodnota by znamenala neúměrnou majetkovou vybavenost firmy a tím pádem i jeho neefektivní využití. (Kislingerová, 2010; Knápková, Pavelková et al., 2013).

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva}}$$

3. Rychlost obratu zásob

Tento ukazatel vyjadřuje, kolikrát se za dané období obrátí náklady v zásobách. Počítá se jako celkové náklady ku průměrné hodnotě zásob. (Otrusinová, Kubičková 2011)

$$\text{Rychlost obratu zásob} = \frac{\text{celkové náklady}}{\text{průměrná hodnota zásob}}$$

3.11.6 Ukazatele autarkie

Ukazatel autarkie udává informaci o tom, v jaké míře je firma soběstačná. Pokud se pro výpočet použijí data nákladů a výnosů, využívá se vzorec hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů. Lze využít i data příjmů a výdajů, to se pak využívá vzorec celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů. (Kraftová, 2002)

1. Ukazatel autarkie z hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

Tento ukazatel udává, v jaké míře je daná firma soběstačná na základě pokrytí nákladů hlavní činnosti svými výnosy. Výsledná hodnota je pozitivní, pokud dosahuje 100 %. (Kraftová, 2002)

$$\text{Autarkie z hlavní činnosti} = \frac{\text{výnosy z hlavní činnosti}}{\text{náklady z hlavní činnosti}} * 100$$

2. Ukazatel celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů

Ukazatel celkové autarkie zjišťuje, jestli vyprodukované příjmy pokryly všechny výdaje. Výsledná hodnota by pak měla být větší nebo rovna 1. Pokud to tak není, tak to znamená, že příjmy nepokryjí výdaje. (Kraftová, 2002)

$$\text{Celková autarkie} = \frac{\text{příjmy}}{\text{výdaje}}$$

3.11.7 Ukazatele produktivity

Ukazatele produktivity udávají informaci o tom, jestli je firma schopna vytvářet a dosahovat výkonnosti. Zde se opět musí brát v úvahu, že municipální firmy jsou odlišné od firem klasických. Zatímco u klasických firem by se využil ukazatel EBIT / celkový kapitál, tak u municipálních firem se využívají ukazatele míry zhodnocení kapitálu či ukazatel produktivity práce. (Kraftová, 2002)

1. Míra zhodnocení kapitálu

Ukazatel míry zhodnocení kapitálu se počítá pomocí přidané hodnoty. Tento ukazatel pak bere v úvahu hospodářský výsledek i celkovou přidanou hodnotu vytvořenou danou firmou. (Kraftová, 2002)

$$\text{Míra zhodnocení kapitálu} = \frac{\text{přidaná hodnota}}{\text{průměrná hodnota CK}} * 100$$

2. Produktivita práce

Tento ukazatel udává informaci o tom, jaký přínos mají pro firmu její zaměstnanci. Zjišťuje se, jak velká přidaná hodnota vychází na jednotlivého zaměstnance. Nejeefektivnější je zvyšovat přidanou hodnotu, a naopak snižovat počet zaměstnanců. (Kraftová, 2002)

$$\text{Produktivita práce} = \frac{\text{přidaná hodnota}}{\text{průměrný počet zaměstnanců}}$$

3.11.8 Ukazatele investičního rozvoje

Tento ukazatel zjišťuje, zda je potřeba pořídit nový majetek, tedy jestli je zapotřebí dosáhnout rozvoje nebo naopak útlumu. Využívá se především na dlouhodobý majetek, a to na hmotný i nehmotný majetek. V municipálním prostředí se tento ukazatel zaměřuje na kvalitu a kvantitu majetku, který je ve vlastnictví firmy. Ke zjištění investičního rozvoje se využívá především koeficient opotřebení dlouhodobého majetku a míra investičního rozvoje. (Kraftová, 2002; Otrusinová, Kubíčková 2011)

1. Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku

Tento koeficient udává informaci o míře opotřebování majetku ve vlastnictví firmy. Může se do výpočtu započítat i majetek, který se neodepisuje. Díky tomu se pak zlepší výsledná hodnota. Pro výpočet se používá hodnota opravek a dlouhodobých aktiv. (Otrusinová, Kubíčková 2011)

$$\text{Koeficient opotřebení DM} = \frac{\text{oprávky}}{\text{dlouhodobá aktiva}}$$

2. Míra investičního rozvoje

Ukazatel míry investičního rozvoje zjišťuje, jestli je daná firma schopna obnovit odepsaný majetek, a to za pomoci investic. Pro výpočet se využívá hodnota plánovaných investic a opravek. (Kraftová, 2002)

$$\text{Míra investičního rozvoje} = \frac{\text{plánované investice}}{\text{opravky}}$$

3.11.9 Metoda FAMA

FAMA, neboli finanční a majetková analýza, je komplexní analýza hospodaření obce. Jejím úkolem je zhodnocení celkového stavu financí i majetku obce. Výsledky této analýzy pak mohou být porovnávány s ostatními subjekty stejné velikostní kategorie. Aby mohla být tato metoda co nejefektivnější, je zapotřebí mít aktuální a přesné hodnoty, které se týkají finančního a majetkového stavu obce. (Toth, 2005; Peková, 2011)

Aby se tato metoda využila co nejefektivněji, je zapotřebí, aby informace pocházely hned z více zdrojů. Mezi tyto vstupní informace patří především vývoj počtu obyvatel, rozvaha a výsledovka, následně pak vývoj minulého rozpočtového hospodaření, vývoj dluhové služby, vývoj struktury hmotného a nehmotného majetku, dlouhodobá investiční strategie a privatizační program. Tato analýza využívá různé ukazatele, mezi které patří například vlastní příjmy na obyvatele, daňové příjmy na obyvatele, běžné výdaje na obyvatele, hodnota majetku na obyvatele, výše dluhu na obyvatele a tak dále. Patří sem také míra soběstačnosti, míra samofinancování a samofinancování investic, podíl kapitálových výdajů na výdajích celkových, ukazatel roční dluhové služby či třeba také ukazatel likvidity atd.

Je zde důležitý vývoj těchto ukazatelů v čase a jejich prostorové porovnání. Porovnávají se pak například s vývojem ukazatelů obcí či krajů v České republice, především pak komparace s vývojem ukazatelů u obcí stejné velikostní kategorie. To pak umožňuje důkladnější vyhodnocení ukazatelů. Tyto prostorové komparace pak vedou k odhalení faktorů ovlivňujících vývoj daných ukazatelů v konkrétní obci či kraji. FAMA je tedy podstatným krokem k přijetí opatření na zvýšení efektivnosti hospodaření, zvýšení účelnosti využívání majetku či vyšší hospodárnosti. (Toth, 2005; Peková, 2011)

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika města Teplice

Teplice se nachází v Ústeckém kraji 15 km západně od Ústí nad Labem. Toto lázeňské statutární město je položeno v kotlině mezi Krušnými horami a Českým středohořím. Žije zde přibližně 50 000 obyvatel. Za poslední desetiletí zde ale došlo k mírnému úbytku obyvatelstva, viz tabulka č. 2. Dominantním místem, které je vidět již z daleka, je Doubravská hora, nazývána zkráceně též Doubravka. Je to zalesněný vrch ležící na samém okraji města s výškou 393 m, na jehož vrchu byl postaven hrad. Jak je vidět na obrázku č. 4 (vlajka Teplic) a č. 5 (znak Teplic), barvy tohoto města jsou modrá a žlutá. Na znaku města Teplic je vyobrazena hlava sv. Jana Křtitele, který má v tomto městě postaven svůj kostel.

Tabulka 2: Počet obyvatel města Teplice v letech 2010 - 2020

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvatel	51208	50463	50384	50330	50024	50079	49959	49697	49563	49575	49731

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování, 2020

Obrázek 4: Vlajka Teplic

Obrázek 5: Znak Teplic

Zdroj: Rekos.psp.cz [online], [cit. 2020-12-20].

Zdroj: Rekos.psp.cz [online], [cit. 2020-12-20].

Je to město s velmi bohatou historií a lázeňskou architekturou, po kterém se procházeli například i Beethoven, Goethe a nejmocnější panovníci. Jsou zde nejstarší lázně v České republice. Uvádí se, že Teplice vznikly ve druhé polovině 12. století, když královna Judita založila klášter benediktinek. Avšak teplé prameny, které se využívají ve zdejších lázních, byly objeveny již roku 762. Díky lázním se do Teplic sjížděla aristokracie z celé Evropy a

Teplicím se tak začalo říkat „salon Evropy“. Později, v meziválečném období, bylo toto město díky své architektuře a kultuře označováno i jako „Malá Paříž“.

Toto město má spoustu pamětihodností, kromě kostela sv. Jana Křtitele se může pochlubit také zámekem, který byl postaven na zbytcích starého románského kláštera. V současné době je v tomto zámku muzeum. Na Zámeckém náměstí postavil v první polovině 18. století Matyáš B. Braun morový sloup, který je považován za jeho nejkrásnější a nejhodnotnější barokní dílo. Je zde ještě několik dalších kostelů, zámečků, soch a pomníků. Dále několik lázeňských budov a parků, největším komplexem je Lázeňský dům Beethoven a za nejkrásnější lázeňské domy jsou považovány Císařské nebo Kamenné lázně. Za hlavní náměstí Teplic se považuje Náměstí Svobody, kde se kromě staré radnice v současné době nacházejí i moderní nákupní centra. Odtud vede kolonáda až k Domu kultury, Krušnohorskému divadlu a lázeňskému parku. Po celém městě se nachází mnoho fontán.

Moderní Teplice tedy kromě velkého počtu pamětihodností a několika lázní nabízejí také Botanickou zahradu, v jejíž blízkosti se nacházejí Janáčkovy sady se zábradlím zamilovaných a Pohádkovým lesem a také hvězdárna a planetárium. Dále tu pak je nový plavecký areál, několik sportovišť a dětských hřišť, kdy konkrétně v současné době město disponuje celkem 48 dětskými hřišti a sportovišti. Nechybí ani velké množství proslulých restaurací a kaváren. (David, Ludvík et al., 2020; Teplice.cz [online], [cit. 2020-12-20]; rozhovor s primátorem města Hynkem Hanzou)

4.2 Orgány města Teplice

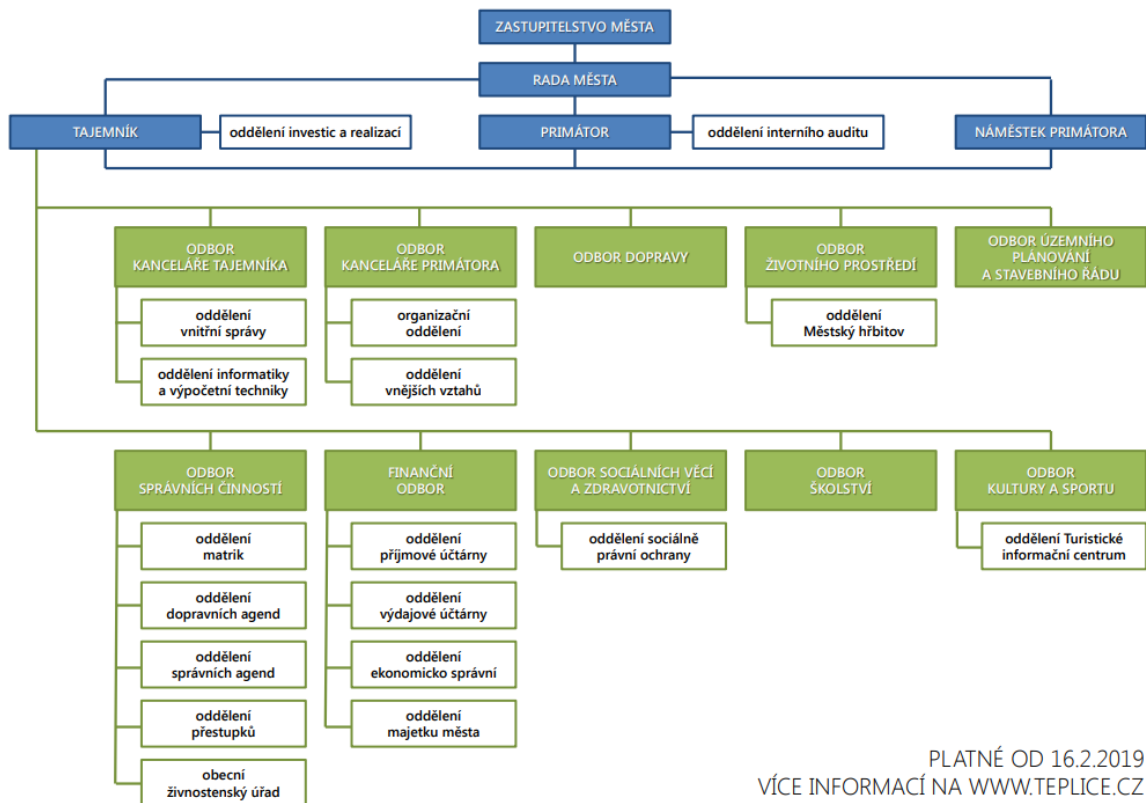
Statutární město Teplice jsou městem s rozšířenou působností. Prvním orgánem tohoto města je zastupitelstvo, které je tvořeno celkem 27 členy. Toto zastupitelstvo zřídilo na svém ustavujícím zasedání 2. 11. 2018 finanční výbor, kontrolní výbor a výbor pro dotace, dopravu a smart city. Dalším orgánem je rada města, kterou tvoří 9 členů.

Ve vedení města je primátor Bc. Hynek Hanza (ODS). Spolu s ním je ve vedení také náměstek primátora, pan Bc. Jiří Štábl (ANO 2011), který má působnost pro oblast školství, kultury a sportu, sociálních věcí a zdravotnictví, územního plánování a stavebního řádu. Tajemníkem Magistrátu je pan Ing. Marek Fujdiak.

Magistrát města tvoří několik odborů, viz obrázek č. 6. Konkrétně se jedná o odbor kanceláře tajemníka, které se dále skládá z oddělení vnitřní správy a oddělení informatiky a výpočetní techniky. Dále pak odbor kanceláře primátora, která se také ještě skládá ze dvou oddělení, a to organizačního oddělení a oddělení vnějších vztahů. Následuje odbor dopravy a odbor životního prostředí, které zahrnuje i oddělení Městský hřbitov a odbor územního plánování a stavebního řádu. Odbor správních činností se skládá z obecného živnostenského úřadu a oddělení matrik, oddělení dopravních nehod, oddělení správních agend a oddělení přestupků. Finanční odbor se skládá ze čtyř oddělení, a to z oddělení příjmové a výdajové účtárny, oddělení ekonomiko správního a oddělení majetku města. Následuje odbor sociálních věcí a zdravotnictví. Tento odbor zahrnuje oddělení sociálně právní ochrany. Předposledním odborem je odbor školství a posledním pak odbor kultury a sportu, který zahrnuje oddělení Turistické a informační centrum. (Teplice.cz [online], [cit. 2020-12-20]; Teplice.cz [online], [cit. 2020-12-22]; Teplice.cz [online], [cit. 2020-12-23]; Teplice.cz [online], [cit. 2020-12-24])

Obrázek 6: Organizační struktura Magistrátu města Teplice

ORGANIZAČNÍ ŘÁD MAGISTRÁTU MĚSTA TEPLICE – PŘÍLOHA Č. 1 Organizační schéma magistrátu města

PLATNÉ OD 16.2.2019
VÍCE INFORMACÍ NA WWW.TEPLICE.CZ

Zdroj: Teplice.cz [online], [cit. 2020-12-21].

4.3 Analýza rozpočtů města Teplice v letech 2015 – 2019

Statutární město Teplice vždy hospodáří dle schváleného rozpočtu pro daný rok. Ten se ale často liší od skutečného rozpočtu, protože během roku může dojít k různým nepředvídatelným situacím či změnám, které pak pozmění rozpočtové položky. Schválený rozpočet by měl být vyrovnaný nebo přebytkový. Pokud tomu tak není a je tedy schodkový, znamená to, že je tento rozpočet krytý finančními prostředky z minulých let. V této kapitole autorka provede analýzu těchto dvou rozpočtů pro jednotlivé roky v období let 2015 až 2019.

4.3.1 Analýza rozpočtů 2015

Schválený rozpočet na rok 2015 byl schválen jako schodkový, a to ve výši 174 966 tis. Kč. To znamená, že tento rozpočet měl být krytý finančními prostředky z minulých let. Skutečný rozpočet ale nakonec vyšel jako přebytkový, a to dokonce ve výši 133 806 tis. Kč.

Tabulka 3: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2015)

v tis.Kč	Schválený rozpočet	Skutečný rozpočet
Daňové příjmy	625 350	702 804
Nedaňové příjmy	82 690	95 365
Kapitálové příjmy	3 000	947
Transfery (Dotace)	48 600	69 315
PŘÍJMY CELKEM	759 640	868 431
Neinvestiční výdaje	678 576	639 117
Kapitálové výdaje	256 030	95 508
VÝDAJE CELKEM	934 606	734 625
FINANCOVÁNÍ	-174 966	133 806

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Dle tabulky č. 3 jsou skutečné příjmy vyšší než schválené o 108 791 tis. Kč. Téměř všechny příjmové položky se zvýšily. Jen kapitálové příjmy se naopak snížily o 2 053 tis. Kč, a to z toho důvodu, že návrh rozpočtu předpokládal větší prodej majetku. Skutečnost představuje opravdový zájem a také rozhodnutí zastupitelstva.

Daňové příjmy se oproti návrhu zvýšily o 77 454 tis. Kč. Mezi významnější odchylky daňových příjmů od schváleného rozpočtu patří například naplnění příjmů z DPH v důsledku celkového výrazně vyššího celostátního inkasa, zde je rozdíl ve výši 9 744 tis.

Kč. Dále pak vyšší plnění z výnosu daně z příjmů právnických osob, zde je rozdíl ve výši 12 409 tis. Kč. Další významnější odchylkou jsou správní poplatky, ty se oproti schválenému rozpočtu zvýšily o 2 772 tis. Kč. Zde je odhad obtížný, protože se vychází ze stavů minulých let, ale také z legislativních změn a z požadavků občanů. Zvýšil se také odvod výtěžků z provozování loterií a jiných podobných her, a to celkem o 1 149 tis. Kč a také daň ze sázkových her, která je od 1. 1. 2013, zde je rozdíl o 47 504 tis. Kč. Tuto daň spravují a vybírají Finanční úřady a je ji velmi obtížné odhadnout.

Nedaňové příjmy se ve skutečnosti zvýšily o 12 675 tis. Kč. Zvýšila se například úhrada nákladů za shromažďování a třídění odpadu o 1 108 tis. Kč. Tento růst je způsoben především nižším odhadem příjmů dle vývoje předchozích let. Zvýšily se také příjmy za parkování a to o 1 313 tis. Kč. Zde byl raději nastaven nižší příjem s ohledem na jednání s provozovatelem. Nedaňové příjmy se zvýšily také z pronájmu bytů, celkem o 255 tis. Kč. Mezi ostatní nedaňové příjmy patří například příjmy z úroků, které poklesly o 270 tis. Kč z důvodu dalšího snížení úroků v důsledku celkového trendu na trhu depozit. Dále sem patří přijaté pojistné náhrady, které se zvýšily o 333 tis. Kč a přijaté sankční platby, které se zvýšily o 1 212 tis. Kč. Nejvýznamnější zvýšení bylo způsobeno smluvními pokutami společnosti ARRIVA, naopak k poklesu došlo u pokut Městské policie.

Dotace se oproti návrhu zvýšily o 20 715 tis. Kč. Přijaté dotace z jiných veřejných rozpočtů byly v roce 2015 rozpočtovány a připsány na účet města v plné výši upraveného rozpočtu. Meziroční změna dotace na výkon státní správy je nevýznamná. Město pokračuje v přípravě využití dotací v programovém období 2014 – 2020, kdy byly podány žádosti o dotace na zateplení škol Buzulucká a Na Stínadlech, dále na budovu magistrátu, Integraci cizinců či Nadace ČEZ oranžový přechod.

Výdaje se oproti návrhu rozpočtu snížily o celkem 199 981 tis. Kč. Je to z důvodu nerealizovaných akcí a úspor provozních výdajů. Například běžné výdaje Magistrátu města Teplice se snížily o 22 470 tis. Kč a komunální služby se snížily o 17 623 tis. Kč. Na snížení výdajů mají podíl také úspory z výběrových řízení, nerealizace akcí, úspory za Zimní stadión či Sportoviště u Angru atd. Na jednání finančního výboru dne 1. 12. 2014 bylo navrženo snížení výdajů roku 2015 u jmenovité akce „Zimní stadión“ ze 100 mil. Kč na 10 mil. Kč. Stalo se tak především z důvodu reálného zahájení fáze výstavby této akce, které šlo v tu dobu obtížně odhadovat. Lze očekávat vyšší platby až v letech 2016 a 2017. Zbývajících 90 mil. Kč bylo zahrnuto do rozpočtového výhledu let 2016 a 2017. Z důvodu doložení

schváleného financování pro případné podání žádosti o dotaci byla navržena původní výše 100 mil. Kč. Nové navrhované rozdělení financování do rozpočtu a také rozpočtového výhledu by mělo nadále dokládat finanční krytí této akce z rozpočtu města. Návrhem došlo tedy ke snížení celkových výdajů z 1 024 606 tis. Kč na 934 606 tis. Kč a tím došlo i ke snížení salda příjmů a výdajů z – 264 966 tis. Kč na – 174 966 tis. Kč. Jak již ale bylo zmíněno výše, skutečné saldo nakonec vyšlo 133 806 tis. Kč.

4.3.2 Analýza rozpočtů 2016

Návrh rozpočtu na rok 2016 byl schválen Zastupitelstvem města Teplice dne 11. prosince 2015 jako schodkový se zapojením finančních prostředků z minulých let ve výši 157 602 tis. Kč. Skutečný rozpočet ale vyšel opět jako přebytkový ve výši 224 072 tis. Kč.

Tabulka 4: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2016)

v tis.Kč	Schválený rozpočet	Skutečný rozpočet
Daňové příjmy	670 390	759 385
Nedaňové příjmy	87 867	104 999
Kapitálové příjmy	3 000	1 770
Transfery (Dotace)	48 500	69 454
PŘÍJMY CELKEM	809 757	935 608
Neinvestiční výdaje	681 241	644 222
Kapitálové výdaje	286 118	67 314
VÝDAJE CELKEM	967 359	711 536
FINANCOVÁNÍ	-157 602	224 072

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Bylo tedy dosaženo výrazně lepšího salda příjmů a výdajů, viz tabulka č. 4. Celkové příjmy se zvýšily o 125 851 tis. Kč. Největším podílem příjmů tvoří daňové příjmy (80,8 %). Tyto příjmy se oproti schválenému rozpočtu zvýšily o 88 995 tis. Kč. Příjmy z RUD (rozpočtové určení daní) byly vyšší o 47 080 tis. Město v roce 2016 vybíralo místní poplatky, například za psy, což činí 200 Kč/ rok za prvního psa téhož majitele a za užívání veřejného prostranství. Město zavedlo i nové poplatky od 1. 1. 2016 a to za lázeňský či rekreační pobyt a z ubytovacích kapacit. U ostatních daňových příjmů se proti trendu předchozích let změnily příjmy ze správních poplatků, u kterých došlo k navýšení o 3 177 tis. Kč oproti schválenému rozpočtu. Dále došlo k navýšení o 36 802 tis. Kč u daně ze sázkových her, kde

byl tento příjem z opatrnosti odhadnut s mírným snížením oproti roku 2015, protože se očekával pozvolný útlum v důsledku vydané obecně závazné vyhlášky k regulaci hazardu.

Nedaňové příjmy oproti návrhu rozpočtu vzrostly o 17 132 tis. Kč. Za nejvýznamnější položky se považují příjmy u služeb, kde lze obecně očekávat růst příjmů z důsledku změn cen energií a vodného/stočného. Dále úhrada za shromažďování a třídění odpadu, zde dochází ke zvýšení ceny placené za tříděný odpad. Kromě pozitivního dopadu na životní prostředí má také vliv na celkovou výši netříděného odpadu, a tedy také na výši skládkovného. Tato úhrada se oproti návrhu rozpočtu zvýšila o 1 069 tis. Kč. Patří sem také příjmy z pronájmu bytů (nárůst o 255 tis. Kč) či příjmy z parkování (nárůst o 1 313 tis. Kč). Příjmy z poskytnutých věcných břemen se zvýšily o 3 022 tis. Kč. Návrh byl z opatrnosti nižší, protože věcná břemena závisí na objemu požadavků na jejich řízení a je těžké je předpovědět. K nárůstu došlo i u přijatých pojistných náhrad (o 333 tis. Kč) nebo u přijatých sankčních plateb (o 368 tis. Kč). Nedaňové příjmy jsou významně ovlivněny odvody příspěvkových organizací, a to z důvodu poskytnutých a nečerpaných dotací pokrývajících odpisy majetku. Pokud totiž není v investičním plánu schváleno použití těchto financí, příspěvkové organizace tyto nepoužité finance vracejí do rozpočtu města.

Kapitálové příjmy se stejně jako v předchozím roce snížily, a to konkrétně o 1 230 tis. Kč. Tyto příjmy jsou závislé na úspěšnosti prodeje dle rozhodnutí zastupitelstva města. To předpokládalo větší prodej majetku.

Rozpočtová položka transfery (dotace) se oproti návrhu zvýšila o 20 954 tis. Kč. Tuto položku tvoří převážně dotace na výkon státní správy, která se oproti návrhu zvýšila o 854 tis. Kč a dotace na neinvestiční a investiční akce. Ty jsou poskytovány na základě individuálních žádostí. Nejvýznamnější dotací je zejména dotace na právní ochranu dětí, na výkon sociální práce a pěstounskou péči. Město dále pokračuje v přípravě využití dotací v programovém období 2014 – 2020. Jsou připraveny i další podklady na podání žádostí o dotaci, jedná se například o revitalizaci rybníků v Zámecké zahradě.

Výdaje oproti schválenému návrhu ve skutečnosti poklesly o 255 823 tis. Kč. U komunálních služeb došlo k úspoře až 12 100 tis. Kč a u běžných výdajů magistrátu města Teplice došlo k úspoře 21 143 tis. Kč. Ušetřilo se i na běžných výdajích městské policie, zde došlo k poklesu o 6 121 tis. Kč. Mezi další významné položky, na kterých se ušetřilo, patří například úspory z výběrových řízení a nerealizace akcí jako Zimní stadion, Sportoviště u

Angru, rekonstrukce AQUACENTRA, nerealizace chodníku Masarykova od ulice Gagarinova k ulici Potoční či nerealizace ZŠ Buzulucká a ZŠ Na Stínadlech.

4.3.3 Analýza rozpočtů 2017

Dne 16. prosince 2016 byl zastupitelstvem města schválen rozpočet na rok 2017. Tento rozpočet byl schválen jako schodkový ve výši 307 343 tis. Kč. To znamená, že se předpokládalo se zapojením finančních prostředků z minulých let. Během roku ale došlo k různým změnám, a tak skutečný rozpočet na daný rok vyšel jako přebytkový ve výši 148 907 tis. Kč.

Tabulka 5: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2017)

v tis.Kč	Schválený rozpočet	Skutečný rozpočet
Daňové příjmy	737 636	798 587
Nedaňové příjmy	94 572	100 587
Kapitálové příjmy	1 000	4 667
Transfery (Dotace)	52 218	99 280
PŘÍJMY CELKEM	885 426	1 003 121
Neinvestiční výdaje	722 049	700 446
Kapitálové výdaje	470 720	153 768
VÝDAJE CELKEM	1 192 769	854 214
FINANCOVÁNÍ	-307 343	148 907

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Jak je vidět v tabulce č. 5, celkové příjmy oproti schválenému rozpočtu se zvýšily o 117 695 tis. Kč. Z dosažených příjmů tvoří největší podíl příjmy daňové, které se zvýšily o 60 961 tis. Kč, z toho o 39 506 vzrostly příjmy z rozpočtového určení daně (RUD). Mezi hlavní důvody zvýšení RUD patří podíl na celostátním hrubém výnosu u daně přidané hodnoty, podíl z výnosu záloh daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a podíl na celostátním hrubém výnosu daně z příjmů právnických osob. Za místní poplatky, které byly zavedené 1. 1. 2016 bylo vybráno celkem 3 108 tis. Kč. Jedná se o poplatky za lázeňský či rekreační pobyt a poplatky z ubytovací kapacity. Správní poplatky se oproti návrhu rozpočtu zvýšily o 3 390 tis. Kč, u kterých nadále pokračuje mírný růst. Ostatní daňové příjmy tvoří především příjmy z hazardních her, který se zvýšil o 16 030 tis. Kč.

Nedaňové příjmy vzrostly o 6 015 tis. Kč. Za nejvýznamnější položky těchto příjmů se považují příjmy z pronájmu bytů, příjmy z parkování, příjmy z poskytnutých věcných

břemen či nekapitálové příspěvky a náhrady. U nekapitálových příspěvků a náhrad je významnou položkou vyrovnávací platba od Ústeckého kraje dle smlouvy IDS.

Skutečné kapitálové příjmy se zvýšily o 3 667 tis. Kč. Tyto příjmy jsou závislé na úspěšnosti prodeje majetku. Příjmy z prodeje pozemků se zvýšily o 2 813 tis. Kč, zbylý nárůst tvoří ostatní nahodilé kapitálové příjmy.

Transfery (dotace) se oproti návrhu zvýšily o 47 062 tis. Kč. Největší část tvoří dotace na výkon státní správy, která meziročně mírně roste. V roce 2017 tato částka činí 51 924 tis. Kč. V tomto roce byly také čerpány významné dotace na zajištění energetických úspor ZŠ Buzulucká ve výši 19 366 tis. Kč a také byla obdržena dotace na rekonstrukci komunikace Jana Koziny ve výši 1 819 tis. Kč. Celkem tedy město obdrželo dotace na investiční akce ve výši 21 185 tis. Kč. Dále město stále pokračuje v přípravě využití dotací v programovém období 2014 – 2020, kdy již byly schváleny dotace na zateplení základní školy Na Stínadlech a na budovu magistrátu. Znovu se podala žádost na dotaci Nadace ČEZ oranžový přechod a připravují se podklady pro podání dalších žádostí, například na modernizaci trolejbusové infrastruktury či zateplení ŠJ Jankovcova.

Výdaje se snížily o 338 555 tis. Kč. Jedná se především o různé úspory provozních výdajů a nerealizovaných akcí. Na vybraných běžných výdajích a neinvestičních akcích se celkově ušetřilo 71 049 tis. Kč a na vybraných investičních akcích se ušetřilo 81 487 tis. Kč. Za neinvestiční dotace se ušetřilo 6 191 tis. Kč, jedná se především o nevyčerpané příspěvky na podporu sportu a kultury.

4.3.4 Analýza rozpočtů 2018

Zastupitelstvo města Teplice schválilo dne 17. prosince 2017 rozpočet na rok 2018 jako schodkový se zapojením financí z minulých let ve výši 776 676 tis. Kč. Během roku ale došlo k několika změnám, a tak se nakonec saldo příjmů a výdajů snížilo na schodek ve výši 280 067 tis. Kč.

Tabulka 6: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2018)

v tis.Kč	Schválený rozpočet	Skutečný rozpočet
Daňové příjmy	845 027	853 048
Nedaňové příjmy	95 050	116 242
Kapitálové příjmy	1 000	7 412
Transfery (Dotace)	54 973	107 226
PŘÍJMY CELKEM	996 050	1 083 928
Neinvestiční výdaje	820 594	783 649
Kapitálové výdaje	952 133	580 347
VÝDAJE CELKEM	1 772 727	1 363 996
FINANCOVÁNÍ	-776 676	-280 067

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Tabulka č. 6 ukazuje, jaké byly změny v rozpočtových položkách mezi schváleným a skutečným rozpočtem, díky kterým bylo dosaženo lepší saldo. Největší podíl příjmů tvoří příjmy daňové. Ty se oproti návrhu rozpočtu zvýšily o 8 020 tis. Kč. Mezi významnější odchylky od schváleného rozpočtu patří například naplnění příjmů z DPH v důsledku celkového výrazně vyššího celostátního inkasa (+ 6 773 tis. Kč), vyšší plnění z výnosu daně z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků (+ 7 599 tis. Kč), dále se snížilo plnění daně z příjmů PO (- 7 348 tis. Kč) a správní poplatky se navýšily o 3 425 tis. Kč. Ke snížení tento rok došlo i u daně z hazardních her, odvodu výtěžků z provozování loterií a jiných podobných her (- 4 731 tis. Kč).

Nedaňové příjmy se také ve skutečnosti zvýšily o 21 192 tis. Kč. Za nejvýznamnější položky, které měly vliv na toto zvýšení se považují především sankční platby od jiných subjektů, které se navýšily o 2 475 tis. Kč, a to zejména z důvodu smluvních pokut. Konkrétně došlo k navýšení pokut udělených dopravci ARRIVA CITY. Další významnou položkou jsou příjmy z věcných břemen (+ 6 064 tis. Kč), odvody příspěvkových organizací (+ 9941 tis. Kč), příjmy z úroků v důsledku zvyšování základní úrokové sazby ČNB a nastavení individuálního úročení běžných účtů (+ 1 054 tis. Kč) či příjmy z pronájmu pozemků jako stánky na zahájení lázeňské sezóny, zahrady a ostatní (+ 672 tis. Kč).

Kapitálové příjmy se celkově zvýšily o 6 412 tis. Kč. Tato položka je závislá na úspěšnosti prodeje majetku. Jsou to nahodilé příjmy, které jsou již dlouhodobě s nízkým procentuálním podílem na celkových příjmech. Proto je výsledek z roku 2018 výjimečný.

Transfery (dotace) se navýšily o 52 253 tis. Kč. Je zde zřejmý meziroční výrazný růst na výkon státní správy. V roce 2018 byly ale také čerpány významné dotace na akce. Jedná

se například o zajištění energetických úspor ZŠ Na Stínadlech (8 585 tis. Kč), dotace na rekonstrukci budovy magistrátu Mírové náměstí ve výši 9 788 tis. Kč (celková výše dotace je 11 789 tis. Kč, ale 2 000 tis. Kč budou doplaceny v roce 2019). V rámci této akce byla na budově magistrátu nainstalována také fotovoltaická elektrárna o výkonu 27 KWp. Město nadále pokračuje v programu na využití dotací v programovém období 2014 – 2020, kdy již byla schválena dotace na zateplení mateřské školy Krušnohorská 1570. Znovu byla podána žádost o dotaci u Nadace ČEZ oranžový přechod a jsou podány žádosti o dotace na další akce, mezi které patří například modernizace trolejbusové infrastruktury.

Výdaje se oproti návrhu rozpočtu snížily celkem o 408 731 tis. Kč. Ke snížení u běžných výdajů došlo především u běžných provozních výdajů magistrátu města. Zde se ušetřilo 31 181 tis. Kč. U městské policie se ušetřilo zejména na osobních nákladech 7 906 tis. Kč. U čistění a údržby komunikací došlo ke snížení finančních prostředků o 4 292 tis. Kč, u běžných výdajů majetkového oddělení došlo ke snížení o 3 521 tis. Kč a za nečerpání státního příspěvku na výkon pěstounské péče se ušetřilo 3 551 tis. Kč. Ke snížení u neinvestičních akcí došlo v důsledku úspor z výběrových řízení či nerealizace akcí a nevyčerpání vybavení kanceláří (PC, tiskárny). U investičních akcí je to podobné, také došlo ke snížení zejména z důsledku úspor za výběrové řízení a nerealizaci některých akcí jako nákup trolejbusů, dálkové ovládání měřiren, krytá ledové plocha či studie venkovního koupaliště. Patří sem také úspora za územní plánování a úspora u rekonstrukce kamerového systému. U neinvestičních dotací se také nevyčerpaly příspěvky na podporu sportu a kultury v hodnotě 5 473 tis. Kč.

4.3.5 Analýza rozpočtů 2019

Schválení rozpočtu na rok 2019 proběhlo dne 17. prosince 2018. Zastupitelstvo tento rozpočet schválilo jako schodkový ve výši 485 065 tis. Kč se zapojením finančních prostředků z minulých let. Skutečný rozpočet se ale opět změnil. Došlo ke zlepšení, ale i tak vyšel jako schodkový ve výši 145 551 tis. Kč.

Tabulka 7: Schválený a skutečný rozpočet města Teplice (2019)

v tis.Kč	Schválený rozpočet	Skutečný rozpočet
Daňové příjmy	902 503	928 642
Nedaňové příjmy	107 619	128 337
Kapitálové příjmy	1 000	11 547
Transfery (Dotace)	60 470	97 049
PŘÍJMY CELKEM	1 071 591	1 165 575
Neinvestiční výdaje	910 011	894 736
Kapitálové výdaje	646 645	416 390
VÝDAJE CELKEM	1 556 656	1 311 126
FINANCOVÁNÍ	-485 065	-145 551

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

V tabulce č. 7 jsou zobrazeny již přesnější rozpočtové položky. Celkové příjmy se ve skutečnosti zvýšily o 93 984 tis. Kč. Největší podíl dosažených příjmu tvoří příjmy daňové, které se zvýšily o 26 139 tis. Kč, a to především z důvodu vyššího plnění z výnosů daně z příjmů fyzických osob (+ 4 587 tis. Kč) a právnických osob (+ 9 532 tis. Kč). Oproti schválenému rozpočtu se navýšily také správní poplatky a to o 3 160 tis. Kč, pokračuje tedy mírný růst, což dokazuje vysokou obslužnost úřadu, kdy je využíván nejen v rámci jeho správního obvodu. Ke zvýšení došlo také u daně z hazardních her, odvodu výtěžků z provozování loterií a jiných podobných her (+ 10 230 tis. Kč). Zde se z opatrnosti odhadl příjem na hodnotu plnění roku 2018, protože se očekávala podobná hodnota.

Nedaňové příjmy se oproti návrhu zvýšily o 20 718 tis. Kč. Tato změna nastala díky navýšení u položek sankční platby od jiných subjektů, především se jedná o sankce udělené dopravci (+ 928 tis. Kč), příjmů z úroků (+ 3 908 tis. Kč), přijaté pojistné náhrady (+ 1 475 tis. Kč) či ostatní nedaňové příjmy, které tvoří především vyrovnávací platba od Ústeckého kraje dle smlouvy IDS (+ 6 239 tis. Kč).

K největšímu navýšení oproti navrhovanému rozpočtu došlo u kapitálových příjmů. Ty se zvýšily o 10 547 tis. Kč, což je plnění na cca 1 031 %. Tato položka je závislá na úspěšnosti prodeje dle požadavků na odkup majetku a také na rozhodnutí zastupitelstva města. Tyto příjmy jsou nahodilé a dlouhodobě tvořily nízký procentuální podíl na celkových příjmech, proto se výsledky z let 2018 a 2019 považují za výjimečné.

Transfery (dotace) se ve skutečnosti zvýšily o 36 579 tis. Kč. Každým rokem dochází k mírnému růstu dotace na výkon státní správy, v roce 2019 se tato dotace zvýšila o 5 275 tis. Kč (celkově je tato dotace ve výši 60 248 tis. Kč). V tomto roce byly také čerpány

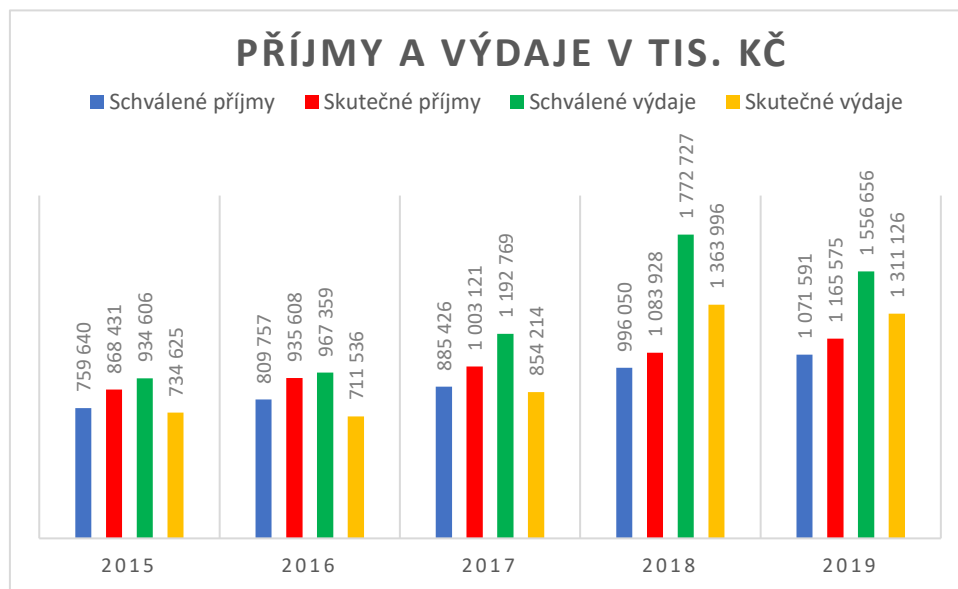
mimořádné dotace, a to například na rekonstrukci budovy magistrátu Mírové náměstí (doplatek 1 999 tis. Kč). V rámci této akce byla na budovu magistrátu nainstalována fotovoltaická elektrárna o výkonu 27 KWp, která v roce 2019 vyrobila 24,3 MWh elektrické energie a pokryla tak 20,4% spotřeby budovy magistrátu. Další dotace ve výši 1 745 tis. Kč byla využita na akci Specifické informační a komunikační systémy SMT. Na investiční akce město obdrželo dotace ve výši 3 745 tis. Kč. Město také dále pokračuje ve sledování možností využití dotací v programovém období 2014 – 2020 a také již monitoruje přípravu nového období. Schválila se dotace na zateplení mateřské školy Krušnohorská 1570 a opětovně se podala žádost na oranžový přechod u Nadace ČEZ. Také se podaly žádosti o dotaci na další akce, jako například modernizace trolejbusové infrastruktury.

Celkové výdaje se oproti schválenému rozpočtu snížily o 245 530 tis. Kč, a to opět z důvodu nerealizace akcí či úspor provozních výdajů. Z běžných výdajů se nejvíce ušetřilo na provozních výdajích magistrátu města a nečerpání výdajů zastupitelstva (- 38 493 tis. Kč). U městské policie došlo ke snížení o 5 884 tis. Kč, a to především z důvodu nečerpání osobních výdajů a u dopravní obslužnosti došlo ke snížení o 3 616 tis. Kč. Za neinvestiční akce se celkově ušetřilo 26 720 tis. Kč. Jedná se například o nerealizaci akcí, úspory z výběrových řízení, nevyčerpání vybavení kanceláří či kostel Povýšení sv. Kříže, jehož dokončení proběhne až v roce 2020. U investičních akcí také došlo ke snížení výdajů především z důvodu nerealizace akcí či úspor z VŘ. Jedná se například o Zimák, venkovní koupaliště, AQUACENTRUM – dětský svět, investiční dotace – DK Foyer (-12 001 tis. Kč). U neinvestičních dotací došlo ke snížení zejména z nečerpání příspěvku na výkon pěstounské péče (- 4 712 tis. Kč).

4.3.6 Hospodaření města v letech 2015 – 2019

V následujícím grafu č. 1 jsou zobrazeny celkové příjmy a výdaje ze schválených a skutečných rozpočtů z roku 2015 až do 2019.

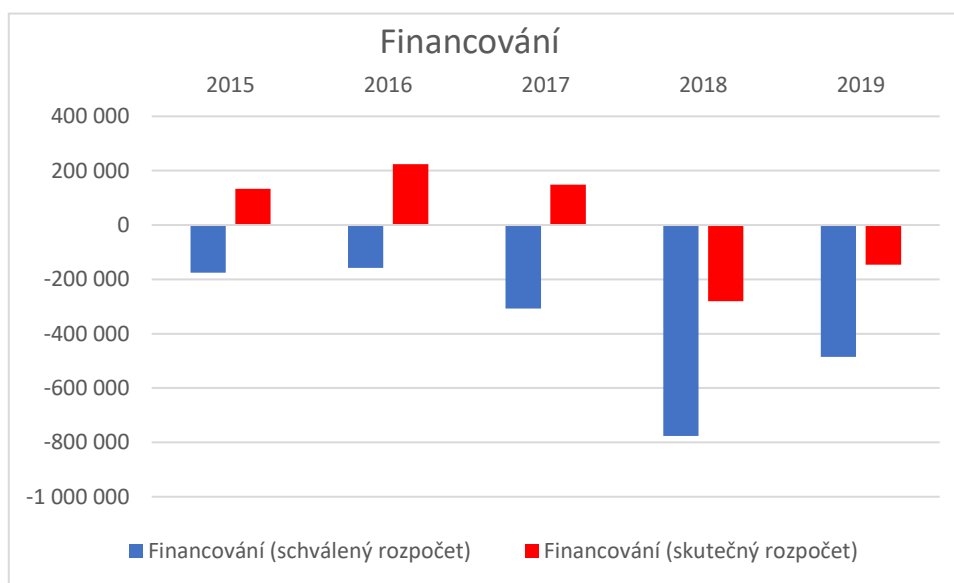
Graf 1: Příjmy a výdaje z rozpočtů (2015 – 2019)

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Jak je vidět z grafu č. 1, příjmy se každý rok postupně zvyšovaly. Zastupitelstvo ve všech letech počítalo s menšími příjmy, ale skutečnost byla příznivější. Schválené výdaje se každý rok také zvyšovaly až na rok 2019, kdy oproti roku 2018 mírně poklesly. V roce 2018 zastupitelstvo počítalo zatím s největšími výdaji, a to celkem v hodnotě 1 772 727 tis. Kč. Skutečné výdaje ale v každém roce oproti návrhu poklesly, což znamená, že se městu podařilo ušetřit peněžní prostředky. Z grafu je také patrné, že v některých letech byly celkové výdaje vyšší než příjmy. Podrobněji to znázorňuje graf č. 2.

Graf 2: Financování města (2015 – 2019)

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Z grafu č. 2 je patrné, že ve všech letech zastupitelstvo počítalo se schodkovým rozpočtem. Až do roku 2018 byly dle skutečného rozpočtu města příjmy nakonec vyšší než výdaje, a tak skutečný rozpočet byl nakonec přebytkový. V roce 2018 se počítalo zatím s největším schodkem, a to až ve výši – 776 677 tis. Kč. Skutečnost v tomto roce byla sice příznivější, ale ani tak to nestačilo na to, aby nevznikl schodek, jen se radikálně zmínil. V roce 2019 byla situace podobná jako v předešlém roce, jen se zmínil očekávaný schodek. Ve skutečnosti se situace zlepšila, ale stejně vznikl rozpočet schodkový. To znamená, že v letech 2018 a 2019 se zapojily finanční prostředky z minulých let. I přes záporné saldo příjmů a výdajů si město nemuselo půjčit finanční prostředky, vše platí ze svých prostředků.

Podíl daňových příjmů na celkových příjmech

Jak již bylo vidět u rozboru rozpočtů, největší část celkových příjmů vždy tvořily příjmy daňové, a to v celém sledovaném období. V následující tabulce č. 8 je vypočítán podíl těchto příjmů, tedy kolik procent celkových příjmů tvoří právě příjmy daňové.

Tabulka 8: Podíl daňových příjmů na celkových příjmech (2015 – 2019)

(v tis. Kč)	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové příjmy	702 804	759 385	798 587	853 048	928 642
Celkové příjmy	868 431	935 608	1 003 121	1 083 928	1 165 575
Daňové / celkové příjmy (%)	80,928018	81,164868	79,610236	78,699692	79,672436

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Jak je vidět v tabulce č. 8, daňové příjmy v celém sledovaném období tvoří přibližně 80 % z celkových příjmů. Nejnižší hodnota byla v roce 2018, kdy tento podíl byl 78,69 %. Nejvyšší hodnota je pak v roce 2016, kdy daňové příjmy tvořily 81,16 % celkových příjmů. Tyto rozdíly jsou ale nepatrné. Daňové příjmy tvoří převážně příjmy z RUD (rozpočtové určení daně), různé správní poplatky či daň z hazardních her.

4.4 Finanční a majetková analýza města Teplice

Pro správné srovnávání výkonnosti a hodnocení obcí, krajů či regionů je zapotřebí myslet na jejich odlišnosti. Z finanční a majetkové analýzy budou pro město Teplice využity tyto ukazatele: celkové příjmy na jednoho obyvatele, daňové příjmy na jednoho obyvatele, celkové výdaje na jednoho obyvatele, ukazatele likvidity, rentability, zadluženosti, dluhové schopnosti, aktivity a ukazatele autarkie. Pro výpočet těchto ukazatelů budou zapotřebí hodnoty z výkazů města Teplice.

4.4.1 Celkové příjmy na jednoho obyvatele

Jedním z ukazatelů finanční a majetkové analýzy, který slouží pro lepší porovnávání, je právě přepočtené celkových příjmů, které město získalo v daném roce na jednoho obyvatele. Hodnoty pro tento výpočet byly brány z výkazů města Teplice a Českého statistického úřadu a jsou zobrazeny v následující tabulce č. 9.

Tabulka 9: Celkové příjmy na 1 obyvatele (2015 – 2019)

(v tis. Kč)	2015	2016	2017	2018	2019
Celkové příjmy	868 431	935 608	1 003 121	1 083 928	1 165 575
Počet obyvatel	50 079	49 959	49 697	49 563	49 575
Celkové příjmy na 1 obyvatele	17,34	18,73	20,19	21,87	23,51

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Ve sledovaném období od roku 2015 do 2019 se celkové příjmy na jednoho obyvatele postupně zvyšovaly. Roku 2015 tyto příjmy činily 17 340 Kč a na konci sledovaného období činily již 23 510 Kč, to znamená, že se celkové příjmy na obyvatele za sledované období zvýšily o 6 170 Kč. Počet obyvatel se v tomto období pohybuje relativně v konstantě, jsou zde jen mírné výkyvy. Postupný nárůst těchto příjmů na jednoho obyvatele je dán také přijatými dotacemi (transfery), které se od roku 2017 zvýšily více než v předcházejících letech. Do roku 2017 se tato rozpočtová položka pohybovala na hodnotě přibližně 69 000 tis. Kč a od roku 2017 se tato hodnota zvýšila na hodnotu přibližně 100 000 tis. Kč, konkrétně 2017 (99 280 tis. Kč), 2018 (107 226 tis. Kč) a 2019 (97 049 tis. Kč). Kromě

dotací se také od roku 2017 postupně zvyšovaly i kapitálové příjmy, které v roce 2015 činily 947 tis. Kč, 2016 se mírně zvýšily na hodnotu 1 770 tis. Kč. Roku 2017 se zvýšily už na hodnotu 4 667 tis. Kč, roku 2018 se zvýšily na 7 412 tis. Kč a největší nárůst byl pak v roce 2019, kdy tato hodnota byla už 11 547 tis. Kč.

4.4.2 Daňové příjmy na jednoho obyvatele

Dalším z ukazatelů finanční analýzy sloužících pro lepší porovnávání je kromě přepočtu celkových příjmů na jednoho obyvatele také přepočet příjmů daňových na jednoho obyvatele. Tento ukazatel ukáže, jak byly příjmy ovlivněny změnami o RUD vyplývajících ze zákona (rozpočtové určení daní). Hodnoty pro tento výpočet byly opět brány z výkazů města Teplice a Českého statistického úřadu a jsou zobrazeny v následující tabulce č. 10.

Tabulka 10: Daňové příjmy na 1 obyvatele (2015 – 2019)

(v tis. Kč)	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové příjmy	702 804	759 385	798 587	853 048	928 642
Počet obyvatel	50 079	49 959	49 697	49 563	49 575
Daňové příjmy na 1 obyvatele	14,04	15,2	16,07	17,21	18,73

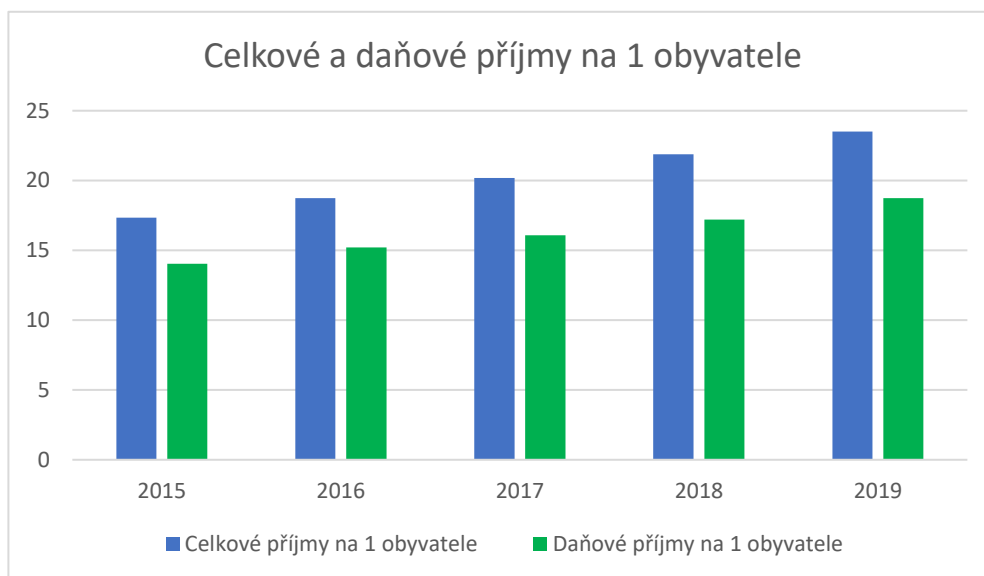
Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; ČSÚ; vlastní zpracování, 2021

Jak je vidět, tak stejně jako celkové příjmy na jednoho obyvatele, se i daňové příjmy postupně zvyšovaly. Nejmenší hodnota byla roku 2015, kdy daňové příjmy na jednoho obyvatele činily 14 040 Kč. Následně se tato hodnota každým rokem zvýšila o přibližně 1 000 Kč i přes to, že počet obyvatel mírně klesal. Je to především z toho důvodu, že se zvyšovaly příjmy z rozpočtového určení daně, ze správních poplatků či z daně z hazardních her.

Porovnání celkových a daňových příjmů na jednoho obyvatele

Jak už bylo vidět u rozboru rozpočtů města, daňové příjmy tvořily vždy největší podíl z příjmů celkových. Na následujícím grafu č. 3 je to přehledně znázorněno.

Graf 3: Celkové a daňové příjmy na 1 obyvatele (2015 – 2019)

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; ČSÚ; vlastní zpracování, 2021

V grafu č. 3 jsou přehledně znázorněny rozdíly v celkových a daňových příjmech na jednoho obyvatele. Daňové příjmy tvoří většinu celkových příjmů. Ke konci sledovaného období se tento rozdíl o trochu navýšil. Došlo k tomu především z důvodu navýšení kapitálových příjmů a příjmů z transferů (dotací).

4.4.3 Celkové výdaje na jednoho obyvatele

Dalším z ukazatelů FAMA je přepočtené celkové výdaje na jednoho obyvatele. Tyto hodnoty byly opět získány z výkazů města Teplice a ze Českého statistického úřadu a jsou zobrazeny v následující tabulce č. 11.

Tabulka 11: Celkové výdaje na jednoho obyvatele (2015 – 2019)

(v tis. Kč)	2015	2016	2017	2018	2019
Celkové výdaje	734 625	711 536	854 214	1 363 996	1 311 126
Počet obyvatel	50 079	49 959	49 697	49 563	49 575
Celkové výdaje na 1 obyvatele	14,67	14,24	17,19	27,52	26,45

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; ČSÚ; vlastní zpracování, 2021

Vypočítané hodnoty v tabulce č. 11 ukazují, že celkové výdaje na obyvatele se za sledované období postupně navyšovaly. Hodnoty z let 2015 a 2016 jsou téměř na stejné úrovni (14 670 Kč a 14 240 Kč), v následujícím roce nastal mírný nárůst (17 190 Kč) a

nejvyšší hodnota je pak z roku 2018, kde se celkové výdaje na jednoho obyvatele vyšplhaly až na 27 520 Kč. Následující rok pak došlo k mírnému snížení na 26 450 Kč. Tento velký nárůst z roku 2017 na 2018 o téměř 10 000 Kč je dán především tím, že roku 2018 a pak i 2019 se výrazně navýšily kapitálové výdaje. Nárůst celkových výdajů od roku 2017 je způsoben tedy především investiční činností města a také vyšším čerpáním u jmenovitých neinvestičních akcií. Jedná se například o akci „Zimák“ a AQUACENTRUM „Dětský svět“. Naopak nejnižší hodnoty výše investic města včetně dotací bylo dosaženo v roce 2016, kdy teprve probíhala příprava investičních akcií, která se pak plně projevila až v letech 2018 a 2019.

4.4.4 Výpočet likvidity

Ukazatelé likvidity ukazují schopnost firmy hradit své krátkodobé závazky. Jedná se o důležité ukazatele z hlediska rovnováhy firmy, protože jen dostatečně likvidní firmy jsou schopné platit své závazky. Hledá se vyvážená míra likvidity, protože pokud firma bude až příliš likvidní, má to také negativní dopad, protože to znamená, že jsou finanční prostředky vázané v aktivech. Autorka v této kapitole provede výpočet všech tří druhů tohoto ukazatele, tedy výpočet okamžité, pohotové a běžné likvidity. K těmto výpočtům budou zapotřebí hodnoty z rozvah od roku 2015 do roku 2019.

Okamžitá likvidita

Okamžitá likvidita se počítá jako podíl hodnot krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků. Výsledná hodnota by měla být v rozmezí 0,2 – 0,5. Pokud bude výsledná hodnota nižší, hrozí ztráta platební schopnosti.

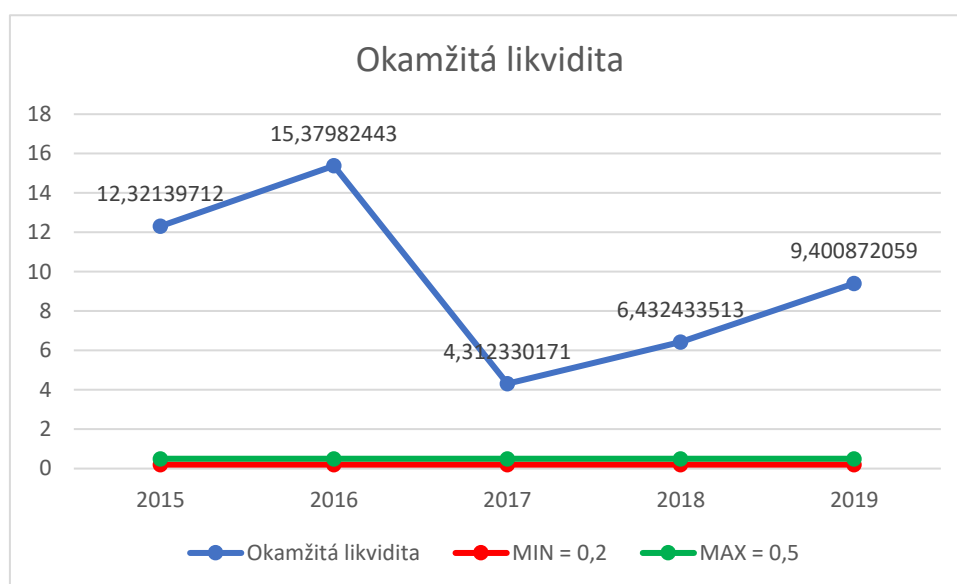
Tabulka 12: Výpočet okamžité likvidity (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Finanční majetek	790 971,80	1 015 782,77	1 165 551,92	885 525,85	743 655,95
Krátkodobá pasiva	64 194,98	66 046,45	270 283,55	137 665,76	79 105,00
Okamžitá likvidita	12,32139712	15,37982443	4,312330171	6,432433513	9,400872059

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Dle výsledků okamžité likvidity v tabulce č. 12 je patrné, že vypočítané hodnoty jsou nad doporučenými hodnotami. Nejvyšší likvidita je roku 2016, kdy dosahuje až hodnoty 15,3798. Nejnižší hodnota je pak hned v následujícím roce, kdy likvidita dosahuje hodnoty 4,31. Ale i v tomto případě je tato hodnota nad hraniční hodnotou. Znamená to tedy, že město Teplice má ve sledovaném období vysokou okamžitou likviditu, což svědčí o tom, že město neefektivně využívá své finanční prostředky.

Graf 4: Okamžitá likvidita

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č.12, 2021

V grafu č. 4 je přehledněji vidět, že ve sledovaném období 2015 až 2019 hodnoty nepřesáhly minimální hodnotu okamžité likvidity (0,2). Je zde ale také dobře vidět, jak moc přesáhly doporučenou maximální hodnotu (0,5).

Pohotová likvidita

Pohotová likvidita se vypočítá jako oběžná aktiva, od kterých se odečtou zásoby / krátkodobé závazky. Jde zde tedy o to, jakou má firma schopnost vyrovnávat své závazky bez prodeje zásob, protože zásoby jsou nejméně likvidním zdrojem. Výsledné hodnoty by měly být v rozmezí 1 až 1,5. Pokud bude poměr menší než 1, tak firma musí spoléhat na přímý prodej zásob.

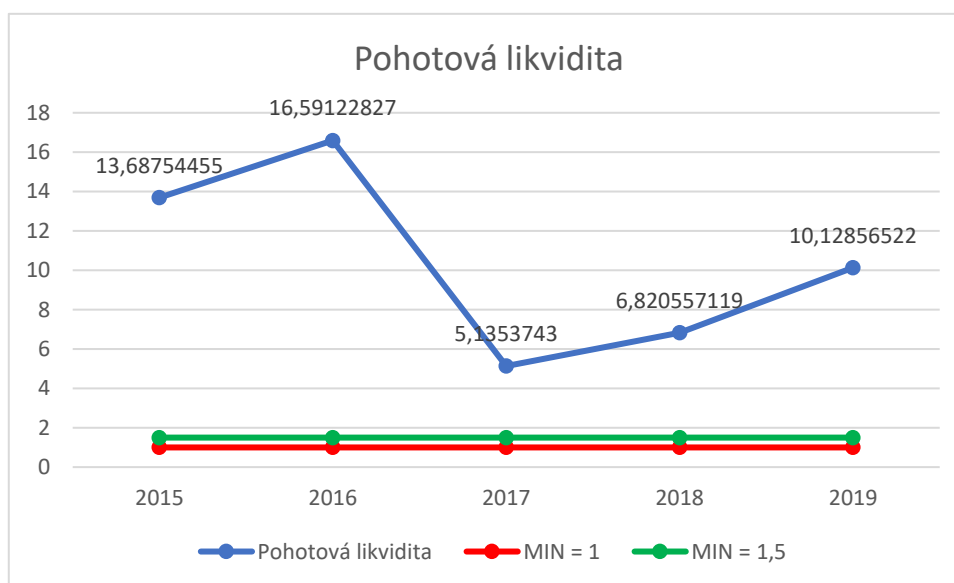
Tabulka 13: Výpočet pohotové likvidity (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Oběžná aktiva - zásoby	878 671,60	1 095 791,69	1 388 007,21	938 957,18	801 220,12
Krátkodobá pasiva	64 194,98	66 046,45	270 283,55	137 665,76	79 105,00
Pohotová likvidita	13,68754455	16,59122827	5,1353743	6,820557119	10,12856522

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Výsledné hodnoty pohotové likvidity uvedené v tabulce č. 13 jsou výrazně vyšší, než je doporučované rozmezí. Nejvyšší hodnota této likvidity je v roce 2016, kdy dosahuje hodnoty 16,59 a nejnižší pak v roce 2017, to dosahovala hodnoty třikrát menší (5,1354). Pro lepší orientaci jsou výsledné hodnoty zobrazeny v grafu č. 5.

Graf 5: Pohotová likvidita

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č.13, 2021

V grafu č. 5 je dobře vidět, že výsledné hodnoty jsou vysoko nad minimální hranicí 1, ale také i doporučovanou maximální hranicí 1,5. Graf je navíc téměř identický s grafem okamžité likvidity, výsledné hodnoty pohotové likvidity jsou jen opravdu mírně vyšší než hodnoty likvidity okamžité. Město by tedy mělo zvážit, zda nelze lépe zhodnotit volné finanční prostředky.

Běžná likvidita

Posledním druhem likvidity je likvidita běžná, která se vypočítá podobně jako likvidita pohotová, jen s tím rozdílem, že se od oběžných aktiv neodečítají zásoby a počítá se tedy i s nimi. Výsledná hodnota by měla být v rozmezí 1,5 až 2,5 a platí zde, že čím je větší hodnota ukazatele, tak tím je větší pravděpodobnost, že si firma zachová svou platební schopnost.

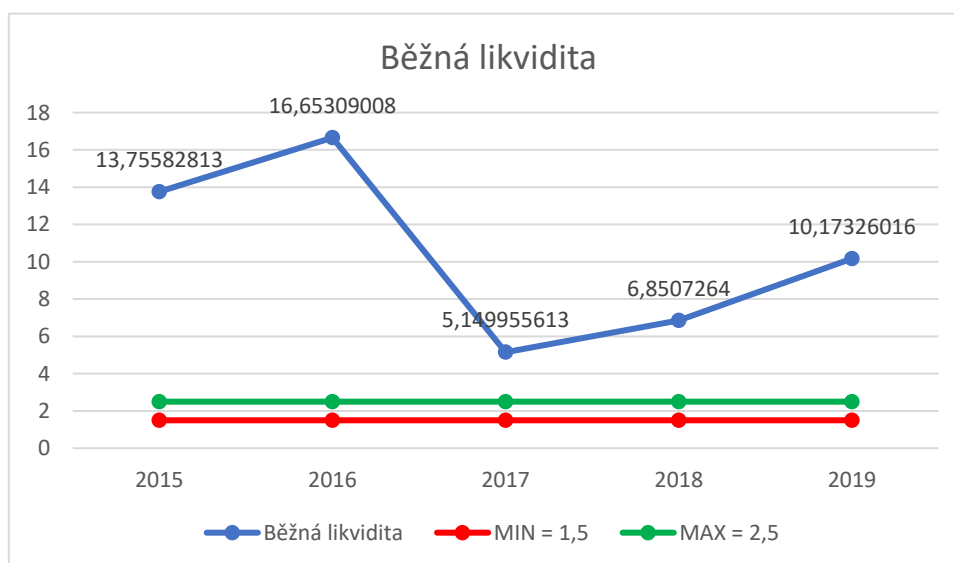
Tabulka 14: Výpočet běžné likvidity (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Oběžná aktiva	883 055,06	1 099 877,44	1 391 948,30	943 110,46	804 755,71
Krátkodobá pasiva	64 194,98	66 046,45	270 283,55	137 665,76	79 105,00
Běžná likvidita	13,75582813	16,65309008	5,149955613	6,8507264	10,17326016

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Na základě výpočtů běžné likvidity v tabulce č. 14 je opět patrné, že i v tomto případě jsou výsledné hodnoty daleko vyšší než doporučené rozmezí. Kdy nejvyšší hodnota je stejně jako u předešlých dvou likvidit v roce 2016 a nejnižší pak hned v následujícím roce. Kdyby město přeměnilo svá oběžná aktiva na peníze, tak by bylo schopné uhradit krátkodobé závazky přibližně 5x až 16x. Pro lepší porovnání jsou výsledné hodnoty uvedené v grafu č. 6.

Graf 6: Běžná likvidita

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č.14, 2021

Graf č. 6 běžné likvidity je také téměř identický jako graf č. 5 pohotové likvidity i okamžité likvidity (graf č. 4). Výsledné hodnoty jsou daleko vyšší, než minimální hodnota a také než i doporučená maximální hodnota.

Z výsledků ukazatelů likvidit je tedy patrné, že město váže příliš mnoho prostředků v likvidních aktivech. Není to ale zásadní problém, jen město uchovává mnoho finančních prostředků na běžných účtech. Mělo by se tedy zamyslet, zda by tyto prostředky nešlo využít lépe, například k dlouhodobějším účelům.

4.4.5 Výpočet rentability

Ukazatel rentability se označuje jako výnosnost vloženého kapitálu, tedy kolik korun zisku přichází na jednu korunu aktiv, popřípadě vlastního kapitálu atd. Tento ukazatel lze obecně vyjádřit jako poměr zisku a částky vloženého kapitálu. Pro výpočet zisku se využívá EAT (čistý zisk = výsledek hospodaření za účetní období), EBT (zisk před zdaněním), EBIT (zisk před úroky a zdaněním) a EBITDA (zisk před úroky, zdaněním a odpisy). Tyto hodnoty pro výpočet rentability budou brány z rozvahy a z výkazu zisků a ztráty. Pro výpočet rentability města Teplice budou využity ukazatele rentabilita aktiv a rentabilita celkového kapitálu. Výsledné hodnoty budou uváděny v procentech.

Rentabilita celkového vloženého kapitálu (aktiv) = ROA

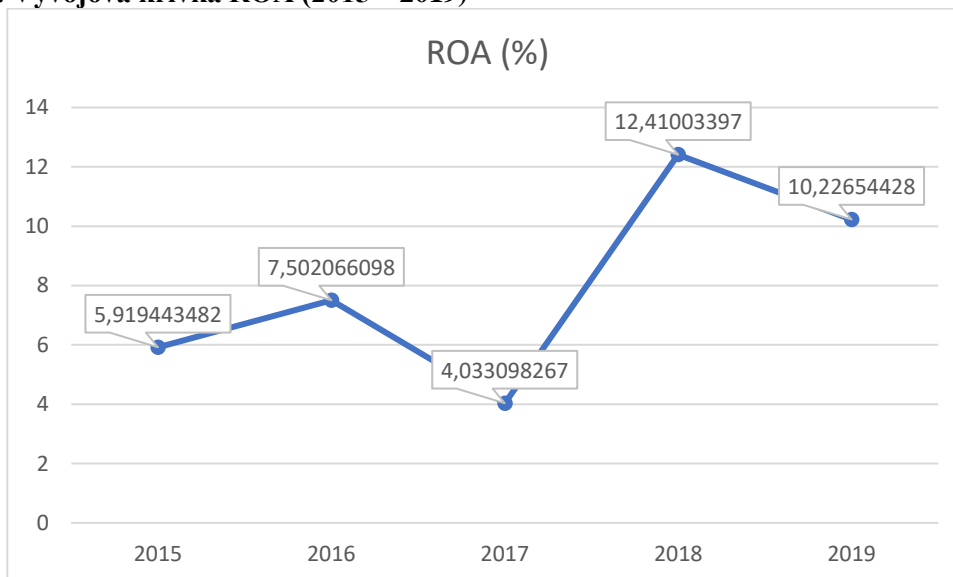
Rentabilita aktiv se vypočítá jako poměr EBIT a celkových aktiv. Tento ukazatel hodnotí výnosnost celkového vloženého kapitálu a využívá se pro měření souhrnné efektivnosti. Díky použití EBIT v čitateli je možné tuto výkonost měřit bez vlivu daňového zatížení a zadlužení. Hodnoty pro výpočet ROA jsou uvedeny v následující tabulce č. 15.

Tabulka 15: Výpočet ROA (2015 - 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Výsledek hospodaření před zdaněním	261 874,22	345 776,68	200 038,17	625 763,80	528 853,21
Úroky	1 038,05	225,63	137,07	1 174,13	6 176,23
EBIT	260 836,17	345 551,04	199 901,10	624 589,67	522 676,97
Aktiva	4 406 430,56	4 606 078,36	4 956 514,50	5 032 940,87	5 110 983,33
ROA	0,059194435	0,075020661	0,040330983	0,12410034	0,102265443
ROA (%)	5,919443482	7,502066098	4,033098267	12,41003397	10,22654428

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Z tabulky č. 15 je patrné, že se městu daří dobře, neboť ve sledovaném období hodnoty rentability aktiv nebyly záporné. Záporné hodnoty ukazatele by totiž znamenaly, že došlo ke ztrátě, což se tedy nestalo. Dle Knápkové a spol. (2017) vyšší hodnoty znamenají, že se firmě daří. Městu se tedy na základě výpočtů nejlépe dařilo v roce 2018, kdy rentabilita aktiv dosahovala 12,41 %. Tento ukazatel má v daném období nejprve rostoucí tendenci, poté rentabilita aktiv klesla na 4 %, následující rok se rapidně zvýšila a následně opět lehce poklesla. Křivka vývoje rentability aktiv je znázorněna v následujícím grafu č. 7.

Graf 7: Vývojová křivka ROA (2015 – 2019)

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 15, 2021

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Pro výpočet ukazatele rentability vlastního kapitálu je zapotřebí čistý zisk, v tomto případě tedy EAT (výsledek hospodaření běžného účetního období) a vlastní kapitál. Tento ukazatel vyjadřuje výnosnost kapitálu, který byl vložený akcionáři nebo vlastníky firmy. Výpočet tohoto ukazatele ve sledovaném období je znázorněn v tabulce č. 16.

Tabulka 16: Výpočet ROE (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
EAT	241 915,67	332 387,38	180 823,66	609 086,17	505 770,11
Vlastní kapitál	4 300 456,64	4 508 542,07	4 685 424,81	4 894 250,48	5 030 736,81
ROE	0,05625348	0,07372392	0,03859280	0,12444933	0,10053599
ROE (%)	5,63	7,37	3,86	12,44	10,05

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Výsledné hodnoty ROE v tabulce č. 16 jsou téměř stejné jako vypočítané hodnoty ROA. Výsledné hodnoty dosahují nižších hodnot, ale důležité je, že nejsou záporné. Nejvyšší hodnota rentability vlastního kapitálu je opět v roce 2018, kdy dosahovala 12,44 %. Nejnižší je pak v roce předcházejícím (3,86 %). Tyto ukazatele jsou zajímavé hlavně pro firmy a soukromý sektor. Obce totiž nejsou zřízeny za účelem zisku. Ve veřejném sektoru se tyto ukazatele mohou využít například pro srovnání s dalšími obcemi. Vzhledem k tomu, že výsledné hodnoty ROE jsou téměř identické jako výsledné hodnoty ROA, tak i vývojová křivka by byla téměř identická jako křivka v grafu č. 7.

4.4.6 Ukazatele zadluženosti a financování

U ukazatelů zadluženosti se hovoří o poměru cizích zdrojů a určitém druhu kapitálu. Pokud ale bude výsledná hodnota zadluženosti vysoká, tak je zde riziko, že nebude zajištěna dlouhodobá likvidita. Pro město Teplice bude vypočítána celková zadluženost a míra zadluženosti vlastního kapitálu. Z ukazatelů financování bude vypočítán ukazatel míry finanční nezávislosti.

Celková zadluženost

Základním ukazatelem zadluženosti je ukazatel celkové zadluženosti, kterému se také říká ukazatel věřitelského rizika. Tento ukazatel se vypočítá jako poměr cizího kapitálu a celkových aktiv. Čím je výsledná hodnota vyšší, tak tím je větší riziko věřitelů. U vysokých výsledných hodnot celkové zadluženosti pak hrozí, že věřitelé nebudou ochotni půjčovat finanční prostředky nebo budou požadovat vysoký úrok za možné riziko. Celková zadluženost města je vypočítána v následující tabulce č. 17.

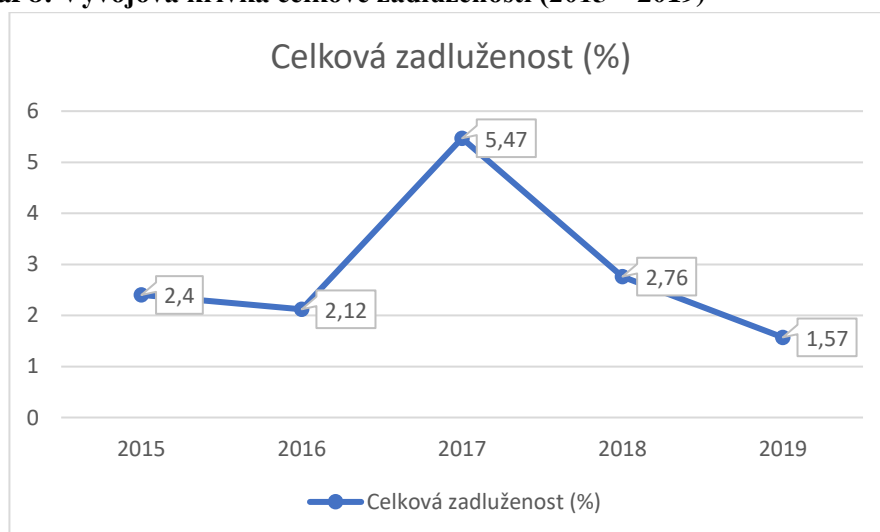
Tabulka 17: Výpočet celkové zadluženosti (2015 – 2016)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Cizí zdroje	105 973,92	97 536,29	271 089,69	138 690,39	80 246,52
Celková aktiva	4 406 430,56	4 606 078,36	4 956 514,50	5 032 940,87	5 110 983,33
Celková zadluženost	0,02404983	0,02117556	0,05469361	0,02755653	0,01570080
Celková zadluženost (%)	2,40	2,12	5,47	2,76	1,57

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Výsledné hodnoty z tabulky č. 17 ukazují, že celková zadluženost ve sledovaném období dosahuje nízkých hodnot. Nejvyšší zadluženost byla v roce 2017, kdy tato hodnota dosahovala 5,47 %, ale i tato hodnota je stále nízká. V ostatních letech tato hodnota dosahuje kolem 2 %. Je zde důležité zmínit, že město Teplice ve sledovaném období nepřijalo žádné půjčené prostředky. Vývojová křivka celkové zadluženosti je znázorněna v grafu č. 8.

Graf 8: Vývojová křivka celkové zadluženosti (2015 – 2019)

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 17, 2021

Míra zadluženosti VK

Tento ukazatel poměruje cizí zdroje a vlastní kapitál. Míra zadluženosti vlastního kapitálu je významná především pro banky, které se rozhodují, jestli dané firmě či obci poskytnou úvěr. Čím menší výsledná hodnota, tím spíše se banka rozhodne poskytnout úvěr, protože daná organizace nepředstavuje takové riziko.

Tabulka 18: Výpočet míry zadluženosti VK (2015 – 2016)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Cizí zdroje	105 973,92	97 536,29	271 089,69	138 690,39	80 246,52
Vlastní kapitál	4 300 456,64	4 508 542,07	4 685 424,81	4 894 250,48	5 030 736,81
Míra zadluženosti VK	0,02464248	0,02163367	0,05785808	0,02833741	0,01595125
Míra zadluženosti VK (%)	2,46	2,16	5,79	2,83	1,60

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

V tabulce č. 18 je vypočítána míra zadluženosti vlastního kapitálu města Teplice ve sledovaném období 2015 až 2019. Z výsledných hodnot je patrné, že jsou téměř identické jako výsledné hodnoty celkové zadluženosti. Tím pádem i vývojová křivka tohoto ukazatele bude velmi podobná křivce znázorněné v grafu č. 8. Jedná se tedy o nízké hodnoty, kdy nejvyšší hodnota je v roce 2017, kdy míra zadluženosti VK byla necelých 6 %. V ostatních letech se tato hodnota pohybuje opět kolem 2 %. Tyto hodnoty jsou tedy vyhovující.

Míra finanční nezávislosti

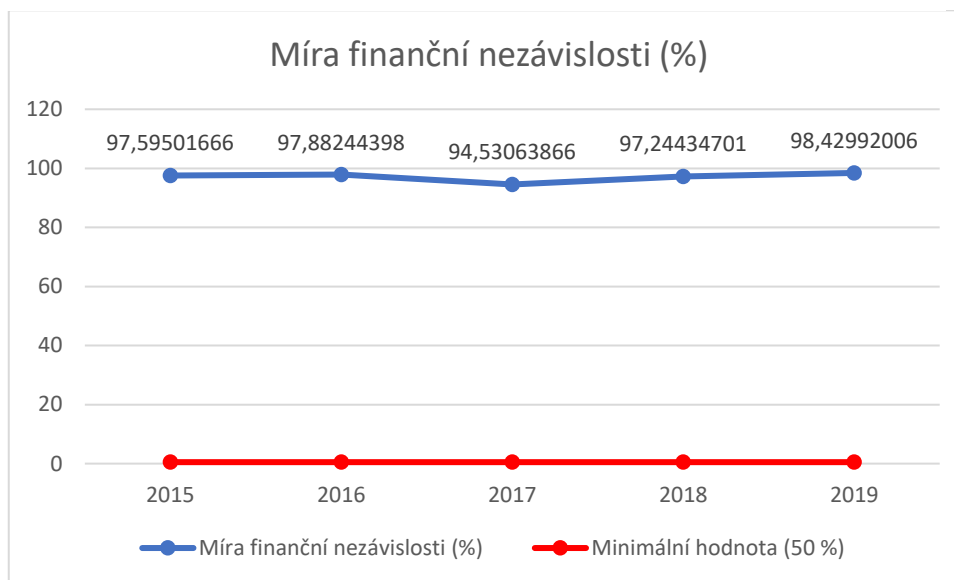
U municipální firmy se využívá například ukazatel míry finanční nezávislosti, kdy tento ukazatel udává, jak velká část kapitálu je tvořena vlastním kapitálem. Výsledná hodnota vychází v % a udává, jestli je město stabilní. Pokud tato hodnota vyjde nižší než 50 %, tak už je potřeba věnovat kapitálu pozornost a pokud hodnota dosáhne hodnot nižších jak 30 %, je už město nestabilní. Výpočet tohoto ukazatele je zobrazen v následující tabulce č. 19.

Tabulka 19: Výpočet míry finanční nezávislosti (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Vlastní kapitál	4 300 456,64	4 508 542,07	4 685 424,81	4 894 250,48	5 030 736,81
Celkový kapitál	4 406 430,56	4 606 078,36	4 956 514,50	5 032 940,87	5 110 983,33
Míra finanční nezávislosti	0,97595017	0,97882444	0,94530639	0,97244347	0,98429920
Míra finanční nezávislosti (%)	97,60	97,88	94,53	97,24	98,43

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Výsledné hodnoty míry finanční nezávislosti z tabulky č. 19 jsou ve sledovaném období velmi vysoké. Doporučená hodnota tohoto ukazatele je alespoň 50 %, aby se ještě jednalo o stabilní organizaci. Hodnoty ale dosahují téměř 100 %, nejnižší hodnota z roku 2017 je 94,53 %, což je stále velmi nadprůměrná hodnota. Vysoké výsledné hodnoty znamenají, že město Teplice je velice stabilní. Pro lepší představu vývoje křivky tohoto ukazatele je přidán graf. č. 9, kde je dobře vidět, jak jsou výsledné hodnoty vysoko nad doporučovanou minimální hodnotou.

Graf 9: Vývojová křivka míry finanční nezávislosti (2015 – 2019)

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 19, 2021

4.4.7 Ukazatele dluhové schopnosti

U ukazatelů dluhové schopnosti se nejčastěji uvádí ukazatel úrokového krytí, ukazatel krytí dluhové služby a stav kapitalizace. První dva zmíněné ukazatele zjišťují schopnost hradit náklady spojené s cizím kapitálem. Ukazatel úrokového krytí do hodnocení zahrnuje úroky a ukazatel krytí dluhové služby úroky i splátky jistin. Vzhledem k tomu, že si ale město Teplice ve sledovaném období od roku 2015 do roku 2019 nevzalo žádný úvěr, jsou tyto položky nulové. Proto bude autorka z této skupiny ukazatelů počítat jen poslední zmíněný, tedy stav kapitalizace. Tento ukazatel totiž poměruje stálá aktiva a dlouhodobé zdroje nehledě na to, zda se jedná o zdroje vlastní či cizí. Stálá aktiva by měla být kryta zdroji se stejným časovým horizontem. Pokud výsledná hodnota vyjde menší než 1, jedná se o stav podkapitalizace a pokud je rovna nebo větší než 1, jedná se o stav překapitalizace. Hodnoty pro výpočet tohoto ukazatele jsou uvedeny v následující tabulce č. 20.

Tabulka 20: Výpočet stavu kapitalizace (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Vlastní kapitál	4 300 456,64	4 508 542,07	4 685 424,81	4 894 250,48	5 030 736,81
Dlouhodobé závazky	41 778,94	31 489,84	806,13	1 024,63	1 141,53
Stálá aktiva	3 523 375,49	3 506 200,91	3 564 566,20	4 089 830,41	4 306 227,62
Stav kapitalizace	1,23	1,29	1,31	1,20	1,17

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Výsledné hodnoty z tabulky č. 20 jsou v celém sledovaném období vyšší než 1. To znamená, že se nejedná o stav podkapitalizace, tedy že by část aktiv byla kryta krátkodobými zdroji. To by totiž snižovalo finanční stabilitu města. Všechny hodnoty jsou tedy vyšší než 1, ale zároveň jsou této hodnotě velmi blízko. Nejvyšší hodnota je 1,31 z roku 2017, nejnižší pak 1,17 z roku 2019. V celém období je tedy město ve stavu mírné překapitalizace. To znamená, že má město větší množství dlouhodobých zdrojů, jejichž část je použita na krytí krátkodobých aktiv. Tento stav je považován za nevhodný při nakládání se zdroji.

4.4.8 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity zjišťují schopnost firmy využívat své investované finanční prostředky a také vázanost složek kapitálu v jednotlivých druzích aktiv a pasiv. Pro prostředí municipálních firem jsou ale tyto ukazatele spíše doplňkové. Pro výpočet aktivity města Teplice bude využita doba obratu pohledávek, obrat aktiv a rychlost obratu zásob.

Doba obratu pohledávek

Tento ukazatel aktivity určuje, jak dlouho existuje kapitál ve formě pohledávek. Jde zde tedy o to, jak dlouho bude město čekat, než obdrží platby od svých odběratelů. Hodnoty potřebné pro výpočet budou brány z výkazů města Teplice. Tyto hodnoty jsou vypsány přehledně v následující tabulce č. 21.

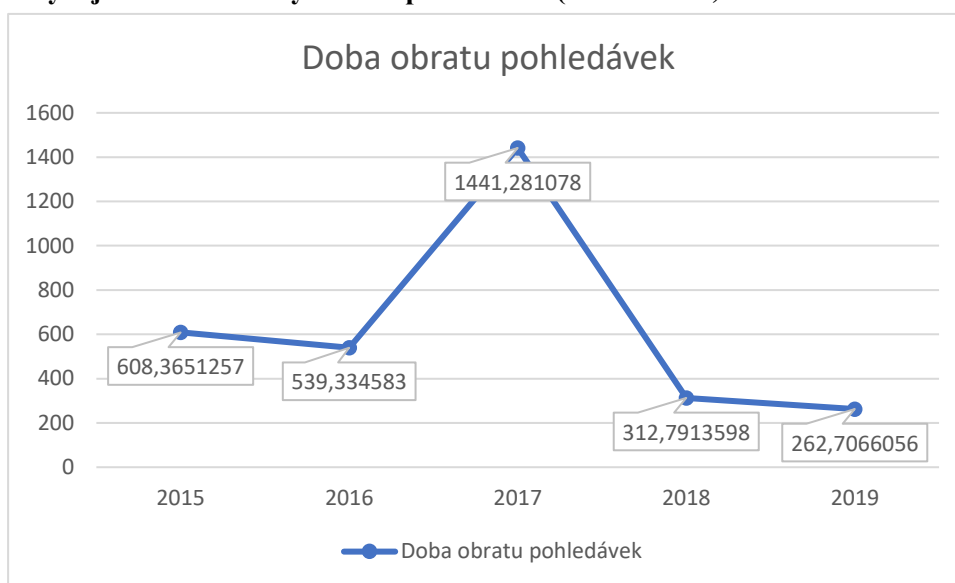
Tabulka 21: Výpočet doby obratu pohledávek (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Pohledávky	87 699,80	80 008,92	222 455,29	53 431,32	57 564,17
Tržby	51 896,35	53 405,09	55 564,39	61 495,55	78 883,06
Doba obratu pohledávek	608,37	539,33	1 441,28	312,79	262,71

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Výsledné hodnoty z tabulky č. 21 jsou uvedené ve dnech, tedy kolik dní bude trvat, než město obdrží platby od svých odběratelů. Nejvyšší, a tedy i nejhorší číslo je z roku 2017, v tomto roce je tato doba přibližně 1 441 dní. Po tomto roce začala hodnota klesat na přibližně 313 dní a 263 dní. Vývojová křivka tohoto ukazatele za sledované období je znázorněna v grafu č. 10.

Graf 10: Vývojová křivka doby obratu pohledávek (2015 – 2019)

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 21, 2021

Obrat aktiv

Ukazatel obratu aktiv udává, kolikrát se celková aktiva obrátí za rok. Výsledná doporučená hodnota by měla být minimálně 1. Pokud by byla výsledná hodnota nižší, tak by to znamenalo neúměrnou majetkovou vybavenost firmy (města) a tím pádem i jeho neefektivní využití.

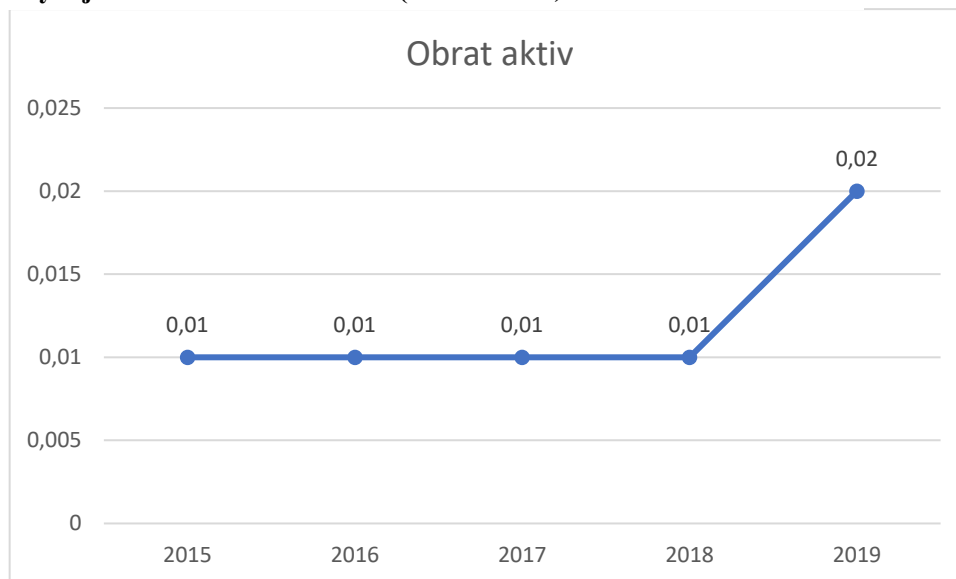
Tabulka 22: Výpočet obratu aktiv (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Celková aktiva	4 406 430,56	4 606 078,36	4 956 514,50	5 032 940,87	5 110 983,33
Tržby	51 896,35	53 405,09	55 564,39	61 495,55	78 883,06
Obrat aktiv	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Jak je vidět v tabulce č. 22, výsledné hodnoty ukazatele obratu aktiv za sledované období jsou velmi nízké. Doporučená hodnota by měla být alespoň 1. Výsledné hodnoty města jsou výrazně nižší a téměř konstantní. Od roku 2015 až do roku 2018 je tato hodnota vždy 0,01. Až v posledním sledovaném roce tato hodnota mírně stoupla na hodnotu 0,02. Tyto nízké hodnoty jsou z toho důvodu, že tržby nejsou hlavním cílem města. Vývojová křivka tohoto ukazatele je opět zobrazena v následujícím grafu č. 11.

Graf 11: Vývojová křivka obratu aktiv (2015 – 2019)

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 22, 2021

Rychlost obratu zásob

Tento ukazatel aktivity vyjadřuje, kolikrát se za dané období obrátí náklady v zásobách. K výpočtu jsou zapotřebí hodnoty celkových nákladů a průměrné hodnoty zásob. Tyto hodnoty budou brány z výkazů města, tedy z rozvahy a výkazu zisků a ztráty.

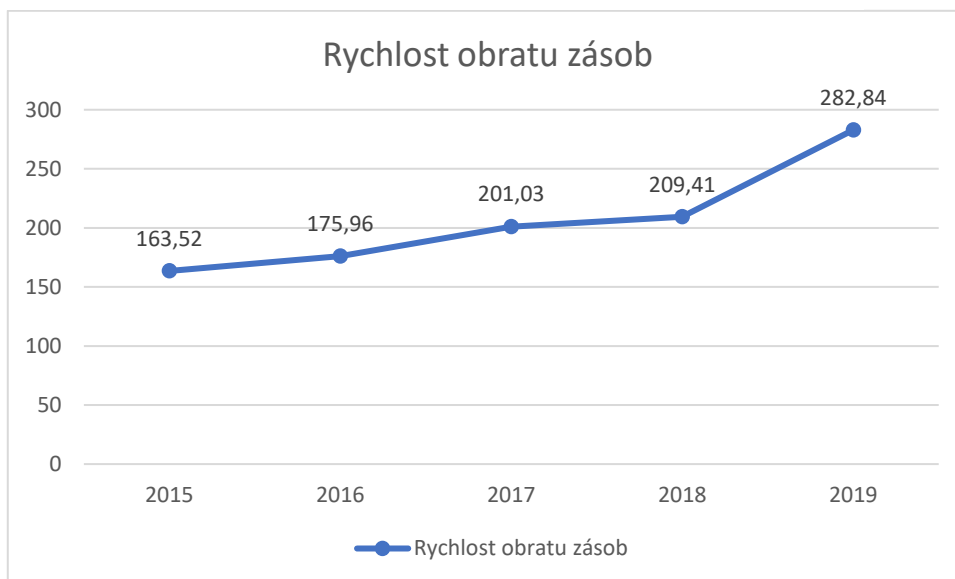
Tabulka 23: Výpočet rychlosti obrati zásob (2015 – 2016)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Celkové náklady	716 790,09	718 945,27	792 281,06	869 745,45	999 992,89
Zásoby	4 383,46	4 085,75	3 941,09	4 153,28	3 535,59
Rychlost obratu zásob	163,52	175,96	201,03	209,41	282,84

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Výsledné hodnoty tohoto ukazatele jsou zaznamenány v tabulce č. 23 a udávají, kolikrát se obrátí náklady v zásobách. Hodnoty jsou rostoucího charakteru. Nejnižší hodnota je přibližně 164 (tedy 164x se náklady obrátí v zásobách). Postupným nárůstem se hodnota vyšplhala až na hodnotu téměř 283. Tento nárůst je způsoben postupným nárůstem celkových nákladů. Vývojová křivka rychlosti obratu zásob je zobrazena v následujícím grafu č. 12.

Graf 12: Vývojová křivka rychlosti obratu zásob (2015 – 2019)

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 23, 2021

4.4.9 Ukazatele autarkie

Jeden z nejvýznamnějších ukazatelů pro municipální firmy je právě ukazatel autarkie. Tento ukazatel totiž na rozdíl od ostatních ukazatelů slouží pouze pro neziskové organizace. Slouží k jejich porovnávání a udává, jak je daná organizace soběstačná. Pro výpočet autarkie města Teplice se využije vzorec hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů a také vzorec celkové autarkie, která využívá data příjmů a výdajů.

Ukazatel autarkie z hlavní činnosti

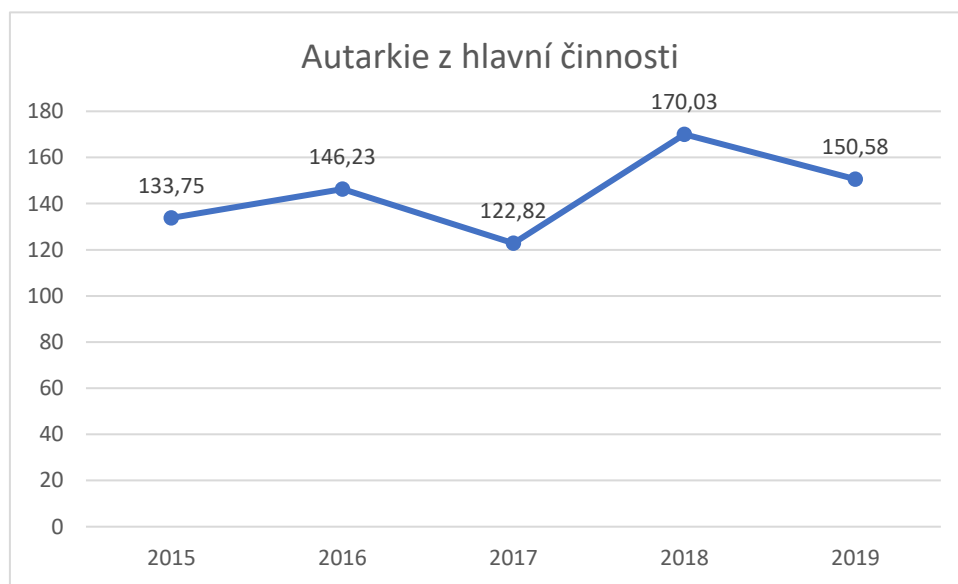
Tento ukazatel je tedy na bázi výnosů a nákladů. Udává tedy, v jaké míře je město soběstačné na základě pokrytí nákladů hlavní činnosti svými výnosy. Výsledná hodnota je pozitivní, pokud dosahuje 100 %. Hodnoty pro výpočet tohoto ukazatele jsou vypsány v následující tabulce č. 24.

Tabulka 24: Výpočet autarkie z hlavní činnosti (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Výnosy	958 705,76	1 051 332,65	973 104,72	1 478 831,62	1 505 763,00
Náklady	716 790,09	718 945,27	792 281,06	869 745,45	999 992,89
Autarkie z hlavní činnosti (%)	133,75	146,23	122,82	170,03	150,58

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Výsledné hodnoty tohoto ukazatele z tabulky č. 24 dosahují ve sledovaném období výborných hodnot. Aby byla autarkie z hlavní činnosti pozitivní, měla by dosahovat 100 %, aby město pokrylo své náklady svými výnosy. Výsledné hodnoty pro město Teplice jsou všechny nad 100 %. Nejnižší hodnota je z roku 2017 přibližně 123 %. Nejvyšší pak hned rok poté, tedy v roce 2018, kdy hodnota autarkie z hlavní činnosti dosahovala 170 %. Město má tedy více výnosů než nákladů. Jak se vyvíjela křivka tohoto ukazatele ve sledovaném období je zobrazeno v grafu č. 13.

Graf 13: Vývojová křivka autarkie z hlavní činnosti (2015 – 2019)

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 24, 2021

Celková autarkie

Tento ukazatel je na bázi příjmů a výdajů. Zjišťuje tedy, jestli vyprodukované příjmy pokryly všechny výdaje. Výsledná hodnota by pak měla být větší nebo rovna 1. Pokud to tak nebude, znamená to, že příjmy města nepokryjí jeho výdaje. Potřebné hodnoty pro výpočet tohoto ukazatele jsou zobrazeny v následující tabulce č. 25.

Tabulka 25: Výpočet celkové autarkie (2015 – 2019)

v tis. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy	868 431	935 608	1 003 121	1 083 928	1 165 575
Výdaje	734 625	711 536	854 214	1 363 996	1 311 126
Celková autarkie	1,18	1,31	1,17	0,79	0,89

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Výsledné hodnoty celkové autarkie by měly být minimálně 1, aby to znamenalo, že příjmy pokryjí výdaje. Dle tabulky č. 25 město Teplice tuto podmínku splňuje jen v prvních třech letech, tedy 2015 až 2017. V tomto období jsou hodnoty celkové autarkie dokonce vyšší než 1. V letech 2018 a 2019 je již tato hodnota pod doporučenou hodnotou. V roce 2018 byla tato hodnota 0,79 a v následujícím roce opět mírně stoupla (o 0,10) na 0,89. Je to dáno většími výdaji města než v předešlých letech. Vývojová křivka tohoto ukazatele je opět znázorněna v následujícím grafu č. 14.

Graf 14: Vývojová křivka celkové autarkie (2015 – 2019)

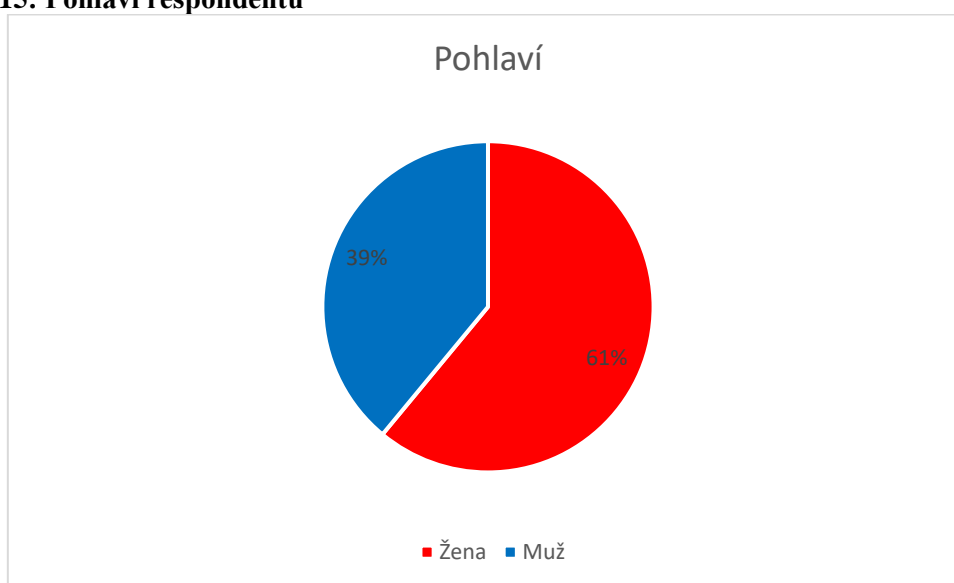
Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 25, 2021

4.5 Doporučení

Východiskem pro kapitolu doporučení je dotazníkové šetření s názvem Jak zlepšit Teplice, které je přiloženo v příloze č. 5. Toto šetření vyplnilo celkem 100 občanů města Teplice. Na základě odpovědí respondentů autorka navrhne několik návrhů, jak dané město vylepšit.

Tento dotazník se skládá celkem ze šesti otázek. První otázka byla zaměřena na pohlaví respondentů, viz graf č. 15.

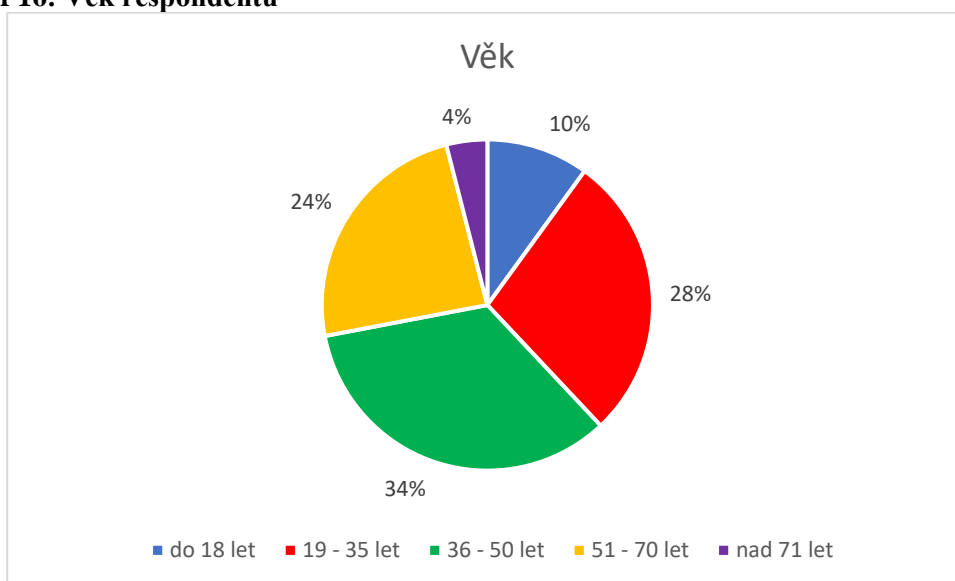
Graf 15: Pohlaví respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření, 2021

Jak je vidět na grafu č. 15, dotazníkové šetření vyplnilo více žen než mužů. Celkem tedy 69 % žen a 39 % mužů. Další otázka zjišťovala věk respondentů. Věkové rozložení je znázorněno v následujícím grafu č. 16.

Graf 16: Věk respondentů

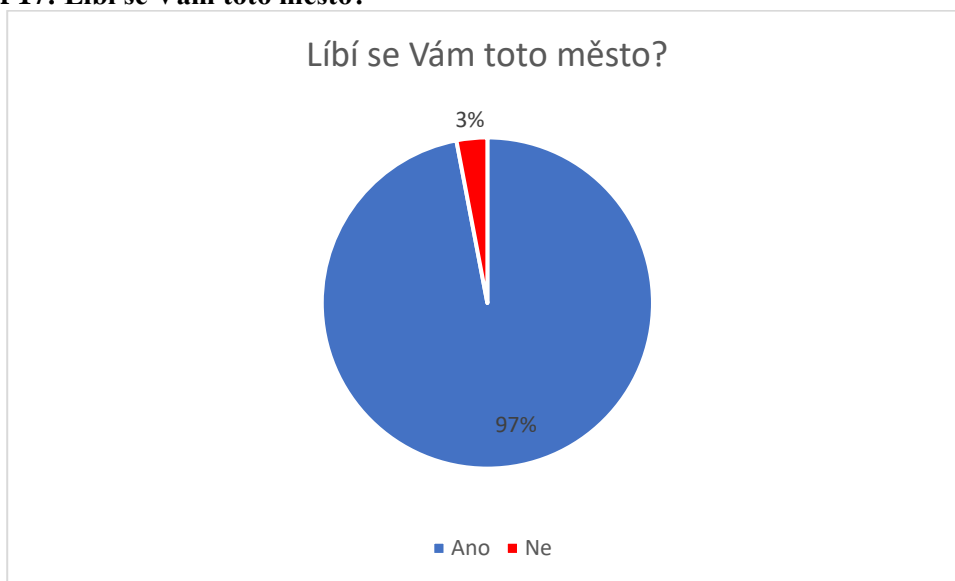
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření, 2021

Z grafu č. 16 je patrné, že dotazník vyplnilo nejvíce respondentů z věkové skupiny 36 až 50 let (celkem 34 %). Druhou nejpočetnější skupinou je pak skupina ve věku 19 až 35 let. Tedy největší část respondentů tvoří lidé ve středním věku a lidé v produktivním věku. Třetí skupinou je pak skupina občanů ve věku 51 až 70 let, v této skupině vyplnilo dotazník celkem 24 % lidí. Předposlední skupinou jsou mladiství občané ve věku do 18 let (10 %) a poslední pak občané nad 71 let, těchto občanů vyplnilo dotazník nejméně, celkem 4 %.

Třetí otázka zjišťovala, jak dlouho respondenti žijí ve městě Teplice. Několik respondentů uvedlo jako odpověď od narození nebo celý život, takto učinilo hned 13 % respondentů. Lze tedy předpokládat, že zde žijí již několik let. Co se týče číselných odpovědí, nejvyššími čísly byly uvedeny 66 let (1 respondent), 63 let také jeden respondent a pak 62 let, kdy takto odpověděli hned 3 respondenti. Nejnižším číslem bylo naopak 1,5 roku, tento údaj uvedl ale pouze jeden občan. Lze tedy předpokládat, že se tento respondent přistěhoval. Na základě uvedených hodnot byl proveden výpočet průměrné hodnoty. Do tohoto čísla se ovšem nezapočítávaly slovní odpovědi od narození a celý život. Průměrná hodnota vyšla 33,5 let. Na základě tohoto výpočtu lze tedy předpokládat, že dotazník vyplnili respondenti, kteří v tomto městě žijí již delší dobu, a tak město dobře znají.

Čtvrtá otázka se občanů ptala, zda se jim město Teplice líbí. Výsledky odpovědí jsou znázorněné v následujícím grafu č. 17.

Graf 17: Líbí se Vám toto město?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření, 2021

Jak je vidět na grafu č. 17, převažuje odpověď ano, tedy že se občanům toto město líbí. Takto odpovědělo hned 97 % dotazovaných. Pouhá 3 % respondentů odpověděla záporně.

Předposlední otázka dala respondentům možnost napsat, co by ve městě vylepšili nebo co jim chybí. Několik respondentů odpovědělo, že jim zde nic nechybí a že jsou spokojeni, ale většina se rozepsala. Odpovědi se často opakovaly, takže je patrné, že dané věci chybí více občanům. Nejčastější odpovědi jsou pro přehlednost popsány níže.

1. Koupaliště

Několik respondentů uvedlo, že by zde uvítali možnost venkovního koupaliště, protože zde v letních měsících není možnost koupání. Je zde pouze vnitřní bazén v AQUACENTRU.

2. Cyklostezka či větší okruh na kolečkové brusle, celkově více sportovišť

Další často opakovanou odpovědí bylo právě zřízení cyklostezky, většího okruhu na kolečkové brusle či celkově zvýšení počtu sportovišť. Na základě rozhovoru s panem primátorem Bc. Hynkem Hanzou se autorka dozvěděla, že v posledních letech se město zaměřuje právě na výstavbu různých sportovišť a další jsou v plánu. Jedna cyklostezka

již ve městě je, ale řeší se zřízení nové a delší. Zatím se hledá vhodné místo, kde by se dala vytvořit.

3. Renovace hlavního vlakového nádraží (popřípadě i autobusového nádraží)

Tato odpověď měla také velkou četnost. Budova hlavního nádraží je již dlouhá léta ve špatném stavu. Na základě rozhovoru s panem primátorem se autorka dozvěděla, že tato renovace je již dlouho v plánu a v současné době, tedy v roce 2021, již probíhají jednání. Rekonstrukci celé lokality Teplického nádraží bude realizovat společnost PRO CEDOP, s.r.o.. Na studii spolupracují také České dráhy, Správa železnic, soukromí majitelé okolních pozemků, zástupci magistrátu města Teplice a členové výboru pro dopravu, dotace a Smart city zastupitelstva města.

Co se týče renovace i autobusového nádraží, to zatím v plánu není, ale je to dobrý nápad.

4. Více zeleně i mimo centrum

Opakovala se také odpověď více zeleně, nejen tedy v centru, ale především v oblastech mimo centrum. Z rozhovoru s panem primátorem se autorka dozvěděla, že v posledních letech se město snaží vysazovat stromy tzv. „nad rámec povinných výsadeb“. Za rok 2019 se vysázelo 63 stromů a v roce 2020 zatím 17 stromů (k měsíci říjen 2020). V roce 2021 je v plánu revitalizace přírodní tůňky a pramene na Doubravce. Město chce dát také možnost občanům, školám či jiným uskupením zapojit se do dobrovolných výsadeb, kdy začínajícím pilotním projektem je sad pod Hvězdárnou.

5. Parkovací místa

Málo parkovacích míst uvedlo také hned několik respondentů, především v centru města. To zatím v plánu není, ale nebylo by od věci se nad touto problematikou zamyslet.

6. Více obchodů, kaváren či restaurací i mimo centrum

Občané také žádají více obchodů, kaváren či restaurací i mimo oblasti centra, aby lidé žijící v těchto oblastech měli vše potřebné v blízkosti a nemuseli tak dojíždět. Byla zde jedním respondentem uvedena i konkrétní oblast, Panorama- Šanov II.

7. Zoologická zahrada, zoopark či kontaktní zoo

Pár respondentů uvedlo, že jim zde chybí některá z forem zoologické zahrady. Bylo by to vhodné především pro rodiny s dětmi.

8. Lepší kulturní vyžití

Několik dotazovaných uvedlo, že jim zde chybí více kulturního vyžití. Uvedli například renovaci kulturního domu, více společenských akcí či více klubů pro mladistvé.

Polední otázka z dotazníkového šetření zjišťovala, co naopak občanům na tomto městě vadí. Pár respondentů opět uvedlo, že nic, že tu jsou spokojeni, ale většina své odpovědi uvedla. Nejčastější odpovědi budou opět pro přehlednost rozepsány a popsány.

1. Odpadky

Nejvíce si občané stěžují na odpadky, a tedy špatný úklid ulic. Především pak v oblastech mimo centrum města. Na základě rozhovoru s panem primátorem se autorka dozvěděla, že v roce 2021 město zahájí spolupráci s „Partnerstvím JRK“. Jedná se o optimalizaci třídění odpadů, zejména bio odpadů. Město se také snaží předcházet skládkám, kdy každoročně přistaví VKK na velkoobjemový odpad na 125 stanovištích po dobu 3 dnů přibližně 1x za 5 týdnů a v období duben až říjen přistavují VKK i do zahrádkářských kolonií.

V současné době probíhají také dobrovolné akce s názvem „Seber se... a sbírej!“.
Tuto akci pan primátor Hanza propaguje na sociálních sítích a vyzývá tak občany k uklízení města.

2. Bezdomovci

Přítomnost bezdomovců ve městě vadí několika respondentům. Bezdomovci často posedávají na lavičkách, pijí alkohol a obtěžují ostatní občany. Byla zde také uvedena odpověď, že je zde tolik bezdomovců, protože je zde o ně postaráno lépe než v okolních městech nebo že občanům vadí zřízení záchytné stanice, kam se svázejí bezdomovci v podnapilém stavu z celého kraje, kteří pak v lázeňském městě zůstávají a negativně přispívají k celkovému dojmu města.

3. Nebezpečné oblasti

Tato odpověď se také často opakovala, zejména byla zmiňována lokalita Trnovany, která patří dle respondentů mezi nejnebezpečnější, protože se zde vyskytují nepřizpůsobiví občané města, kteří venku popíjejí alkohol a obtěžují ostatní občany. Tato část je navíc neupravená a vyskytuje se zde větší množství odpadků.

4. Ruiny budov

Několik respondentů uvedlo, že jim na městě vadí staré a nedokončené budovy, ze kterých se stávají ruiny. Ty pak lákají bezdomovce a celkově to kazí celkový dojem z jinak krásného lázeňského města.

5. Stará budova vlakového nádraží

Odpověď týkající se vlakového nádraží se již ve velkém počtu vyskytovala u předchozí otázky, týkající se vylepšení města, nicméně několik respondentů tuto odpověď uvedlo i zde, protože jim staré vlakové nádraží vadí.

Na základě těchto odpovědí z dotazníkového šetření autorka vymyslela možné nápady, jak město vylepšit. Tyto návrhy budou opět přehledně vypsány.

1. Vertikální zahrady

Jelikož si hodně občanů přeje více zeleně, napadla autorku možnost vertikálních zahrad. Tyto zahrady se staví například na zdích domů. Výhody těchto zahrad jsou především v tom, že umožňují mít zeď i tam, kde na ní v horizontální rovině není místo. To je totiž ve městech častý problém. Tyto vertikální zahrady by se mohly postavit především v oblastech mimo centrum, jako je například často zmiňovaná oblast Trnovany. Tyto zahrady by tak napomohly ke zvelebení těchto ošklivějších částí města. Vertikální zahrady by se mohly postavit také na sídlištích, a to na zdích panelákových domů.

2. Půjčovna kol, elektrokol či elektrokoloběžek

Dalším nápadem ve spojitosti s žádostí o cyklostezku je možnost vybudování půjčovny klasických kol, ale také elektrokol a elektrokoloběžek. Občané, kteří nemají kolo, by si ho tak mohli lehce zapůjčit a projet se po cyklostezce či po městě dle jejich libosti. Tato půjčovna by byla také vhodná pro turisty, kteří zde navštěvují lázně. Mohli by si tak vypůjčit některý z dopravních prostředků a projet toto krásné město.

3. Azylový dům pro bezdomovce

Jelikož hodně občanů trápí přítomnost bezdomovců, nebylo by špatné zřídit pro ně azylový dům, kde by měli možnost pobývat. Snížila by se tak jejich přítomnost na ulicích města. Také by se měly zvýšit hlídky policie ve městě, a to především v odlehlejších a nebezpečnějších oblastech.

4. Podzemní či patrové parkoviště

Vzhledem k tomu, že si několik občanů stěžovalo na špatné parkování, bylo by řešením postavit podzemní, popřípadě patrové parkoviště, kam by se vešlo větší množství automobilů. Na střeše či zdích tohoto parkoviště by mohla opět být vertikální zahrada.

5 Závěr

Na základě provedené analýzy rozpočtů ve sledovaném období 2015 až 2019 vyšel schválený rozpočet vždy schodkový. Do roku 2017 skutečný rozpočet vyšel nakonec přebytkový, jen v letech 2018 a 2019 vyšel také schodkový, ale výrazně lépe než u schválených rozpočtů. Roku 2018 totiž navrhovaný rozpočet vycházel – 776 676 tis. Kč, ale ve skutečnosti vyšel jen – 280 067 tis. Kč, tedy o 496 609 tis. Kč nižší schodek, než se předpokládalo a roku 2019 vyšel schválený rozpočet ve výši – 485 065 tis. Kč, ale skutečnost byla o 339 514 tis. Kč nižší, tedy byl schodek jen ve výši – 145 551 tis. Kč. Tyto schodky vznikly díky větším výdajům v těchto letech, a to především díky nárůstu kapitálových výdajů. Také v těchto dvou letech byly čerpány významné dotace na akce. V celém sledovaném období vždy tvořily největší část z celkových příjmů příjmy daňové, které tvoří především příjmy z RUD, různé správní poplatky či daně z hazardních her. V daném sledovaném období tvoří daňové příjmy vždy přibližně 80 % z celkových příjmů.

Celkové příjmy na jednoho obyvatele se v daném období postupně zvyšovaly. Na začátku tyto příjmy činily 17 340 Kč a na konci činily již 23 510 Kč, to znamená, že se celkové příjmy na obyvatele za sledované období zvýšily o 6 170 Kč. Stejně jako celkové příjmy, tak i daňové příjmy se na jednoho obyvatele postupně zvyšovaly. Na začátku sledovaného období činily 14 040 Kč, následně se tato hodnota každým rokem zvýšila o přibližně 1 000 Kč a na konci tedy daňové příjmy na jednoho obyvatele činily již 18 730 Kč. U celkových výdajů na jednoho obyvatele došlo také k postupnému nárůstu, kdy hodnoty z let 2015 a 2016 byly téměř na stejné úrovni (14 670 Kč a 14 240 Kč), v následujícím roce nastal mírný nárůst (17 190 Kč) a nejvyšší hodnota byla pak z roku 2018 (27 520 Kč). Následující rok pak došlo k mírnému snížení na 26 450 Kč. Nárůst celkových výdajů od roku 2017 byl způsoben tedy především investiční činností města a také vyšším čerpáním u jmenovitých neinvestičních akcí. Jedná se například o akci „Zimák“ a AQUACENTRUM „Dětský svět“. Naopak nejnižší hodnoty výše investic města včetně dotací bylo dosaženo v roce 2016, kdy teprve probíhala příprava investičních akcí, která se pak plně projevila až v letech 2018 a 2019.

U ukazatelů likvidit vyšly velmi podobné hodnoty. U všech tří druhů vyšla nejvyšší hodnota roku 2016 a dosahovala přibližně 15 % a 16 %. Nejnižší hodnota pak byla rok poté a dosahovala přibližně 5 %. Město tedy váže příliš mnoho prostředků v likvidních aktivech. Není to ale zásadní problém, jen město uchovává mnoho finančních prostředků na běžných

účtech. Mělo by se tedy zamyslet, zda by tyto prostředky nešlo využít lépe, například k dlouhodobějším účelům.

Hodnoty rentability aktiv vyšly kladné. To znamená, že nedošlo ke ztrátě. Tento ukazatel měl v daném období nejprve rostoucí tendenci, poté rentabilita aktiv klesla na 4 %, následující rok se rapidně zvýšila a následně opět lehce poklesla. Vyšší hodnoty znamenají, že se městu daří, takže na základě výpočtů bylo zjištěno, že se městu vedlo nejlépe v roce 2018, kdy rentabilita aktiv dosahovala 12,41 %. U ukazatele ROE vyšly výsledné hodnoty téměř stejně jako vypočítané hodnoty ROA. Hodnoty dosahují nižších hodnot, ale je důležité, že nejsou záporné. Nejvyšší hodnota rentability vlastního kapitálu byla opět v roce 2018, kdy dosahovala 12,44 % a nejnižší byla pak v roce předcházejícím (3,86 %).

Výsledné hodnoty ukazatele zadluženosti dosahovaly nízkých hodnot, kdy nejvyšší hodnota byla v roce 2017 (5,47 %), ale i tato hodnota je stále nízká. V ostatních letech tato hodnota dosahovala kolem 2 %. Výsledné hodnoty druhého zmíněného ukazatele by měly být co nejnižší. Pro město Teplice vyšel tento ukazatel téměř identicky jako ukazatel celkové zadluženosti. To znamená, že hodnoty byly opět nízké. Nejvyšší hodnota byla v roce 2017, kdy míra zadluženosti VK byla necelých 6 % a v ostatních letech se tato hodnota pohybovala opět kolem 2 %. Tyto hodnoty jsou tedy vyhovující. Dalším počítaným ukazatelem byl ukazatel míry finanční nezávislosti. Pro město Teplice tento ukazatel vyšel dobře. Výsledné hodnoty byly totiž velmi vysoké, dosahovaly téměř 100 %. Nejnižší hodnota byla v roce 2017, kdy dosahovala 95,53 %, což je stále velmi nadprůměrná hodnota vzhledem k tomu, že doporučená hodnota tohoto ukazatele je alespoň 50 %. Tyto vysoké výsledné hodnoty tedy znamenají, že město Teplice je velice stabilní.

Výsledné hodnoty stavu kapitalizace v celém sledovaném období vyšly větší než 1, což znamená, že se nejedná o stav podkapitalizace, která by snižovala finanční stabilitu města. Výsledné hodnoty byly ale zároveň velmi blízko hodnotě 1. Nejvyšší hodnota byla 1,31 z roku 2017 a nejnižší pak 1,17 z roku 2019. V celém období bylo tedy město ve stavu mírné překapitalizace, což znamená, že mělo město větší množství dlouhodobých zdrojů, jejichž část byla použita na krytí krátkodobých aktiv. Tento stav bývá považován za nehospodárný při nakládání se zdroji.

Výsledné hodnoty u doby obratu pohledávek jsou uvedeny ve dnech, tedy kolik dní bude trvat, než město obdrží platby od svých odběratelů. Nejvyšší, a tedy i nejhorší číslo vyšlo roku 2017, kdy tato doba byla přibližně 1 441 dní. Po tomto roce začala hodnota klesat

na přibližně 313 dní a 263 dní. Výsledné hodnoty ukazatele obratu aktiv vyšly velmi nízké a téměř konstantní. Doporučená hodnota je 1 a pro město Teplice výsledné hodnoty vyšly od roku 2015 až do roku 2018 vždy 0,01. Až v posledním sledovaném roce tato hodnota mírně stoupla na hodnotu 0,02. Takto nízké hodnoty vyšly ale z toho důvodu, že tržby nejsou hlavním cílem města. Poslední ze zkoumaných ukazatelů aktivity města byla rychlost obratu zásob. Nejnižší výsledná hodnota byla hned v prvním sledovaném roce a vyšla, že se obrátí přibližně 164x. V následujících letech docházelo k postupnému nárůstu, a to především z důvodu postupného nárůstu celkových nákladů. Nejvyšší hodnota tedy byla v roce 2019, kdy se náklady v zásobách obrátí téměř 283x. Tyto ukazatele aktivity jsou ale pro město spíše ukazateli doplňkovými.

Nejvýznamnějším počítaným ukazatelem byl ukazatel autarkie, který slouží pouze pro neziskové organizace a udává, zdali jsou soběstačné. Pro Teplice byly využity vzorce autarkie z hlavní činnosti a pro celkovou autarkii. První zmiňovaný ukazatel udává, v jaké míře je město soběstačné na základě pokrytí nákladů hlavní činnosti svými výnosy. Aby byla autarkie z hlavní činnosti pozitivní, měla by dosahovat 100 %. Vypočítané hodnoty ve sledovaném období dosahovaly výborných hodnot, protože byly všechny nad požadovanou hodnotou 100 %. Nejnižší hodnota byla roku 2017, kdy dosahovala hodnoty přibližně 123 %. Nejvyšší byla hned rok poté, tedy v roce 2018, kdy hodnota autarkie z hlavní činnosti dosahovala 170 %. To znamená, že město má tedy více výnosů než nákladů. U celkové autarkie se berou hodnoty z příjmů a výdajů a zjišťovalo se tedy, zda vyprodukované příjmy města pokryly všechny výdaje, kdy výsledné hodnoty by měly být minimálně 1. Město tuto podmínku splňovalo jen v prvních třech letech ze sledovaného období. V tomto období byly hodnoty celkové autarkie dokonce vyšší než 1. V letech 2018 a 2019 byla tato hodnota již pod doporučenou hodnotou. V roce 2018 byla tato hodnota 0,79 a v následujícím roce opět mírně stoupla (o 0,10) na 0,89. Je to dáno většími výdaji města než v předešlých letech.

Finanční analýza města Teplice vyšla tedy poměrně dobře. Město mělo dostatek finančních prostředků, takže i když v posledních dvou letech ze sledovaného období nezvládlo pokrýt své výdaje svými příjmy, nemuselo si vzít žádný úvěr. Statutární město Teplice vyšlo jako velmi soběstačné a stabilní. Jediným problémem by mohlo být, že město uchovává mnoho finančních prostředků na běžných účtech.

Jelikož má město mnoho finančních prostředků na běžných účtech, které by se daly využít lépe, navrhla autorka na základě dotazníkového šetření mezi občany Teplic několik

možných doporučení. Prvním doporučením, do čeho investovat peněžní prostředky, jsou vertikální zahrady, které by umožňovaly mít více zeleně i tam, kde na to v horizontální rovině není místo. Doporučovanými oblastmi jsou především oblasti mimo centrum města. Dalším doporučením je zřízení půjčovny kol, elektrokol a elektrokoloběžek v blízkosti cyklostezky. Tato půjčovna by byla vhodná nejen pro občany tohoto města, ale také pro turisty, kteří město často navštěvují například kvůli lázním. Třetím návrhem je postavení azylového domu pro bezdomovce, jelikož si hodně občanů stěžuje na jejich přítomnost na ulicích. Autorka navrhuje také zvýšení hlídek městské policie ve městě, především pak v odlehlejších oblastech. Posledním návrhem je vybudování podzemního či patrového parkoviště, jelikož občané Teplic v dotazníkovém šetření několikrát zmínili problematiku parkování. Na střeše či stěně tohoto parkoviště by opět mohla být vertikální zahrada.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Knižní zdroje

BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

ČERNÁ, A., DOSTÁL, J., SŮVOVÁ, H., ŠPAČEK, E., HUBÁLEK, K.: Finanční analýza, 1. vyd. Praha: Bankovní institut, a.s., 1997, 304 s. ISBN neuvedeno.

ČERNOHORSKÝ, Jan, 2014. Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2014. Praha: Svaz měst a obcí České republiky. ISBN 978-80-905421-3-6.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPIK, 2010. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3061-5.

DAVID, Petr, Petr DAVID, Petr LUDVÍK a Vladimír SOUKUP. Špalíček výletů: města a městečka. Praha: S & D (Soukup & David), spol. s r.o., 2020. Autem po Čechách, Moravě a Slezsku. ISBN 978-80-86899-83-1.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka. Veřejné finance. Praha: Victoria Publishing, 1996. ISBN 80-7187-050-1.

HENDRYCH, Dušan. Správní věda: teorie veřejné správy. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-561-0.

HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-263-9.

JOHNSON, William C., 2014. Public administration: partnerships in public service. Fifth edition. Long Grove, Illinois: Waveland Press. ISBN 978-1478610908.

KALOUDA, František. Finanční analýza a řízení podniku. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-646-0.

KISLINGEROVÁ, Eva. Manažerské finance. Třetí vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7179-903-0

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2013. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4456-8.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-802-7105-632.

- KOUDELKA, Zdeněk, 2007. Samospráva. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201- 665-5.
- KRAFTOVÁ, Ivana. Finanční analýza municipální firmy. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2.
- MATULA, Miloš. Proměny funkce veřejné správy. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0686-9.
- MAŘÍK, Miloš. Metody oceňování podniku: proces ocenění, základní metody a postupy. Čtvrté upravené a rozšířené vydání. Praha: Ekopress, 2018. ISBN isbn978-80-87865-38-5.
- OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. V Praze: C.H. Beck. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: územní aspekty veřejných financí. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-7187-024-2.
- PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: úvod do problematiky. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-358-4
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejný sektor - řízení a financování. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- POMAHAČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. Veřejná správa. Praha: C.H. Beck, 2002. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.
- POTŮČEK, Martin. Veřejná politika. Upr., dopl. a aktualiz. vyd. v českém jazyce. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-50-2.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
- PRŮCHA, Petr a Karel SCHELLE, 1995. Základy místní správy. Brno: Iuridica Brunensia. ISBN 80-85964-00-7.
- RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 5., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-5534-2.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. Rozpočtový proces obcí. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.

TOTH, Petr. Financování obcí - sociálně ekonomický rozvoj systému: výstup z projektu GAČR 402/03/1235. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0957-1.

6.2 Internetové zdroje

Cbaonline.cz [online]. [cit. 2020-11-29]. Dostupné z: <https://cbaonline.cz/akrualni-ucetnictvi>

ČSÚ, 2020. *Obyvatelstvo*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/obyvatelstvo-xu-obce>

Financni-analyza.webnode.cz/ [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://financni-analyza.webnode.cz/ukazatele-rentability/>

Rekos.psp.cz [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z: <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/04f80e6a-8da0-4544-8532-cbe76447c1fa>

Teplice.cz [online]. [cit. 2020-12-20]. Dostupné z: <http://www.teplice.cz/o-meste/ms-22464/p1=22464>

Teplice.cz [online]. [cit. 2020-12-21]. Dostupné z: <http://www.teplice.cz/organizacni-struktura/d-7078/p1=23485>

Teplice.cz [online]. [cit. 2020-12-22]. Dostupné z: <http://www.teplice.cz/vedeni-mesta/os-873/p1=22425>

Teplice.cz [online]. [cit. 2020-12-23]. Dostupné z: <http://www.teplice.cz/slozeni-zastupitelstva-mesta/os-50/p1=22624>

Teplice.cz [online]. [cit. 2020-12-24]. Dostupné z: <http://www.teplice.cz/slozeni-rady-mesta/os-1390/p1=22424>

6.3 Legislativa

Zákon č.128/ 2000 Sb. – Zákon o obcích

6.4 Účetní výkazy města Teplice

Veškeré účetní výkazy města Teplice jsou dostupné z: Monitor.statnipokladna.cz [online]. [cit. 2021-01-23]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00266621/ucetni-zaverka/rozvaha?rad=t&obdobi=2009>

7 Přílohy

Příloha 1: Aktiva města Teplice (v tis. Kč)

Číslo položky	Název položky	Běžné období				
		2015	2016	2017	2018	2019
AKTIVA	Aktiva celkem	4 406 430,56	4 606 078,36	4 956 514,50	5 032 940,87	5 110 983,33
A.	Stálá aktiva	3 523 375,49	3 506 200,91	3 564 566,20	4 089 830,41	4 306 227,62
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	13 294,27	12 206,71	9 784,27	13 661,23	15 478,89
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	2 026 363,78	2 010 276,76	2 065 912,78	2 429 742,26	2 486 598,01
A.III.	Dlouhodobý finanční majetek	1 483 706,45	1 483 706,45	1 483 706,45	1 483 706,45	1 483 706,45
A.IV.	Dlouhodobé pohledávky	11,00	11,00	5 162,70	162 720,48	320 444,28
B.	Oběžná aktiva	883 055,06	1 099 877,44	1 391 948,30	943 110,46	804 755,71
B.I.	Zásoby	4 383,46	4 085,75	3 941,09	4 153,28	3 535,59
B.II.	Krátkodobé pohledávky	87 699,80	80 008,92	222 455,29	53 431,32	57 564,17
B.III.	Krátkodobý finanční majetek	790 971,80	1 015 782,77	1 165 551,92	885 525,85	743 655,95

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Příloha 2: Pasiva města Teplice (v tis. Kč)

Číslo položky	Název položky	Běžné období				
		2015	2016	2017	2018	2019
PASIVA	Pasiva celkem	4 406 430,56	4 606 078,36	4 956 514,50	5 032 940,87	5 110 983,33
C.	Vlastní kapitál	4 300 456,64	4 508 542,07	4 685 424,81	4 894 250,48	5 030 736,81
C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	3 192 262,52	3 244 429,12	3 321 141,57	3 766 263,33	3 999 515,94
C.II.	Fondy účetní jednotky	469 565,91	613 832,36	933 695,03	492 988,71	281 907,47
C.III.	Výsledek hospodaření	638 628,20	650 280,59	430 588,20	634 998,45	749 313,39
D.	Cizí zdroje	105 973,92	97 536,29	271 089,69	138 690,39	80 246,52
D.I.	Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D.II.	Dlouhodobé závazky	41 778,94	31 489,84	806,13	1 024,63	1 141,53
D.III.	Krátkodobé závazky	64 194,98	66 046,45	270 283,55	137 665,76	79 105,00

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Příloha 3: Náklady města Teplice (v tis. Kč)

Číslo položky	Název položky	Běžné období				
		2015	2016	2017	2018	2019
A.	NÁKLADY CELKEM	716 790,09	718 945,27	792 281,06	869 745,45	999 992,89
A.I.	Náklady z činnosti	486 479,95	483 263,07	546 001,47	603 207,06	696 422,30
A.II.	Finanční náklady	2,90	2,73	3,27	4,77	6,69
A.III.	Náklady na transfery	210 348,69	222 290,17	227 061,81	249 855,99	280 480,80
A.V.	Daň z příjmů	19 958,55	13 389,30	19 214,51	16 677,63	23 083,10

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Příloha 4: Výnosy města Teplice (v tis. Kč)

Číslo položky	Název položky	Běžné období				
		2015	2016	2017	2018	2019
B.	VÝNOSY CELKEM	958 705,76	1 051 332,65	973 104,72	1 478 831,62	1 505 763,00
B.I.	Výnosy z činnosti	214 450,39	251 508,62	129 677,72	574 320,34	513 734,48
B.II.	Finanční výnosy	2 412,21	750,73	2 956,96	2 639,26	11 840,60
B.IV.	Výnosy z transferů	63 739,82	66 989,79	70 234,68	79 191,07	83 984,29
B.V.	Výnosy ze sdílených daní a poplatků	678 103,34	732 083,51	770 235,36	822 680,95	896 203,63
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C.1.	Výsledek hospodaření před zdaněním	261 874,22	345 776,68	200 038,17	625 763,80	528 853,21
C.2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	241 915,67	332 387,38	180 823,66	609 086,17	505 770,11

Zdroj: Účetní výkazy města Teplice; vlastní zpracování, 2021

Příloha 5: Dotazníkové šetření

Jak zlepšit Teplice

Tento dotazník je určen občanům statutárního města Teplice a bude využit v mé diplomové práci. Jeho vyplnění Vám zabere jen minutu a moc mi to pomůže. Děkuji Vám a budu ráda za případné sdílení.

1. Jaké je vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

2. Jaký je Váš věk?

- do 18 let
- 19 – 35 let
- 36 – 50 let
- 51 – 70 let
- Nad 71 let

3. Jak dlouho žijete v Teplicích?

4. Líbí se Vám toto město

- Ano
- Ne

5. Co byste v tomto městě vylepšili nebo Vám zde chybí?

6. Co Vám na Teplicích vadí?

Příloha 6: Schůzka s primátorem a senátorem Bc. Hynkem Hanzou 1

Zdroj: Vlastní fotografie, 2020

Příloha 7: Schůzka s primátorem a senátorem Bc. Hynkem Hanzou 2

Zdroj: Vlastní fotografie, 2020